

Ὁ ὍΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ἘΤΗΣΙΑ ἔΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ἹΕΡᾶΣ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚῆΣ
ΜΟΝῆΣ ὉΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ἉΓΙΟΥ ὌΡΟΥΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ἜΤΟΣ 1993 ἈΡΙΘΜ. 18

Εἰς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ καὶ τῆς Ὑπεραγίας
Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, Ἐφόρου τοῦ Ἀγωνύμου
Ἄουρου. Εἰς κοινὴν ἀπάντων τῶν Ὁρθοδόξων ὠφέλειαν.

*

Περιέχον κείμενα ὀρθοδόξου δογματικῆς καὶ ἠθικῆς
διδασκαλίας, ὡς καὶ κείμενα περὶ ὀρθοδόξου Μοναχισμοῦ,
νήψεως καὶ νοερᾶς προσευχῆς, κατὰ τὴν ἐν Ἁγίῳ Ἄουρει
παράδοσιν, δι' ὧν ἡ καρδιά τοῦ Χριστιανοῦ κατανύσσεται
καὶ ἔρχεται εἰς πόθον Χριστοῦ.

*

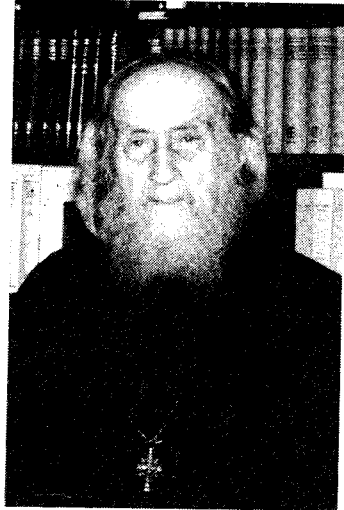
Δαπάνη καὶ προνοία τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς καὶ
συνεργασία καὶ ἐτέρων εὐλαβῶν λογίων ἀγιορειτῶν
Πατέρων.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ ΣΑΧΑΡΩΦ

Ὁ ἁγιασμένος Ἀγιορείτης
Γέροντας τοῦ Ἑσσεξ

Τό πρωί τῆς Κυριακῆς, 11 Ἰου-
λίου 1993, καί κατά τήν ὥρα
πού ἡ ἐπίγειος Ὀρθόδοξος Ἐκκλη-
σία τοῦ Χριστοῦ ἀνέφερε τήν Λει-
τουργική τῆς Εὐχαριστία πρὸς τόν
φιλόανθρωπο Θεό καί Δεσπότη, μία
ἅγια ψυχή μετέστη ἀπό τὰ ἐν-
ταῦθα λυπηρά καί ἐπίπονα πρὸς τὰ οὐράνια σκηνώματα. Ὁ
μακαριστός π. Σωφρόνιος Σαχάρωφ στό Ἑσσεξ τῆς Ἀγγλίας
ἄφηνε τόν πρόσκαιρο τοῦτο καί μάταιο κόσμο γιά νά μετάσχη
στήν ἄληκτο χαρά τῶν κληρονόμων τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.
Καί ὅλοι αἰσθανθήκαμε ὅτι ἐπτώχυνε κατά τι ἡ ἐπί γῆς Ἐκκλη-
σία, ἂν καί γνωρίζουμε πῶς ὁ πλοῦτος Της αὐτός προσετέθη ἐν
Οὐρανοῖς.

Γεννηθεῖς τό 1896 ἀπό Ὀρθοδόξους Ρώσους γονεῖς, ἔδειξε
ἀπό μικρᾶς ἡλικίας σπάνια ἔφεσι γιά τήν προσευχή, μολοντί
ἀργότερα ὡς φοιτητής τῆς Κρατικῆς Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν
τῆς Μόσχας ἀστόχησε προσωρινά, ἀσχοληθεῖς μέ τήν ἀσκητική
ἀνατολικῶν θρησκειῶν καί μυστικισμῶν.

Μεταναστεύσας στην Εύρωπη μετά την Ρωσική Έπανάσταση, έπεδόθη στην ζωγραφική, όταν ειλικρινής αναζητητής του Τελείου και Υπερτάτου Όντος και μή αναπαύόμενος μέ την άπατηλή έμπειρία του άπροσώπου Απολύτου έκείνων τών φιλοσοφιών, άνεκάλυψε την ύπεροχή του Εύαγγελικού νόμου τής άγάπης και τής κοινωνίας του προσωπικού Θεού τών Χριστιανών.

Έφοίτησε κατόπιν στό Όρθόδοξο Θεολογικό Ίνστιτούτο τών Παρισίων, αλλά μετά άπό λίγο κατέφυγε στό Άγιον Όρος, τό 1925, και συγκεκρμένα έκοινοβίασε στην Ίερά Μονή του Άγίου Παντελεήμονος, όπου και συνεδέθη μέ τόν Άγιο Γέροντα Σιλουανό.

Διψώντας για πληρέστερη προσωπική κοινωνία μέ τόν ζώντα Θεό άποσύρεται, μετά την κοίμησι του άγίου Σιλουανού, σέ έρημικό κελλί πλησίον τής Ίερας Μονής Άγίου Παύλου και άποδύεται σέ άσκητικούς άγώνες συνεχούς και καρδιακής προσευχής ύπερ έαυτού και όλης τής ανθρωπότητας. Τήν περίοδο αύτή καλείται άπό τόν Θεό και την Έκκλησία και αναλαμβάνει την Πνευματική Πατρότητα, και ως Πνευματικός διακονεί τίς Ίερες Μονές Άγίου Παύλου, Όσίου Γρηγορίου, Σίμωνος Πέτρας και Ξενοφώντος, ως και Σκήτες και Κελλία του Άγιωνύμου Όρους.

Τό 1959 ιδρύει στό Έσσεξ τής Άγγλίας την Ίερά Μονή του Τιμίου Προδρόμου, άπ' όπου έποίμανε και καθωδήγησε πολλές φυχές σ' όλον τόν κόσμο.

Έγραφε περιώνυμα πονήματα, τά όποια άποπνέουν τό άρωμα τής άσκήσεως, όρθόδοξου πνευματικότητας και θεολογίας και προσωπικής έμπειρίας του Θεού, όπως "Ο Γέρον Σιλουανός", "ή Ζωή Του ζωή μου", και μέ τά όποια έστήριξε και στηρίζει τούς άγωνιζόμενους Χριστιανούς. Έχοντας ύπ' όφιν τίς άνάγκες και την φιλοσοφία του συγχρόνου Δυτικο-Εύρωπαϊού ανθρωπού, άνεφέρθη κυρίως στά σημεϊα πού ταλαιπωροϋν και δυσκολεύουν

τήν ζωή καί τήν πνευματική του πρόοδο, καί ἔδωσε μέ φώτισι καί νεῦσι Θεοῦ σωτηριώδεις ἀπαντήσεις στά θεμελιώδη ὑπαρξιακά του προβλήματα.

Χαριτωθεῖς ἀπό τόν Θεό, τόν Ὅποιο τελείως ἐπόθησε καί ἐμπόνως ἀγάπησε, ἔλαβε ἀπ' Αὐτόν σπάνια καί μεγάλα χάρισμα καί εὐλογίες, ὅπως τό χάρισμα τῆς διακρίσεως, τῆς προοράσεως καί τῆς ἰάσεως τῶν ἀσθενῶν, τά ὅποια καί μεις ἀπό ἔγκυρες πηγές ἀλλά καί ἀπό προσωπική πείρα γνωρίζουμε. Ἀξιώθηκε μάλιστα καί τῆς ὑψίστης ἐμπειρίας τῆς θέας τοῦ ἀκτίστου Φωτός, ὡς ἐξ ἀγάπης κινούμενος πρός ἐμᾶς τούς ἐλαχίστους ἀδελφούς καί τέκνα του περιγράφει λεπτομερῶς στό πατερικῆς ὄντως ἀξίας βιβλίο του "Ὁψόμεθα τόν Θεόν καθώς ἔστι".

Ἡ προσφορά του, ἡ ἀγάπη του καί ὅλη ἡ ἐν γένει προσωπική ζωή καί παρουσία του, ἀλλά καί ἡ παρουσία τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἀνατραφεύσης καί διαποικισμένης Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου στό Ἔσσεξ τῆς Ἀγγλίας, ἀπετέλεσαν καί ἀποτελοῦν φάρο καί πνεύμονα ὀρθοδόξου ζωῆς καί μαρτυρία χριστιανικῆς ἀσκήσεως καί ἀληθοῦς ἐμπειρίας Θεοῦ στίς ἡμέρες μας, ὅσοι πνευματική, στήν ὁποία δροσίζονται πολλοί κουρασμένοι ἀπό τήν δίψα τῆς ἐρήμου τοῦ ὑλιστικῆς φρονήματος καί τῆς ἀθεΐας.

Ἡ προφητική του μορφή καί ὁ θεοκίνητος λόγος τῆς ἀγαπώσης ταπεινῆς καρδίας του συνεκλόνησαν, ἀνέστησαν καί ἐνέπνευσαν πολλές ψυχές πού ἀπό τά πέρατα τῆς γῆς βρῆκαν κοντά του τό γνήσιο ἔμπρακτο παράδειγμα τοῦ καλοῦ καί ἀγίου ποιμένου, ἰκανωτάτου ἰατροῦ, συμπαθεστάτου καί φιλοστόργου πατρός.

Ἡ κοίμησίς του ἦταν ἀνάλογος τῆς πνευματικῆς του ἀξίας καί στάθμης. Πλήρης ἡμερῶν -97 ἐτῶν- καί Χάριτος ἀξιώθηκε ἀγίου τέλους προγνωρίσας τόν καιρό τῆς τελευτῆς του. Κατά τήν ἐξόδιο ἀκολουθία του, ἡ ὁποία ἦταν μεστή Χάριτος καί εὐλογίας Θεοῦ καί κατά τήν ὁποία συνέρρευσε πλῆθος κλήρου καί λαοῦ εὐσεβῶν Ὁρθοδόξων ἀπό πολλές Τοπικῆς Ἐκκλησίες,

ἦταν διάχυτος ἡ αἴσθησις ὅτι ἡ ἐπί γῆς Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ προέπεμπε ἓνα ὄντως ἅγιο καί χαριτωμένο μέλος Τῆς πρὸς τὸν Νυμφίον Χριστό, πρὸς τὴν Οὐράνιον Βασιλείαν, εὐχαριστῶντας τὸν φιλόανθρωπο Κύριο, ὁ Ὅποιος ἐχαρίτωσε τόσο πολὺ τὸν δούλο Του καί τὸν κατέστησε ἄλλον νέο πρεσβευτὴ, πλησίον τοῦ ἁγίου Γέροντός του Σιλουανοῦ, στὸν θρόνον τῆς μεγαλωσύνης Του ὑπὲρ τοῦ σύμπαντος κόσμου.

Ἡ Ἱερά ἡμῶν Μονὴ τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου ἀναγνωρίζοντας τὴν ἁγία καί Πατερικοῦ ἀναστήματος μορφὴ καί τὴν μεγάλη προσφορά τοῦ νέου τούτου εὐωδιαστοῦ ἄνθους τοῦ ἁγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ, τοῦ ἁγίου Γέροντος Σωφρονίου, στὴν σύγχρονον Ἐκκλησίαν καί τὸν κόσμον, σεμνύνεται καί ταπεινῶς καυχᾶται ἐν Κυρίῳ, διότι ὁ μακαριστὸς Γέροντας ἐπὶ σειράν ἐτῶν διετέλεσε Πνευματικὸς καί Αὐτῆς, διακονήσας θεοφιλῶς τοὺς ἐνταῦθα ἐνασκουμένους τότε πατέρας. Εὐλόγως καί εὐγνωμόνως τιμοῦμε καί μακαρίζουμε τὴν μνήμη του εὐχόμενοι πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεὸν ἡμῶν ὅπως κατατάξῃ αὐτόν ἐν σκηναῖς τῶν ἐκλεκτῶν Του, καί δοξάσῃ καί ἀναδείξῃ αὐτόν θαυμαστόν καί μετὰ θάνατον, πρὸς δόξαν τοῦ ἁγίου Ὁνόματός Του καί σωτηρίαν πολλῶν ψυχῶν.

Ὡς εὐλαβὲς μνημόσυνο καί εἰς τιμὴν τοῦ ἁγίου Γέροντος, ἀλλὰ καί γιὰ εὐλογία καί ὠφέλεια πάντων ἡμῶν, δημοσιεύουμε κατωτέρω ὁμιλία του, πού ἔκανε τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1992 πρὸς τὴν σύναξιν τῆς Ἀδελφότητός του. Εὐχαριστοῦμε καί τὴν Ἱερά Μονὴ τοῦ Τιμίου Προδρόμου Ἑσσεξ γιὰ τὴν σχετικὴ ἄδεια καί εὐλογία.

ΠΡΟΣΕΧΕ ΟΥΡΑΝΕ ΚΑΙ ΛΑΛΗΣΩ,
ΓΗ ΕΝΩΤΙΖΟΥ ΦΩΝΗΣ ΜΕΤΑΝΟΟΥΣΗΣ ΘΕΩ

Εἴη τό ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰ-
ώνων». Ἔχω καί πάλιν τήν ἄνωθεν εὐλογία νά εὐρίσκωμαι
μαζί σας καί νά ὁμιλῶ περί ἐκείνου, τό ὁποῖον εἶναι ἡ ἐσχάτη
μας ἐπιθυμία, ὁ ἐσχάτος σκοπός μας.

Ἡ καθημερινή ζωή διά τοῦ ὕλικου της βάρους συνθλίβει σέ
τέτοιο βαθμό μέσα μας τήν πνευματική σκέψι, ὥστε νά μᾶς εἶναι
ἀπαραίτητο νά ἐλευθερωθοῦμε, ὡς ἕνα ὠρισμένο σημεῖο, ἀπό
τήν ἐπιρροή πού ἀσκεῖ ἐπάνω μας ὁ ὄρατός αὐτός κόσμος· νά
ἐλευθερώσουμε τό πνεῦμα μας, γιά νά εἰσδύσουμε στήν Ἄπο-
κάλυψι, ἡ ὁποία μᾶς δόθηκε ἀπό τόν σαρκωθέντα Λόγο τοῦ
Πατρός.

Τά λειτουργικά κείμενα τῶν Ἀκολουθιῶν τῆς πασχαλινῆς
περιόδου χρησιμοποιοῦν λιγώτερο τήν Παλαιά Διαθήκη, ὁμιλοῦν
λιγώτερο περί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί συγκεντρώνουν τήν
προσοχή μας περισσότερο στό γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ
Χριστοῦ, διότι σ' αὐτήν εἶναι θεμελιωμένη ἡ πίστις μας. Καί
μολοντί οἱ Ἀκολουθίες τροποποιοῦν τήν προσευχή, μέ τήν ὁποία
ἀρχίζουμε συνήθως τίς συνάξεις μας, ἀπευθυνόμεθα ὅμως πάν-
τοτε στό Ἅγιον Πνεῦμα, στόν οὐράνιο Βασιλέα, στό «Πνεῦμα τό
Ἅγιον τό ἐκ τοῦ Πατρός ἐκπορευόμενον». Ἐνῶ τώρα πού φάλ-
λουμε τό "Χριστός ἀνέστη ἐκ νεκρῶν", τό πνεῦμα μας κατευ-
θύνεται, ὅπως εἶπα πρῖν ἀπό λίγο, πρὸς τό κεντρικό αὐτό γε-
γονός, τό μεγαλύτερο ἀπό ὅλα τά γεγονότα τοῦ κτιστοῦ κόσμου:
τήν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ.

Ἐν τούτοις δέν θέλω νά σταματήσω μόνο σ' αὐτό τό γεγονός.
Τήν καθημερινή μας ζωή ἐμφορᾶ, -ἐν πάσῃ περιπτώσει θά ἔ-
πρεπε νά ἐμφορᾶ- ἡ ἔμπνευσις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Στό Σύμ-

βολο τῆς Πίστεως λέγεται περί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὅτι στήν Παλαιά Διαθήκη ἐλάλησε διά τῶν Προφητῶν.

Στήν προσευχή πρὸς τὸν φύλακα Ἄγγελο, γιὰ τὴν ὁποία ἔχουμε μιλήσει, λέγομε: «Ἄγγελε τοῦ Θεοῦ, ἅγιε φύλακά μου, κατεύθυνε τὴν ζωὴ μου πρὸς τὸν φόβο τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ· στερέωσε τὸ πνεῦμα μου στήν ἀληθινὴ ὁδὸ καὶ τρῶσε τὴν ψυχὴ μου νὰ ποθῆ τὰ οὐράνια».

Ἐνώπιόν μου εὐρίσκεται ἐκτεθειμένη, ἰδιαίτερα τώρα, ὅλη ἡ προηγούμενη ζωὴ μου. Βασιζόμενος στήν ἐμπειρία αὐτῆς τῆς ζωῆς κρίνω ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο σ' ὅλους μας νὰ ἀσχοῦμε τὸ πνεῦμα μας νὰ μὴ γνωρίζη, οὕτως εἰπεῖν, μέ τὴν ἴδια του τὴν φύσι, παρά μόνο μία ἐνέργεια: νὰ διαμένη στήν ἀτμόσφαιρα τῆς Βασιλείας τοῦ Χριστοῦ.

Ἐάν κάποιος προσεγγίση τὰ γεγονότα ἀπὸ μία θεολογικὴ ἄποψι, πρέπει νὰ πῆ ὅτι ἡ πιὸ σπουδαία στιγμή τῆς Ἀποκαλύψεως ἔλαβε χώραν, ὅταν ὁ Θεὸς φανερώθηκε στὸν Μωϋσῆ μ' αὐτές τίς λέξεις: «Ἐγὼ εἰμι ὁ Ὡν» (Ἔξοδος γ', 14). Στὴ συνέχεια τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐνέπνευσε λόγους, οἱ ὁποῖοι μᾶς εἶναι ἀναγκαῖοι γιὰ νὰ γνωρίσουμε τὴν ἴδια μας τὴν φύσι. Ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι στηριζόμενοι σέ μιὰ ἐσφαλμένη ἀντίληψι αὐτῆς τῆς φύσεως, ἢ δὲν ἀποδέχονται μέ κανένα τρόπο τὴν πίστι μας στήν ἐν Θεῷ ἀνάστασι ἢ μορφώνουν μία γνώμη πολὺ ὑψηλὴ περί τοῦ ἀνθρώπου, ὡσάν νὰ μὴ ἔχη ἀνάγκη τοῦ Θεοῦ.

Ἐάν ἀγωνιζώμεθα νὰ διαμένουμε ἐντὸς τῆς Ἀποκαλύψεως, τῆς θεμελιώδους Ἀποκαλύψεως, ὅπως αὐτὴ ἐκφράζεται στήν Παλαιά Διαθήκη, αὐτὸ τὸ Πνεῦμα ἐγγίζει τὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν διανοίγει μέχρι τὸ ἄπειρο. Καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἀποκαλύπτει στὸν ἄνθρωπο ἐκεῖνο πού εἶναι σ' αὐτὸν ἀδύνατο νὰ σκεφθῆ, ὅταν ζῆ κατὰ σάρκα. Ὁ Κύριος εἶπε ὅτι νικοῦμε τὴν δύναμι τῆς ἁμαρτίας, πού ἀσκεῖται ἐπάνω μας, μέ τὴν νηστεία καὶ τὴν προσευχὴ (Βλ. Ματθ. ιζ', 21).

Δέν θέλω νά ἀπομακρυνθῶ ἀπό τά θεμελιώδη θέματα καί νά ἀναφέρω τά δευτερεύοντα. Ἀλλά τώρα μοῦ εἶναι δύσκολο νά διαλέξω τούς λόγους, οἱ ὅποιοι συνωθοῦνται στά χεῖλη μου.

Ἡ νηστεία πολύ συχνά ἐννοεῖται τόσο διαστρεβλωμένα, ὥστε ὄχι μόνο δέν μᾶς βοηθεῖ νά εἰσδύσουμε στά βάθη τῆς θείας ζωῆς, ἀλλά ἀκόμη φονεύει καί τήν σάρκα. Ὁ Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, ὁ μέγας αὐτός Ἅγιος καί θεολόγος τῆς Ἐκκλησίας μας, μᾶς δίδει μία πολύ σπουδαία διδαχή: «Νά ἐπιβάλης στό σῶμα σου μία ἄσκησι προσαρμοσμένη στίς δυνάμεις σου καί γιά τά λοιπά προσήλωσε τήν προσοχή σου στόν νοῦ».

Μέσα στόν πνευματικό κόσμο τοῦ Χριστιανοῦ ὑπάρχουν πράγματα πού δέν μπορούμε νά καταλάβουμε μέ τήν βοήθεια τῆς ἀπλῆς ἀνθρωπίνης λογικῆς. Αὐτά γίνονται σαφέστερα μέ τήν ἐμπειρία τῆς Χάριτος, ὅταν μᾶς δίδεται νά διαμένουμε στήν κατάστασι τῆς ἀληθινῆς θεωρίας. Τότε τό περιεχόμενο τῆς Ἀποκαλύψεως γίνεται σέ μᾶς ὀλοφάνερο.

Κατά τίς συναντήσεις μας, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, τώρα πού προετοιμάζομαι κάθε ἡμέρα γιά τήν ἀναχώρησί μου, ἡ μεγαλύτερη φροντίδα μου εἶναι αὕτη: θά ἤθελα τά πνεύματά σας νά εἶναι στερεωμένα στήν "ἀληθινή ὁδό".

Ἡ χριστιανική ζωή θεωρουμένη στό σύνολό της ἔχει τέτοιο μεγαλεῖο καί πλοῦτο, ὥστε στήν πραγματικότητα ἕνας ἄνθρωπος μόνος δέν θά μπορούσε νά ἰσχυρισθῆ ὅτι τήν συμπεριλαμβάνει συνολικά στήν ἐμπειρία του. Ἀλλά παρ' ὅλα αὐτά ὑπάρχουν περιστάσεις πού οἱ πνευματικές μας καταστάσεις ὀφείλουν νά περιλαμβάνουν ἕνα σημαντικό βαθμό γνώσεως καί ἔτσι, κατά κάποιον τρόπο, νά εἰσδύουν στήν θεία ζωή.

Γιατί ὀμιλῶ περί τούτου; Διότι στόν Θεό δέν ὑπάρχει ἁμαρτία. Δέν καταλαβαίνουμε πραγματικά τήν "παραμόρφωσι" πού ὀδήγησε ὀλόκληρο τόν κόσμο στήν τραγική καί χαώδη κατάστασι, τήν ὅποια γνωρίζουμε, δηλ. τήν ἁμαρτία, τήν πτώσι. Αὐτό, ἀκόμη καί οἱ πιό καλλιεργημένοι ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μας, δέν

τό καταλαβαίνουν παρά μέ τήν Ἀποκάλυψι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἐάν μέσα στό Μοναστήρι μας ὀμιλοῦμε γι' αὐτά τά πράγματα, ἔάν ἐπιτρέπουμε στόν ἑαυτό μας νά τό κάνουμε αὐτό, εἶναι διότι ὄλοι ἀποκτήσατε μία ἀνωτέρα παιδεία, ἡ ὁποία σᾶς προετοίμασε νά βρεθῆτε μπροστά σέ νέα προβλήματα.

Ὅταν προσευχώμεθα: «Καταξίωσον, Κύριε, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἀναμαρτήτους φυλαχθῆναι ἡμᾶς», εἶναι φοβερὰ δύσκολο νά κρίνουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἂν ἡ ἡμέρα πέρασε καλά, ἀναμάρτητα, ἢ ἀντίθετα ἔάν διαπράξαμε ἁμαρτίες χωρίς νά τό καταλάβουμε, ὅπως λέγει ὁ Ψαλμωδός: «Ἐκ τῶν κρυφίων μου καθάρισόν με» (Ψαλμ. ιη΄, 13). Ὅντως, ἡ ἁμαρτία ἐνεργεῖ συχνά μέσα μας κατά τρόπο τόσο λεπτό, ὥστε νά μή μποροῦμε νά τήν ἀντιληφθοῦμε.

Τήν τελευταία φορά σᾶς ἀνέφερα μερικoὺς λόγους ἀπό τόν Μέγα Κανόνα τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου Κρήτης. Ἀσφαλῶς πρόκειται περί ἑνός ἐξαιρετικοῦ ἔργου, ἀπό τό ὁποῖο μποροῦμε νά μάθουμε πολλά. Προφανῶς εἶναι πράγμα θαυμαστό νά βλέπη κανεῖς τόν ἅγιο Ἀνδρέα νά προσφέρῃ τήν προσευχή του στόν Θεό, ἀνακαλῶντας στήν μνήμη ὄλο τό περιεχόμενο τῆς Παλαιᾶς καί τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὡς καί τίς προφητεῖες πού ἀφοροῦν τό τέλος τοῦ κόσμου, τήν τελική κρίσι τῶν ἀνθρώπων.

Τό παράδειγμα αὐτό πρέπει νά ἐπαναλαμβάνεται προσδευτικά μέσα σ' ἐμᾶς τοὺς ἴδιους. Ὅταν συμμετέχουμε στήν Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καί τό πνεῦμα μας ποθῆ τήν ἔλευσι τοῦ Χριστοῦ, τότε ἐπαναλαμβάνουμε μέ μεγάλο συγκλονισμό ἀγάπης τό περιεχόμενο τῆς καθολικῆς αὐτῆς Λειτουργίας. Ὅλα τά δεδομένα τῆς Ἀποκαλύψεως, ὄλη μας ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως εὐρίσκονται ἐκεῖ ἐκτεθειμένα σέ μία πολύ συνοπτική μορφή. Καί αὐτό ἀκριβῶς ἐννοοῦμε, ὅταν λέγωμε ὅτι ἡ θεολογία εἶναι τό περιεχόμενο τῆς προσευχῆς μας. Στό ἔργο τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου Κρήτης τό περιεχόμενο ὄλης τῆς Γραφῆς προσδιορίζει τήν ἐμπνευσμένη "στιγμή".

Ἀρχίζουμε κάθε Λειτουργία μέ μία σκέφι, ἡ ὁποία ἀγκαλιάζει ὀλόκληρο τόν κόσμο: «Ἵπέρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐσταθείας τῶν ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, καί τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν». Ἔτσι ἀκριβῶς ἀρχίζουμε κάθε μία ἀπό τίς Ἀκολουθίες μας. Ἀλλά παρετήρησα στόν ἑαυτό μου, καί κατά κάποιον τρόπο καί στούς ἀδελφούς, –χωρίς νά τοὺς ἐπιτηρῶ, ἀλλ' ἀπλῶς συνομιλῶντας μαζί τους– καί ἔχω πεισθῆ ἑκατοντάδες φορές, ὅτι ὄντες ἐξοικειωμένοι μ' αὐτούς τοὺς λόγους, δέν σκεπτόμεθα καθόλου τό περιεχόμενό τους, τό ὄντολογικό περιεχόμενο τῆς αἰτήσεως αὐτῆς «Ἵπέρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐσταθείας τῶν ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καί τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως». Γιά ποιά ἔνωσι πρόκειται; Γιά τήν ἐνότητα τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης.

Ὅφειλουμε νά φέρομε μέσα μας αὐτή τήν συνείδησι καί νά ἀρχίζουμε τίς Ἀκολουθίες μας ὄντες προσεκτικοί σέ τέτοιους λόγους τῆς Λειτουργικῆς μας προσευχῆς... Περί τούτου ἀκριβῶς πρόκειται.

Πόσο ἀξιοπρόσεκτη εἶναι ἡ περικοπή τοῦ ἀγίου Ἀνδρέου Κρήτης πού λέγει: «Πρόσεχε, Οὐρανέ καί λαλήσω· Γῆ ἐνωτίζου φωνῆς μετανοούσης Θεῷ», (Μέγας Κανών, ᾠδή β', Ιον τροπάριον. Βλ. Δευτερον. λβ', 1 καί Ἦσ. α', 2). Παρατηρήστε τό παράδοξο αὐτῆς τῆς καταστάσεως: Ἐνας μόνος ἄνθρωπος μετανοεῖ γιά τίς ἁμαρτίες του, ἀλλά τό γεγονός αὐτό λαμβάνει ὑπερκόσμιες διαστάσεις. Καί αὐτή ἡ τόλμη μᾶς ἐκπλήσσει: «Οὐρανέ, πρόσεχε αὐτό πού θά σοῦ πῶ». Εἶναι φωνή ἐνός ἀνθρώπου πού μετανοεῖ. Ὁ Σιλουανός ἐξ ἰδίας πείρας γράφει ὅτι ὁ θρῆνος τοῦ Ἀδάμ ἀνάγκασε ὅλη τήν κτίσι νά σιωπήσῃ καί νά προσέξῃ τά δάκρυά του. Εἶναι καλό νά συνειδητοποιήσουμε ὅτι μέσα στήν μοναχική ζωή εἰσερχόμεθα σ' αὐτήν ἀκριβῶς τήν πραγματικότητα. Ἀντιλαμβάνεσθε τήν διαφορά πού ὑπάρχει μεταξύ τοῦ ἐν Χριστῷ ἀνθρώπου, τοῦ «ἀναγεγεννημένου» ἀνθρώπου, καί ἐκείνου πού δέν γνωρίζει τόν Χριστό. Ὁ Μωϋσῆς, καί μετὰ ἀπ' αὐτόν καί

άλλα τέχνα του Ἀδάμ, χρησιμοποίησαν μέ τόλμη αὐτούς τούς λόγους. Ἡ μετάνοια ἑνός ἀνθρώπου εἶναι ἓνα γεγονός ἐξαιρετικά τραγικό, ἐξαιρετικά μεγάλο.

Ἐπιθυμῶ νά συμπληρώσω ἐκεῖνο πού ἄρχισα νά λέγω τήν τελευταία φορά, δηλ. ὅτι σ' ἓνα μόνον ἀνθρώπο εἶναι δυνατόν νά ὑπάρχουν ὅλη ἡ Παλαιά καί ὅλη ἡ Καινή Διαθήκη, ὅπως καί ὅλη ἡ ἐλπίδα μας, ὅλη ἡ προσδοκία μας: «Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν» (Σύμβολον τῆς Πίστεως).

Βλέπετε, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, εἶναι καλό νά ἐννοῦμε αὐτούς τούς λόγους στήν πραγματική τους διάστασι καί νά τούς φέρουμε μέσα μας. Τότε, ὅταν θά προφέρουμε λόγους, ὅπως: «Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν καί ζωήν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος», αὐτοί θά γεμίζουν ὅλο τό εἶναι μας.

Κατά τόν ἴδιο τρόπο συμβαίνει καί στήν προσευχή πρός τόν φύλακα Ἄγγελο. «Στερέωσε τό πνεῦμα μου στήν ἀληθινή ὁδό». Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μᾶς προσκαλεῖ νά κρατοῦμε τό πνεῦμα μας στό ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος τῆς ὀγδόης ἡμέρας (βλ. Ἐβρ. στ', 19), δηλαδή ἐκεῖνου πού θά ὑπάρξῃ, ὅταν θά ἐπέλθῃ ἡ παγκόσμιος ἀνάστασις καί θά λάβῃ χώραν ἡ τελική κρίσις.

Ὁ λόγος μου δέν ἔχει ἀλληλουχία, διότι ἡ σύναξις μας εἶναι μία ἀδελφική συνάντησις. Μεταβαίνω ἀπό τό ἓνα θέμα στό ἄλλο, ὅπως ὁ Ψαλμωδός ἀπό τήν μία ὑπόθεσι στήν ἄλλη.

«Στερέωσε τό πνεῦμα μου στήν ἀληθινή ὁδό»: Ὅταν διαβάζω, ἀκούω ἢ προφέρω ὁ ἴδιος αὐτούς τούς λόγους ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, εἶναι προφανές ὅτι αὐτή ἡ "ἀληθινή ὁδός" εἶναι ἡ ζωή τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοῦ. Ἄν ὁ ἀγαπητός καί σεβαστός μας Γέροντας, ὁ πατήρ Σιλουανός, ἐκλαιγε σ' ὅλη του τήν μοναχική ζωή γιά νά ἀποκαλύψῃ τόν ἑαυτό Του ὁ Κύριος σ' ὅλο τόν κόσμο, αὐτός ὁ ἴδιος ὁ Σιλουανός μπόρεσε νά πῆ: «Ὅμιλῶ μαζί σας, διότι γνωρίζω τόν Κύριο!» Καί αὐτός ὁ ἀνθρώπος πού γνώριζε τόν Κύριο, ζοῦσε μεταξύ πιστῶν μοναχῶν, ἀλλ' ὅμως δέν ἦταν κατανοητός ἀπό ὅλους.

Γνωρίζετε όλοι ότι ή μοναχική άσκησις συνίσταται στον ά-
γωνα έναντιόν των παθών. Άλλά για την θεία άπάθεια... δέν
είναι εύκολο νά μιλήση κανείς.

Ή ήδονή πού προέρχεται από τά πάθη έχει σαν αποτέλεσμα
νά μάς απομακρύνη από τον Θεό. Ζητώ τώρα από τον Θεό νά
μπορέσω νά εκφράσω ένα πράγμα. Ύπερβολικά δύσκολο νά τό
διατυπώση κανείς. Φοβάται πολύ μήπως πλανηθή θέλοντας μέν
νά ύπηρετήση την άλήθεια, μή εύρισκόμενος όμως μέσα στο
πνεύμα της άληθείας.

Τί είναι ή άπαθής, ή άνευ πάθους, άνευ άμαρτίας, άγάπη του
Θεού μας; Άποφεύγω πάντα νά όμιλώ για τό θέμα αυτό, διότι
οί ανθρώπινες διατυπώσεις εισάγουν σ' αυτό πάντοτε κάτι τό
ξένο προς τό θείο είναι. Γι' αυτό πρέπει, τρόπον τινά, νά κρατούμε
συνεχώς σιωπή και νά περιμένουμε την εύνοική στιγμή, κατά
την όποία μέ την ενέργεια του Αγίου Πνεύματος θά ανοιχθή
μπροστά μας ή άληθινή όδός. Δέν είναι καθόλου άσήμαντο
πράγμα αυτό. Δέν είναι δυνατόν νά εισδύση κανείς στην άληθινή
όδό, χωρίς νά εύρίσκεται έν πνεύματι ήδη πέρα από τον χρόνο,
στην θεία αιωνιότητα. Άλλά γι' αυτό τό πράγμα δέν θά τό
διακινδύνευα νά σας όμιλήσω. Προσεύχομαι μόνο ό ίδιος ό Θεός
νά σας τό αποκαλύψη. Διότι κάθε ανθρώπινος λόγος φέρει κάποιο
στοιχείο ξένο προς την θεία αιωνιότητα. Άλλά ή σωτηρία μας
τοποθετείται πάνω σ' αυτό τό επίπεδο.

Πόσο δύσκολο είναι σ' έμάς νά άντιληφθούμε ότι, όντες
πράγματι κατ' εικόνα και καθ' όμοίωσιν Αυτού, είμεθα ένα "γε-
γονός" σπουδαίο άκόμη και γι' Αυτόν!

Είπαμε πολλές φορές ότι ό άνθρωπος πρέπει νά συνηθίση
βαθμηδόν νά προσεύχεται για όλόκληρο τον κόσμος. Είναι αυτό
άκριβώς πού κάνει ή Λειτουργική, ή εκκλησιαστική προσευχή.

Έτσι έχοντας συνείδησι ότι ή γλώσσα μας είναι όργανο του
παρόντος κόσμου, άντιλαμβανόμεθα ότι είναι άνάρμοστο νά ό-
μιλή κανείς για τον Θεό. Άλλ' όμως δέν έχει άλλη επιλογή.

Ὡστόσο, ἡ συνείδησις τοῦ προσώπου, τῆς ὑποστάσεως, εἶναι παρ' ὅλα αὐτά τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς μας ἐξ ἀρχῆς. Ἡ ζωὴ τοῦ Σιλουανοῦ δέν εἶναι, τὸ ἐπαναλαμβάνω, ὑπόδειγμα πρὸς μίμησι σέ ὄλους. Ἀμέσως ἀπὸ τίς πρῶτες ἡμέρες τῆς μοναχικῆς του ἀσκήσεως τοῦ δόθηκε νά αισθανθῆ τὴν θεία καί ἄκτιστο ταπεινώσι. Ὁ ἄνθρωπος δέν μποροῦσε νά τὴν φέρῃ μαζί του συνεχῶς ἢ νά ζῆ διαρκῶς κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδρασί της. Μεταναστεύει ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτό... Ὅταν ὁ Σιλουανός αισθάνθηκε τὴν ταπεινώσι τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἦταν ἀδύνατον νά τὴν περιγράψῃ. Γνωρίζετε ὅτι, γιὰ πολλοὺς, τὸ ἔσχατο στάδιο τῆς μοναχικῆς ζωῆς συνίσταται στό νά ταπεινωθῆ κανεὶς καί νά θεωρῆ τὸν ἑαυτό του χειρότερον ἀπ' ὅλη τὴν κτίσι. Ἀλλὰ ἐκεῖνο, περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖ ὁ Σιλουανός, προχωρεῖ πιὸ μακριά ἀπ' αὐτό. Ὁμιλεῖ γιὰ τὴν ταπεινώσι τοῦ Χριστοῦ, τέτοια πού εἶναι στὴν πραγματικότητα: μία θεία κατάστασις. Ὅντως εἶναι μιὰ ἰδιότητα τῆς θείας ἀγάπης.

Συγχαρεῖστε με πού περιστρέφομαι πάντοτε γύρω ἀπὸ τὸ ἴδιον θέμα. Ἀλλὰ ἀκόμη καί σέ μένα μου δόθηκε νά δῶ ὅτι πράγματι δέν μπορεῖ κανεὶς νά τὴν ἐκφράσῃ (τὴν ταπεινώσι) στὴν γλῶσσα μας. Ἔτσι ἐξηγεῖται καί ἡ κραυγὴ: «Πρόσεχε, Οὐρανέ!» Ἐνας μόνον ἄνθρωπος ἀμαρτωλός παρίσταται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καί λέγει: «Ὅλοι οἱ οὐρανοὶ προσέχετε σέ μένα!»

Ἐάν ὁ Δημιουργός Θεός ἀποφάσισε νά σαρκωθῆ καί νά ζήσῃ μέ τούς ἀνθρώπους, εἶναι γιὰ νά δείξῃ σ' ὄλους μας ὅτι εἴμαστε πλασμένοι κατὰ τέτοιον τρόπο, ὥστε νά μποροῦμε νά δεχθοῦμε τὴν ζωὴ τοῦ ἰδίου τοῦ Θεοῦ καί νά τὴν κατέχουμε αἰωνίως. Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ μυστικὴ ζωὴ δέν μπορεῖ νά ἐκφρασθῆ μέ ἀνθρωπίνους λόγους. Συγχαρεῖστε με ἐπίσης, ἐάν δέν ὁμιλῶ γι' αὐτὴν τὴν ἐσχάτην πραγματικότητα, διότι ἡ ἀνθρώπινη γλῶσσα παραμορφώνει τὸ ἀληθινὸ πνεῦμα. Ὅμως παρ' ὅλα αὐτά θά βιώσετε τὸ νόημα τῆς προσευχῆς: «Καταξίωσον Κύριε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ – ἐν τῇ νυκτί ταύτῃ, ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ – ἀναμαρτήτους φυλα-

χθῆναι ἡμᾶς», δηλαδή σέ μία θεία κατάστασι, ἡ ὁποία καί μόνο εἶναι "ἀναμάρτητος". Ὅπως ἀκριβῶς ὁ ἅγιος Ἀνδρέας Κρήτης ἀρχίζει τόν Κανόνα του μέ τήν δημιουργία τοῦ κόσμου: «Τόν πρωτόπλαστον Ἀδάμ τῇ παραβάσει παραζηλώσας» (Μ. Κανών, α' ᾠδή, 3ον τροπάριον), ἀπό τόν πρῶτο ἄνθρωπο ἕως τήν τελική Κρίσι, κατά τόν ἴδιο τρόπο καί μεῖς φέρουμε τήν μνήμη τους μέσα μας. Στήν θεία Λειτουργία βρίσκουμε μία παράδοξη ἔκφρασι: ἐνθυμούμεθα αὐτό ἢ ἐκεῖνο τό παρελθόν γεγονός καί ἐπί πλέον «τῆς δευτέρας καί ἐνδόξου πάλιν Παρουσίας». Μερικοί ἀπό τούς θεολόγους τῆς Εὐρώπης λέγουν: «Πόσο παράλογο εἶναι! Ἡ Παρουσία αὐτή δέν ἔλαβε χώραν ἀκόμη· πῶς ἐνθυμούμεθα ἐκεῖνο πού δέν συνέβη ἀκόμη;» Δέν πρόκειται περί τούτου, ἀλλά πρέπει νά συνειδητοποιοῦμε ὅτι ἐδῶ ἀκριβῶς ἔγκειται τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ, νά δημιουργῆ τούς ἀνθρώπους ὁμοίους μέ Αὐτόν. Ὅντως, στόν Θεό τά πάντα ἐνοποιοῦνται: τό παρελθόν καί τό μέλλον.

Ἐξ αἰτίας αὐτοῦ δέν συναντοῦμε ἕνα παράδοξο φαινόμενο; Ὁ νόμος διδάσκει ὅτι δέν μπορεῖ κανεὶς νά κριθῆ ὡς ἐγκληματίας, ἐκτός ἐάν διέπραξε αὐτή ἢ τήν ἄλλη παράβασι. Ἀλλά, ἐάν ἡ παράβασις διεπράχθη ἀπό κάποιον ἄλλον, τότε: «Δέν εἶμαι ὑπεύθυνος ἐγώ». Αὐτό δέν εἶναι τελείως δίκαιο. Γιατί ὁμιλῶ ἔτσι; Διότι ὁ Κύριος ἀπευθύνεται συνεχῶς σέ μᾶς, σάν νά εἴμεθα ἡδη τέλειοι ἐν Αὐτῷ. Μετανοοῦμε καί ζητοῦμε συγχώρησι ἐκφράζοντάς τιν συχνά μέ δουλικές κινήσεις, κάνοντας μετάνοιες καί ἐγγίζοντας τό μέτωπό μας στό ἔδαφος, στήν γῆ. Μετανοοῦμε γιά τόν κόσμο. Συνεπῶς ὁ Κύριος ὁμιλεῖ σέ μᾶς ὡς πρὸς ὑπευθύνους γιά ὅλα. Ἐάν ἡ ζωή μου στόν κόσμο αὐτό εἶναι ὅμοια μέ ἐκείνη πού ἔζησε ὁ προπάτοράς μας Ἀδάμ, τότε ἡ ἐνότητά μου μέ τόν Ἀδάμ εἶναι τελείως κατανοητή καί φυσική.

Ἔτσι, ὅταν ὁμιλῶ γιά τήν μοναχική μας ζωή, ἴσως σᾶς ἐπιβαρύνω μιλῶντας γιά τό τέλος (σκοπό) τῆς, –καί δέν αἰσχύνομαι νά τό κάνω αὐτό, διότι κάθε φορά σᾶς λέγω: ἀρχίζουμε ἀπό τό α, β. Ὅταν ὁμιλῶ γιά τό τέλος, δέν ξεχνῶ βέβαια τήν

ἀρχή-, ἀλλά ἡ σωτηρία ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου νὰ συλλαμβάνη κάθε τι πού συμβαίνει στήν κοσμική σφαῖρα.

Ἄς ἐπανέλθουμε στήν περίπτωσι ἢ ἀκριβέστερα στό γεγονός πού λέγεται "Σιλουανός". Φαντασθῆτε ὅτι σέ μιὰ στιγμή ἀκούει τήν προσευχή κάποιου πού ζῆ στήν Ἀμερική, στό Ἅγιον Ὄρος ἢ καί σέ κάποιο ἄλλο κατοικημένο μέρος τοῦ κόσμου. Πῶς ἐνεργεῖ; Δέν τό καταλαβαίνουμε. Ἀλλά διαπιστώνουμε ὅτι μᾶς γνωρίζει. Πολλά πρόσωπα πού τοῦ ἀπευθύνουν προσευχές μᾶς γράφουν καί μᾶς λέγουν γιά τήν ικανότητά του νὰ προλαμβάνη, τρόπον τινά, τίς αἰτήσεις τους. Δέν τίς προλαμβάνει, ἀλλά τίς προβλέπει. Κι αὐτό πολύ-πολύ γρήγορα.

Αὐτή εἶναι ἡ ἐντύπωσις πού εἶχε ἕνας μοναχός, γιά τόν ὁποῖο μοῦ ἔχουν ὁμιλήσει. Εἶχε λάβει τὸ ὄνομα τοῦ Σιλουανοῦ. Καί ἐπειδή αὐτό ἦταν κάτι καινούριο, διερωτήθηκε: «Καλά, ἀλλά πῶς μπορῶ νὰ γνωρίζω ἂν ὁ Σιλουανός ἀκούη τήν προσευχή μου;» Τήν ἴδια στιγμή κάποιος ἄλλος μοναχός τόν πλησιάζει καί τοῦ λέγει: «Ἐέρεις, ἔχω ἕνα μικρό τμήμα τῶν λειψάνων τοῦ Σιλουανοῦ. Τά λείψανα αὐτά ἀναδίδουν μία θαυμαστή εὐωδία». Ἡ στιγμιαία αὐτή ἀπάντησις στόν λογισμό τοῦ μοναχοῦ ἀποτελεῖ ἕνα σημαντικό γεγονός. Γνωρίζουμε καί ἄλλες παρόμοιες περιπτώσεις, καί ἄλλα φαινόμενα αὐτοῦ τοῦ εἴδους, ἀλλά δέν εἶναι συχνά. Ὅμως ἄς πάρουμε μιὰ περίπτωσι, ὅπως αὐτή ἐδῶ. Πῶς νὰ τήν κατανοήσῃ κανεῖς; Αὐτός ὁ ἴδιος ὁ Σιλουανός λέγει ὅτι ὅλοι οἱ Οὐρανοί βλέπουν ὅ,τι συμβαίνει στήν γῆ. Ἐάν τό συνειδητοποιήσουμε αὐτό, ἡ διαγωγὴ μας θά εἶναι διαφορετική.

Ὁ Θεός καί ὅλοι οἱ Ἅγιοι γνωρίζουν καθεμία ἀπό τίς ἐξωτερικές κινήσεις μου καί εἰδικά τίς κινήσεις τοῦ πνεύματος καί τῆς καρδίας μου. Ἐχοντας μαρτυρία αὐτῆς τῆς τάξεως θά προσπαθοῦμε νὰ ζοῦμε ἀπλᾶ, ἀλλά προσέχοντας νὰ μὴ διαπράττουμε κανένα ἀμάρτημα. Ἀλλά δέν μποροῦμε νὰ τό ἐπιτύχουμε αὐτό, ἐκτός ἐάν ἰκετεύουμε τόν Θεό μετὰ δακρῶν νὰ μᾶς φυλάξῃ ἀπό κάθε ἁμαρτία. Ὄταν ὁ ἄνθρωπος φυλάσσεται ἀπό τόν Θεό, ἐκ-

φράζεται στό ἐξῆς ὡς ἀληθινό πρόσωπο: «Πρόσεχε Οὐρανέ σ' αὐτά πού θά πῶ· Γῆ ἄκουσε τά λόγια ἑνός ἀνθρώπου πού μετανοεῖ». Τότε, κάθε τι πού συμβαίνει στήν γῆ, θά προκαλῆ στόν νοῦ καί στήν καρδιά μας ἀντιδράσεις διαφορετικές ἀπό ἐκεῖνες πού συνήθως παρατηρεῖ κανεῖς. Ὅλη ἡ ζωὴ μας μπορεῖ νά λάβῃ χαρακτήρα ἀγιότητος, σύμφωνα μέ τόν λόγο τοῦ Κυρίου πού εἶπε: «Ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δέ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι» (Ματθ. κδ', 35).

Ἔτσι ἤθελα μόνο νά σᾶς πῶ ὅτι ὀφείλουμε νά εἴμεθα πολὺ προσεκτικοὶ σέ κάθε λόγο μας καί σέ κάθε κίνησι τῆς καρδίας ἢ τοῦ πνεύματός μας. Ἡ τελειότης εἶναι τοῦτο, ὅταν ὁ ἄνθρωπος γνωρίσῃ ξαφνικά ποιά εἶναι ἀφ' ἑαυτῆς ἡ ὁδός τοῦ Θεοῦ, πῶς ζῆ ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Ἀλλά αὐτό δέν μπορεῖ νά ἐκφρασθῆ μέ τόν ἀνθρώπινο λόγο.

Ἔτσι ἡ προσευχή τῆς μετανοίας εἶναι τό νά "εἰσέλθουμε μέσα", ἐνῶ ὅλη ἡ ἀκαδημαϊκὴ θεολογία στήν πραγματικότητα δέν συνίσταται σέ τίποτε ἄλλο, παρά στό νά "περιφερώμεθα γύρω". Καί γιὰ τό θέμα αὐτό μπορεῖ κανεῖς βέβαια νά ὀμιλῆ χωρὶς τέλος. Τό τέλος τῆς μετανοίας –ὅπως τό διεκινδύνευσα νά πῶ στό βιβλίο μου– θά σήμαινε μία πλήρη ταύτισι μέ τόν Χριστό, ὁ Ὅποιος ἀνέρχεται στόν Οὐρανό γιὰ νά καθήσῃ ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός.

Βλέπετε τί λόγους μᾶς ἀπευθύνει ὁ Κύριος: «Ἐγὼ νενίκηκα τόν κόσμον» (Ἰωάν. ιστ', 33). Ὁ Κύριος ἀνῆλθε στόν Οὐρανό γιὰ νά καθήσῃ ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός. Μέ ποία συνείδησι ζοῦν οἱ Χριστιανοί; Ὅσο ζοῦμε, ἄς προσπαθοῦμε νά γνωρίσουμε αὐτό τό πνεῦμα, καί τότε ὁ λόγος πού ἀπηύθυνε ὁ ἅγιος Ἀνδρέας στόν Κανόνα του θά γίνῃ κατανοητός: «Ἡμαῦρῶσα τῆς ψυχῆς τό ὠραῖον ταῖς τῶν παθῶν ἡδοναῖς... (β' ὤδη, βον τροπάριον).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ

Του Πανοσιολογιωτάτου Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἰβήρων Ἀρχιμ. Βασιλείου, ἀπομαγνητοφωνημένη ὁμιλία στό Διορθόδοξο Συνέδριο ἐπί τῆς προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, Κρήτη 1991.

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατε, Σεβασμιώτατοι, Ἅγιοι ἀδελφοί,

Ζητάω τήν εὐλογία σας, γιατί δέν ἔχω νά πῶ τίποτα. Ζητάω τήν εὐλογία σας καί τήν ἐπιείκειά σας, γιατί δέν ἔχω τίποτα νά δώσω. Καί θέλω νά εὐχαριστήσω ὅλους, γιατί νομίζω ὅτι ἦταν ἅγια καί ἱερά αὐτή ἡ σύναξις, ὅλοι βοήθησαν καί νομίζω ὅτι ἤδη ἔχομε ἐντοπίσει τό θέμα ποῦ βρίσκεται. Καί τό εὐχάριστο εἶναι ὅτι ὅλοι συνεργαζόμεστε καί νομίζω ὅτι ὅλοι συνεννοούμεθα. Καί νομίζω ὅτι τό πρόβλημα βρίσκεται μέσα μας, κι ὅλη ἡ ἀγάπη καί ἡ εὐεργεσία βρίσκεται στό Θεό κι ὅλη ἡ κακομοιριά κι ἡ ἀφιλοτιμία βρίσκεται στόν ἄνθρωπο. Κι ὁ Θεός, λείει ὁ ἅγιος Ἰσαάκ, εἶναι τόσο μεγάλος στήν ἀγάπη, ὥστε δέ θέλει νά παραβιάσει καί τήν ἐλευθερία μας, κι ὅταν ἀκόμη ἡ ἐλευθερία μας ξεσηκώνεται ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. Καί ἡ ἴδια ἡ φύσις, ἡ ὁποία "οὐχ ἔκοῦσα" ἔχει ὑποταγεῖ στή φθορά, περιμένει ἀπό τόν ἄνθρωπο νά κάνει κάτι. Ὅποτε ὅλο τό δράμα τῆς πτώσεως τό ζοῦμε καί ἡ λύσις εἶναι μία: "Ἄν μπορούμε νά ἐπανέλθουμε στόν Παράδεισο, νά βροῦμε τί σημαίνει νά ἐργαζώμεθα καί νά φυλάσσουμε τόν Παράδεισο.

Ἦθελα στό σημεῖο αὐτό νά ἔλεγα κάτι. Κάτι πού καί χθές πῆγα νά πῶ δι' ὀλίγων: "Ἐνας μοναχός αἰσθάνεται ὅτι, ἐπειδή

έγινε μοναχός, γι' αυτό αναπαύεται. Ένας μοναχός είναι άνθρωπος. Ένας Όρθόδοξος αναπαύεται πού είναι Όρθόδοξος, έπειδή είναι άνθρωπος και έπειδή η Όρθοδοξία δίνει τήν δυνατότητα σέ καθένα άνθρωπο νά ζήσει. Άν δέν ήταν αυτό, άς τήν πάρει τό ποτάμι τήν Όρθοδοξία και τά πάντα.

Μέσα λοιπόν στόν Παράδεισο έβαλε ο Θεός τόν άνθρωπο νά τόν φυλάσσει και νά εργάζεται. Άλλά έμεις δέν τόν φυλάξαμε και δέν εργασθήκαμε όπως θέλησε ο Θεός. Τώρα -άσχετα αν πιστεύουμε ή δέν πιστεύουμε- ή φύσις μας δέν μπορεί νά άλλοιωθεϊ. Έχουμε τήν πνοή του Θεού μέσα μας, έχουμε κάτι μεγάλο και βασανιστικό. Λέει ο άγιος Συμεών: «Έπιποθῶ του πλείονος και πάντοτε στενάζω», δέν ήσυχάζω ποτέ. Όπότε ή άποστολή μας είναι νά προχωρούμε προς τήν θέωση, κι αυτό τό προχώρημα κι αυτή ή πορεία προς τόν Θεό, ή όποία δέν τελειώνει ποτέ, λέει ο άγιος Γρηγόριος ο Νύσσης ότι είναι ή θέα του προσώπου του Θεού. Δέν καθόμαστε κάπου και βλέπουμε κάτι, αλλά πορευόμενοι προς Κάποιον -«προς σε έρχομαι», λέγει ο Κύριος- ζούμε τήν θέα του προσώπου του Θεού. Αυτό δέν θελήσαμε νά τό κάνουμε στόν Παράδεισο όπως ο Θεός θέλησε. Άποφασίσαμε νά τό κάνουμε άντάρτικα, μέ τό θέλημά μας, συνεργαζόμενοι μέ τόν διάβολο· ο όποιος διάβολος, έπειδή ξέρει τί είναι ο άνθρωπος, έκανε "θεολογία". Δέν ειπε: Δές, γιά νά ζήσεις καλά και νά φύγεις από τόν Θεό, νά κάνεις αυτό. Άλλά: Γιά νά γίνεις Θεός, θά κάνεις αυτό. Και έμεις θέλομε νά γίνουμε Θεοί και έμεις θέλομε νά τ' άποκτήσομε όλα. Και τά χάσαμε όλα.

Κι έρχεται ο Υιός του Θεού και γίνεται Υιός του ανθρώπου και γίνεται άνθρωπος, γιά νά μάς διδάξει πώς πρέπει νά ενεργήσομε γιά νά τ' άποκτήσομε όλα. Όπότε είναι ο άνθρωπος ο κύριος τής φύσεως. Μέ τήν συμπεριφορά του τήν άντάρτικη χάνει τόν έαυτό του και χάνει τήν φύση. Έρχεται ο Κύριος γιά νά δείξει τί σημαίνει κυριότης, και λέει στους μαθητάς Του: Μέ λέτε διδάσκαλο και Κύριο, και ειμαι. Άλλά κοιτάχτε πώς έγώ

ἐνεργῶ. Μετά κάτι ἄλλο: Σᾶς λέω ὅτι «οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἔθνων» – ὄχι αὐτοὶ πού ἄρχουν, ἀλλὰ αὐτοὶ πού νομίζουν ὅτι ἄρχουν– «κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ἡμῖν». Δέν συμβαίνει ἔτσι σέ σᾶς, ἀλλ' ὅποιος θέλει νά εἶναι μέγας, νά εἶναι διάκονος πάντων· καὶ ὅποιος θέλει νά εἶναι πρῶτος, νά γίνει δοῦλος πάντων. Γιατί καί ὁ Υἱός τοῦ ἀνθρώπου δέν ἦλθε «διακονηθῆναι, ἀλλά διακονῆσαι καὶ δοῦναι τήν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντί πολλῶν».

Ὅποτε ἀνατρέπονται τὰ πράγματα. Πράγματι θέλετε νά εἶστε κύριοι τοῦ ἑαυτοῦ σας καὶ τῆς κτίσεως κι αὐτὴ εἶναι ἡ ἀποστολή τοῦ ἀνθρώπου. Δέν θά τό κατορθώσετε μέ τή δική σας λογική οὔτε μέ τίς ὑποβολές τοῦ πονηροῦ οὔτε μέ τή λογική τοῦ κόσμου, ἀλλά ἀντίθετα μέ τό νά γίνετε διάκονοι πάντων καὶ δοῦλοι.

Ὅποτε ὑπάρχει ἕνας νέος τρόπος ὑπάρξεως. Ὁ ἄνθρωπος, ὅπως λέει κάποιος, εἶναι κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐπειδὴ εἶναι πρόσωπο ἐν κοινωνίᾳ. Καὶ ὁ Κύριος μέ τή συμπεριφορά Του, τῆ ζωῆ Του, τό πάθος καὶ τήν Ἀνάστασή Του, μᾶς διδάξε τό κενωτικῶς ὑπάρχειν. Ὑπάρχω ὄχι γιά νά κατακυριεύσω τοῦ ἄλλου. –Μά, ἀφοῦ εἶμαι κύριος; –Ὡραία, νά τό πετύχεις αὐτό μέ τό νά γίνεις δοῦλος τῶν πάντων. Ὑπάρχω καὶ θέλω νά φάω, ὄχι νά καταφάω τόν ἄλλον, ἀλλά νά γίνω ἐγώ τροφή φαγώσιμη καὶ ποτό πόσιμο ἀπό τόν ἄλλον. Ὅποτε αὐτό μᾶς διδάσκει ὁ Κύριος. Καί θυμᾶμαι τώρα μιᾶ ἄλλη φράση πού λέει στό Γεροντικό, ὅτι ὁ διάβολος εἶπε στόν μοναχό: «Τί ποιεῖς ὧδε, ὦ μοναχέ;» Τόν εἶδε νά κάθεται τόν μοναχό, νά κάθεται ἀργόσχολος καὶ λέει: Μά τί κάνεις ἐδῶ πέρα; Τοῦ λέει αὐτός: «Τόν χῶρον φυλάττω». Λέει ὁ διάβολος: Μᾶλλον τρελλός εἶναι, ἀφῆσέ τον. Ἀλλά αὐτό τό "τόν χῶρον φυλάττω" νομίζω ὅτι ἔχει μιᾶ σημασία θεολογική πού θυμίζει τό "φυλάσσειν τόν Παράδεισον".

Ἐπίσης θυμᾶμαι κάτι ἄλλο: Ἦλθε ἕνας στό Μοναστήρι καὶ ἦλθε τό βράδυ στήν ἀκολουθία. Μετά λέει: Δέ γίνεται νά μείνω στό Μοναστήρι, γιατί δέν μπορῶ νά καταλάβω τί κάθεστε τόση

ώρα στην εκκλησία και δέν κάνετε τίποτα. Ἐγώ εἶμαι ἄνθρωπος τῆς δράσεως και θέλω νά δουλέψω. Ἔτσι πού τό ἔλεγε τόν δικιολόγησα, ἀλλά μετά ἀπό λίγο μου ἤλθε ἡ ἀπάντηση. Μπαίνοντας στην εκκλησία ἕνα βράδυ τόν χειμῶνα, ἡ ἀπάντηση ἦταν: Τί κάνουν οἱ μοναχοί στην εκκλησία; Δέν κάνουν τίποτα, ἀπλῶς μένουν στην εκκλησία.

Ἄλλά λέμε τό ἐξῆς: Τί κάνει τό ἔμβρυο πού εἶναι στην μήτρα τῆς μάνας του; Δέν κάνει τίποτα, ἀλλά ἐπειδή εἶναι στην μήτρα τῆς μάνας του, αὐξάνει. Καί ὁ μοναχός εἶναι στην μήτρα τῆς μάνας του και φυλάσσει τόν χῶρο και φυλάσσεται ἀπό τόν χῶρο, ἀπό ἕνα χῶρο πού ἔχει ἀγιασθεῖ, κι αὐτός ὁ χῶρος μᾶς πλάθει. Καί τότε μιά στιγμή νοιώθεις ὅτι: Κοιτᾶστε, ἐδῶ γίνεται ἕνα θαῦμα. Ἐδῶ πέρα μπήκαμε στόν Παράδεισο χωρίς νά τό καταλάβουμε, ἐδῶ πέρα συμβαίνει αὐτό πού λέγει ὁ Κύριος ὅτι «ἄλλοι κεκοπιάκασι και εἰς τόν κόπον αὐτῶν ἡμεῖς εἰσεληλύθαμεν», βρισκόμαστε μέσα στην καρδιά τῆς κοινωνίας τῶν Ἁγίων. Καί λέγει ὁ ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σύρος ὅτι οἱ Ἁγιοι στην Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν δέν προσεύχονται, ἀλλ' «αὐλίζονται ἐν τῇ εὐφραίνουσῃ δόξῃ», δηλαδή δέν κάνουν προσευχή.

Καί θυμᾶμαι κάτι πού μου εἶχε πεῖ ἕνας μοναχός. Εἶχα ἐπισκεφθεῖ ἕνα γέρο, ἀπλό μοναχό, στό καλύβι του και τόν εἶχα ρωτήσει: –Τί κάνεις, πάτερ Τιμόθεε; Καί μου λέει: –Ἐδῶ μένω. Κι αὐτό τό "ἐδῶ μένω" τά λέει ὅλα. Κι ἕνας μοναχός νοιώθει: Κοίταξε, ἐδῶ μένω. –Μά τώρα, λέει ὁ ἄλλος, και τί κάνεις; –Μά συμβαίνουν χίλια πράγματα, τά ὁποῖα δέ χρειάζεται νά δικαιολογήσω. Εἶδατε αὐτό πού λέει ὁ Κύριος: «Ἐγώ εἶμι ἡ ἄμπελος και ἡμεῖς τά κλήματα και ὁ Πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι». Αὐτή ἡ κυκλοφορία τῶν χυμῶν ἀπό τίς ρίζες στά κλαριά, αὐτή ὅλη ἡ διαδικασία γίνεται ἀφῶνας και ἀθορύβως.

Ἄλλά ἕνας μοναχός εἶναι στό μοναστήρι, θά ἔλεγα στό Ἅγιο Ὅρος, στόν Ὁρθόδοξο χῶρο, ὅπως εἶναι φυτεμένη ἡ ἄμπελος και κάθε ἕνα δέντρο στό σωστό του κλίμα. Καί νοιώθεις μιά ἀνάπαυση. Γιατί, τί νά κάνεις; Ἐκεῖ μένεις, ἐκεῖ ζεῖς, και νοιώθεις

ὅτι ὑπάρχει ἓνα νόημα τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος, ὑπάρχει ἓνας δεσμός τῆς ζωῆς καί τῆς πνευματικῆς ζωῆς –δέν χωρίζεται ἡ ζωὴ ἀπὸ τὴν πνευματικὴ ζωὴ καί δέ χωρίζεται ἡ προσευχὴ ἀπὸ τὴν ἐργασία–. Καί νοιώθεις ὅτι τὰ πολλά τὰ ἔκαναν ἄλλοι κι ἐσύ κάνεις τὰ λίγα, ἢ ἀντίθετα: ἐσύ δέν κάνεις τίποτα. Καί τί γίνεται; Σέ ρίχνουν στό φιλότιμο μέ τό νά σοῦ φέρονται μέ ἐπιείκεια οἱ ἄλλοι, οἱ Ἅγιοι, τῆ στιγμῆ πού ἔπρεπε νά σοῦ βάλουν τίς φωνές. Ἐσύ βάζεις τίς φωνές πολλές φορές, ἐπειδὴ εἶς' ἀκάθαρτος, καί κάνεις τόν δάσκαλο στούς ἄλλους. Αὐτοί πού εἶναι καθαροί σέ δένουν χειροπόδαρα μέ τό νά σέ ἀφήνουν ἐλεύθερο. Κι ἐπειδὴ τό καταλαβαίνεις ὅτι καταλαβαίνουν τί εἶσαι, γι' αὐτό τὰ χάνεις καί λές: ἐντάξει. Ὅποτε τί πέτυχαν; Πέτυχαν τὴν ἐνότητα καί νά σ' ὑποτάξουν μέ τό νά σ' ἀφήσουν ἐλεύθερο καί νά σέ σκλαβώσουν μέ τὴν ἀγάπη τους.

«Τόν χῶρον φυλάττω» καί φυλάττομαι ἀπ' αὐτόν. Οἱ Ἅγιοι ἀκολούθησαν τόν τρόπο τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου. Τούς δόθηκε αὐτὴ ἡ χάρις καί ἀγιάστηκαν στήν ψυχὴ καί στό σῶμα, δηλαδή βρῆκαν ἀνάπαυση, ἐλευθερώθηκαν, ἔνοιωσαν τί εἶναι ἄνθρωπος καί μπῆκαν στόν Παράδεισο. Κι αὐτός ὁ Παράδεισος εἶναι ἐλευθερία ἀπὸ τόν θάνατο. Καί στή συνέχεια, ὅταν χωρίστηκε ἡ ψυχὴ ἀπὸ τό σῶμα τους, δέ χωρίστηκε ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν ψυχὴ τους καί ἀπὸ τό σῶμα τους. Γι' αὐτό τώρα ἡ ψυχὴ ἀοράτως ὀπτάνεται, φανερώνεται κι ἐνισχύει τούς πάντας, καί γι' αὐτό τ' ἄγια λείψανά τους, ὅπως λέει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, οἱ εἰκόνες τους, οἱ τάφοι τῶν Ἁγίων εἶναι γεμάτοι ἀπὸ τὴν Χάρη πού εἶχαν οἱ ψυχές καί τὰ σώματά τους. Γιατί ὁ ἄνθρωπος εἶναι ψυχὴ καί σῶμα καί ἔχει ἀνάγκη θεώσεως καί ἡ ψυχὴ καί τό σῶμα. Κι αὐτό πραγματοποιήθηκε διὰ τοῦ Κυρίου κι ἔχει δοθεῖ ὡς δυνατότης στήν Ἐκκλησία, κι αὐτό πραγματοποιεῖται ἀπὸ τούς Ἁγίους. Ὅποτε νοιώθεις ὅτι ζώντας μέσα στήν Ἐκκλησία καί δεχόμενος τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν προσευχὴ κι ἀπὸ τὴν ὑμολογία, ἐνισχύεσαι πνευματικά. Καί τρεφόμενος σωματικά στήν τράπεζα καί τρεφόμενος, θάλεγα, ἀπὸ τό Περιβόλι τῆς

Παναγίας κι από τήν δωρεά τῆς Παναγίας, νοιώθεις ὅτι τρέφεται ταυτόχρονα καί πνευματικά. Ὅποτε αὐτό τό ἐρώτημα "Σχέσις τοῦ ἀνθρώπου μέ τό φυσικό περιβάλλον" εἶναι ἕνα πρόβλημα τό ὁποῖο δέν ὑπάρχει, γιατί ὑπάρχει μιᾶ φυσιολογική σχέση. Καί τί γίνεται σ' αὐτή τή σχέση; Τό μεγάλο θαῦμα εἶναι ὅτι ὁ Λόγος ἔγινε σάρξ καί «ἐφηλαφήσαμεν καί ἔθεασάμεθα Αὐτόν» καί ἡ σάρξ ἔγινε κατά χάριν Λόγος.

Καί στή Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου βλέπουμε ὅτι -λέει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς στόν Ἁγιορειτικό Τόμο- ἔλαμψε τό πρόσωπο τοῦ Κυρίου, καί ἡ δόξα τοῦ Κυρίου ἡ ἄκτιστος γίνεται δόξα τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου. Ἄλλ' αὐτή ἡ δόξα τοῦ σώματος εἶναι ἀθέατη, ἀόρατη ἀπό τούς «μή δυναμένους ὄραν τά καί εἰς τούς ἀγγέλους ἀόρατα μυστήρια». Δηλαδή ἡ δόξα τοῦ σώματος εἶναι δόξα τῆς ἀκτίστου καί ἀνάρχου Θεότητος καί, γιά νά μπορέσεις νά δεῖς τή δόξα τοῦ σώματος, θά πρέπει νάσαι ἱκανός διά τῆς ταπεινώσεως καί καθάρσεως νά βλέπεις καί τά ἀόρατα εἰς τούς ἀγγέλους μυστήρια. Ὅποτε τότε θά βλέπεις ὅτι λάμπει τό σῶμα τοῦ Κυρίου τό κτιστό ἀπό τήν ἄκτιστη χάρη καί λάμπουν τά ἱμάτιά Του μέ τήν ἴδια χάρη καί λάμπει τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας μέ τήν ἴδια χάρη.

Καί λέμε στήν Ἀνάσταση ὅτι ὁ Κύριος ἀνεστήθη καί ἀνιστάμενος συνανέστησε τήν Οἰκουμένη, "τό ἀνθρώπινον σύμπαν", λέει τό συναξάρι τῆς Ἀναστάσεως. Καί ἡ Ἀνάστασις στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία δέν παρουσιάζει τόν Χριστό νά γελαίει πάνω ἀπ' τόν τάφο, σά νάκανε κάτι ἀτομικό, ἀλλά εἶναι μ' ἕνα πρόσωπο τόσο χαρούμενο, πού φαίνεται θλιμμένο, καί τραβᾷ τίς "σειρές τῶν πεπεδημένων", σύρει ὅλους τούς καταδικασμένους ἀπό τόν θάνατο στή ζωή κι ἀπό τό σκότος στό φῶς. Κι ὅταν λέμε: «Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καί γῆ καί τά καταχθόνια», ὅταν ζεῖς μέσ' στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, αὐτό τό νοιώθεις ὅτι εἶναι ἕνα πράγμα ὄντολογικό. Κι ὅταν λέμε ὅτι «εὐφραίνονται τά δρυμοῦ ξύλα σύμπαντα ἀγιασθείσης τῆς φύσεως

αὐτῶν», ἐπειδὴ ἐτανύθη ἐν ξύλῳ τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ, αὐτό πάλι εἶναι μιὰ πραγματικότητα.

Ἄλλὰ τό θέμα εἶναι: Πῶς μπορεῖ κανεῖς νά βλέπει τή δόξα τοῦ σώματος, νά βλέπει τή δόξα τῆς κτίσεως, νά βλέπει ὅτι «ἀγάλλεται τά δρυμοῦ ξύλα σύμπαντα» κι ὅτι «τά σύμπαντα σήμερον χαρᾶς πληροῦται», διότι «Χριστός ἐτέχθη ἐκ τῆς Παρθένου»; Νομίζω ὅτι ὅταν ζεῖ κανεῖς μέσα στήν Ἐκκλησία, ὅταν ζεῖ κενωτικῶς, ὅταν νοιώθει ὅτι διά τῆς ὑπακοῆς στό θέλημα τοῦ Θεοῦ, διά τῆς ἀγάπης καί διά τῆς ταπεινώσεως φθάνομε στήν ἀληθινή κοινωνία καί στή δόξα, τότε μπορεῖ νά τά καταλάβει αὐτά.

Στούς "Κοινωνοῦντες", σ' ἓνα σενάριο τοῦ Bergmann, παρουσιάζονται τά πράγματα ἀληθινά, δηλαδή μαῦρα καί ἄραχνα. Καί τή στιγμή πού τά πάντα εἶναι θεοσκότεινα κι ἔχει πείσει ὀπωσδήποτε τόν ἀκροατή καί τόν θεατή του, ὁ Bergmann βάζει τόν λόγο τόν Λειτουργικό: «Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος Σαββαῶθ, πλήρης ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ τῆς δόξης σου». Εἶναι μιὰ εἰρωνία, ἀλλά κι ἓνας πόνος τοῦ ἀνθρώπου. Ἀντίθετα, πράγματι ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ εἶναι πλήρης ἀπό τή δόξα τοῦ Κυρίου. Μποροῦμε νά τό δοῦμε.

Τώρα θάθελα νάλεγα τό ἐξῆς: Νά μή λέμε ἱστορίες γιά Ἄγιους πού ζήσανε κάποτε. Νά λέμε πράγματα πού ἀγγίζουν ἐμᾶς πού ζοῦμε σήμερα. Λέει ὁ Ἄββᾶς Ἰσαάκ ὅτι ἓνας ταπεινός ἔχει ἐνδυσθεῖ τό ἐνδύμα πού ἐνεδύθη ὁ Κύριος γενόμενος ἄνθρωπος, καί τόν ταπεινό τόν βλέπει ὅλη ἡ κτίσις ὡς κατά χάριν θεό. Καί ὁ ταπεινός, ἐνώ θεωρεῖ τόν ἑαυτό του σάν τίποτα, ὅλοι τόν τιμοῦν. Καί ὁ ταπεινός, ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀγάπης, δίδει θέση στόν ἄλλον. Λέει ὁ ἅγιος πάλι Ἰσαάκ ὅτι ὁ ταπεινός εἶναι «ὡς ἄνθρωπος μή ἐλθὼν εἰς τό εἶναι», εἶναι σάν ἀνύπαρκτος. Καί μέ τό νά εἶναι ἀνύπαρκτος, δέν πιάνει χῶρο κανενός καί δίνει τή δυνατότητα στόν ἄλλον νά ζήσει. Βλέπετε, ἐάν ἓνας εἶναι ἐγωιστής, ἐάν ἓνας περιαυτολογεῖ, αὐτός διώχνει τόν ἑαυτό του ἀπό τούς ἄλλους. Ἄν ἓνας εἶναι καθαρός, λέει ὁ Ἄββᾶς Ἰσαάκ, ἡ καθαρότης του

θά φανεί από τό ότι θά βλέπει όλους τούς άλλους σάν καθαρούς. Καί μιλήσαμε όλοι για μετάνοια. Λέει ο 'Αββᾶς 'Ισαάκ: Μετάνοια τί είναι; Νά σταματήσομε αυτά πού κάναμε μέχρι τώρα καί νά μή τά επαναλαμβάνομε. Καί τό άλλο βήμα ποιό είναι; Είναι ή καθαρότης. 'Η καθαρότης τί είναι; Δέν περιορίζεται στό νά πεϊ: καθαρός είναι αυτός πού δέν κάνει αυτό κι εκείνο, αλλά φτάνει στή συνέπεια τῆς καθαρότητος καί λέει: καθαρότης είναι «καρδία ἐλεήμων ὑπέρ πάσης τῆς κτίσεως». Εἶμαι καθαρός σημαίνει ότι τούς βλέπω όλους σάν καθαρούς καί δέν ὑπάρχει για μένα κανείς βέβηλος. "Όλους τούς καλύπτω διά τῆς ἐλεημοσύνης μου.

Καί ο 'Αββᾶς 'Ισαάκ ἐρωτᾷ καί ἀπαντᾷ: Τί σημαίνει ἐλεημοσύνη; Σημαίνει καῦσις τῆς καρδίας για ὅλη τή δημιουργία, για όλους τούς ἀνθρώπους, για ὅλα τά ζῶα, για τούς ἐχθρούς τῆς ἀληθείας, για τόν διάβολο. Καί μετά στή συνέχεια λέει ότι μετά δακρύων αυτός προσεύχεται καί δέν μπορεῖ νά ὑποφέρει νά βλέπει νά πονάει ἕνα ἔρπετό καί τό ἐλάχιστο φυλλαράκι, αλλά νοιώθει ότι τά κάνει, αυτά πού λέει ο 'Αββᾶς 'Ισαάκ, «καθ' ὁμοιότητα Θεοῦ».

Ἐάν τυχόν ἕνας νομίζει ότι ἀγαπᾷ τήν κτίση καί –ἀντί νά λατρεύει τόν Θεό– λατρεύει τήν κτίση, ἀτιμάζει τήν κτίση. "Αν τυχόν ἀγαπάει κάποια ζῶα μέ συναισθηματισμό καί ταυτόχρονα βασανίζει τόν ἄνθρωπο, ἀτιμάζει καί τά ζῶα. 'Η κτίσις δέ ζητάει ἀπό μᾶς οὔτε λατρεία οὔτε περιφρόνηση. 'Η κτίσις ζητάει ἕνα πράγμα: Ἐμεῖς νά εἶμαστε ἄνθρωποι. "Όχι τήν "ἐπιστροφή στή φύση", αλλά τήν ἐπιστροφή στό κατά φύσιν. Καί τό κατά φύσιν εἶναι νά ζοῦμε ὡς κατά χάριν θεοί. Καί τότε θά τιμοῦμε τόν Θεό, θά λατρεύομε τόν Θεό, θ' ἀγαποῦμε τούς ἀδελφούς μας, θά νοιώθουμε ότι εἶμαστε ἕνα πράγμα μέ τούς ἀδελφούς μας, καί ταυτόχρονα θά νοιώθουμε ότι ἡ κτίσις εἶναι πλασμένη ἀπό τόν Θεό κι ἐμεῖς εἶμαστε προωρισμένοι νά εἶμαστε κύριοι τῆς κτίσεως. Καί αυτό θά πραγματοποιηθεῖ μέ τό νά γίνουμε δοῦλοι τῆς κτίσεως καί ὑπηρέτες τῆς κτίσεως.

Καί λέει ὁ Ἄββᾶς Ἰσαάκ ὅτι ὄλο τό πρόβλημα εἶναι μέσα μας. Λέει: γνώρισε τόν ἑαυτό σου καί θά γνωρίσεις τά πάντα. Σ' αὐτόν, ὁ ὁποῖος ὑποτάσσεται στό Θεό, «ἐγγύς ἐστι τοῦ ὑποταγῆναι αὐτῷ τά πάντα». Ὑποτάσσω τόν ἑαυτό μου στό Θεό καί ὑποτάσσονται σέ μένα τά πάντα. Τό ἄλλο: «Εἰρήνευσον ἐν ἑαυτῷ καί εἰρηνεύσει σοι ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ». Εἰρήνευσε μέσα σου καί θά εἰρηνεύσει ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ γύρω σου. –Μά φαίνονται ὅτι εἶναι κοσμογονικές ἀλλαγές, γίνονται... –Δέν πειράζει, δέ χάλασε ὁ κόσμος. –Μά θά γίνει ὀλοκαύτωμα πυρηνικό. –Δέν πειράζει. Λέει ὁ Ἄββᾶς Ἰσαάκ ὅτι ἂν πέσει ὁ οὐρανός καί πλακώσει ἡ γῆ, ὁ ἄνθρωπος αὐτός δέν ταρασσεται, γιατί ἔχουν συμβεῖ ἄλλες ἀλλαγές μέσα του, πολύ ἰσχυρότερες.

Καί μπορῶ νά πῶ τό ἐξῆς: Μιά φορά σέ μία συνάντηση ἕνας φοιτητής μουλεγε: Μά τί λές αὐτά τά πράγματα; Ἐδῶ ἀπειλούμεθα μέ πυρηνικό ὀλοκαύτωμα, νά γίνη ἡ γῆ στάχτη. Πάλι καί αὐτόν τόν ἄκουσα. –Ἐντάξει, λέω, κι αὐτό δέν ἀποκλείεται. Ἄλλά μετά ἦταν οἱ παραμονές τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, πῆγα στό Ἅγιον Ὄρος, λειτουργηθήκαμε καί παρακολογήσαμε τή Μεγάλη Ἑβδομάδα καί τό Πάσχα, καί ζήσαμε, ἂν θέλετε, αὐτόν τόν ὄλεθρο τοῦ Πάσχα. Λέω: Δέν γίνεται τίποτα τή στιγμή πού ὑπάρχει αὐτός ὁ ὄλεθρος πού τά πάντα γέμισε μέ φῶς, οὐρανό καί γῆ καί καταχθόνια. Δέν πα' νᾶρθουν πάντες οἱ ὄλεθροι ἴσως ἕνας τέτοιος ὄλεθρος εἶναι καλύτερος ἀπό μία φεύτικη ζωή.

Κι ἂν θέλομε νά κατακτήσομε τά πάντα, θά τά κατακτήσομε μέ τό νά μὴν ἔχομε τίποτα καί θάμιαστε «οἱ μηδέν ἔχοντες καί τά πάντα κατέχοντες». Γι' αὐτό καί στή μοναχική κουρά διαβάζεται τό Εὐαγγέλιο πού λέει: Ὅποιος θέλει νά σώσει τήν ψυχή του, θά τή χάσει. Ὅποιος τή χάσει ἔνεκεν ἐμοῦ, θά τή σώσει.

«Τά πάντα διά Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο καί χωρίς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδέ ἓν ὃ γέγονεν». Ἐάν τυχόν θέλομε νά τά κερδίσομε, τά κερδίζομε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Κερδίζομε τά πάντα μέ τό νά τά δίδομε ὅλα στό Χριστό.

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ

Ὁμιλία τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου Ἀρχμ. Γεωργίου στὸν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, Θεσσαλονίκη 1990.

Ὁ Τίμιος Σταυρός ὡς Σύμβολο καί Σημεῖο τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Τίμιος Σταυρός εἶναι τό ἀγιώτερο Σημεῖο καί Σύμβολο τῆς Πίστεώς μας. Ὅλα τὰ ἅγια Μυστήρια τελειώνονται μέ τήν ἐπίκλησι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί τήν σφραγίδα τοῦ Σταυροῦ: τό Βάπτισμα, τό Χρῆσμα, ἡ Θ. Εὐχαριστία.

Ὅλες οἱ ἱερατικές εὐλογίες εἶναι σταυρικές.

Οἱ Ἱ. Ναοί, τὰ ἱερά σκεύη καί ἄμφια ἀγιάζονται μέ τόν Τίμιο Σταυρό.

Δέν νοεῖται λειτουργική προᾶξις ἢ σύναξις τῶν πιστῶν χωρὶς τήν σφραγίδα τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Ὁ Σταυρός εἶναι καί ὁ πιστότερος σύντροφος κάθε Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ, ἀπό τήν στιγμή πού θά γεννηθοῦμε μέχρι τόν θάνατό μας. Καί ὁ τάφος τοῦ Χριστιανοῦ μέ τόν Σταυρό εὐλογεῖται.

Σταυροκοπούμεθα συχνά, φέρομε τόν Σταυρό στό στήθος μας, στά σπίτια μας, στά αὐτοκίνητά μας, στούς τόπους ἐργασίας μας, καί ὅπως ψάλλει ἡ Ἐκκλησία: «Σταυρός ὁ φύλαξ πάσης τῆς Οἰκουμένης, Σταυρός ἡ ὠραιότης τῆς Ἐκ-

κλησίας, Σταυρός βασιλέων τό κραταίωμα, Σταυρός πιστῶν τό στήριγμα, Σταυρός ἀγγέλων ἡ δόξα καί τῶν δαιμόνων τό τραῦμα».

Ἀκόμη ὁ Σταυρός εἶναι, ὄχι μόνο τό ἀγιώτερο καί προσφιλέστερο, ἀλλά καί τό ἀναντικατάστατο χριστιανικό σύμβολο. Χωρίς αὐτό δέν νοεῖται Ἐκκλησία τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ. Γι' αὐτό οἱ αἰρετικοί εἴτε δέν ἐκδηλώνουν τήν ὀφειλομένη στόν Τίμιο Σταυρό εὐλάβεια, ὅπως οἱ Προτεστάντες ἢ Εὐαγγελικοί, εἴτε τό ἀρνοῦνται τελείως καί τό ὑβρίζουν, ὅπως οἱ Ἰεχωθῖτες.

Γράφει καί στό Γεροντικό: «Ὁ Ἰωάννης ὁ Βοστρονός, ἄνθρωπος ἅγιος καί μέ ἐξουσία κατά πνευμάτων ἀκαθάρτων, ρώτησε δαίμονες πού κατοικοῦσαν μέσα σέ κόρες καί πού ἐξ αἰτίας τους ἦταν κυριευμένες ἀπό μανία καί ὑπέφεραν φοβερά, καί τοὺς εἶπε: "Ποιά πράγματα φοβάστε ἀπό τοὺς Χριστιανούς;" καί αὐτοὶ ἀπάντησαν: "Ἐχετε πράγματι τρία μεγάλα πράγματα· ἐκεῖνο πού φορᾶτε στό λαμό σας, ἐκεῖνο πού λούξεστε στήν ἐκκλησία κι ἐκεῖνο πού τρώτε στή Λειτουργία". Αὐτός ρώτησε πάλι: "Ποιό ἀπό τά τρία αὐτά φοβάστε περισσότερο;" καί ἀποκρίθησαν: "Ἄν φυλάγατε καλά ἐκεῖνο πού μεταλαμβάνετε, κανένας ἀπό μᾶς δέ θά μποροῦσε νά βιάσει Χριστιανό". Αὐτά λοιπόν πού φοβοῦνται περισσότερο οἱ δαίμονες εἶναι ὁ Σταυρός, τό Βάπτισμα καί ἡ θεία Κοινωνία».¹

Ἡ δύναμις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ

Ἡ χάρις καί ἡ δύναμις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ὀφείλεται ὄχι στό σχῆμα του, ὅτι δηλαδή εἶναι σταυρός, ἀλλά στό ὅτι εἶναι ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ, τό ὄργανο διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Χριστός ἔσωσε τόν κόσμο. Εἶναι τό θυσιαστήριο, στό ὁποῖο προσέφερε τόν ἑαυτό Του θυσία γιά ὅλο τόν κόσμο, ὡς θύτης καί ὡς θῦμα. Ὅλη ἡ κένωσις, πτωχεία, ἐξουδένωσις, ταλαιπωρία,

οδύνη, θάνατος, πού έλαβε για μᾶς, κορυφώνονται στόν Σταυρό. Στόν Σταυρό έξησε τόν βαθύτερο πόνο, καί τόν μεγαλύτερο έξευτελισμό για μᾶς. "Έγινε υπέρ ἡμῶν κατάρα για νά έλευθερώση ἐμᾶς ἀπό τήν κατάρα τῆς ἁμαρτίας καί τοῦ νόμου. "Όλο τό ἔργο τοῦ Χριστοῦ, ὅλη ἡ φιλανθρωπία Του συνοψίζονται στόν Σταυρό Του. "Όταν κάποιος, ὅπως ἀναφέρει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἐρώτησε ειρωνικά ἕνα ἀπό τούς θεοφόρους πατέρας μας ἐάν πιστεύη στόν Ἐσταυρωμένο, αὐτός ἀπάντησε: νάι, πιστεύω σ' Αὐτόν πού ἐσταύρωσε τήν ἁμαρτία.²

Στόν Σταυρό ὁ Θεάνθρωπος Χριστός ἔλυσε τήν τραγωδία τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας πού προεκάλεσε ἡ ἀνυπακοή τῶν πρωτοπλάστων, «γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θάνατο δέ Σταυροῦ» (Φιλιπ. β', 8) καί ἐπαναπροσανατόλισε τήν ἐλευθερία μας στόν δημιουργό της, τόν Τριαδικό Θεό.

Στόν Σταυρό ἐνίκησε τόν θάνατό μας – "θανάτω θάνατον πατήσας" – μέ τό νά κάνη ἰδικό Του τόν ἰδικό μας θάνατο, καί μέ τήν Ἀνάστασί Του μᾶς ἐχάρισε ζωή καί ἀφθαρσία.

Διά τοῦ Σταυροῦ μᾶς συμφιλίωσε μέ τόν Θεό Πατέρα καί μᾶς ἐχάρισε τήν ἄφεσι τῶν ἁμαρτιῶν μας.

Στόν Σταυρό ἀπέδειξε μέ τόν πιό πειστικό τρόπο ὅτι μᾶς ἀγαπᾶ μέ ἄπειρη ἀγάπη, ἀκόμη καί τήν ὥρα πού Τόν σταυρώνουμε.

Διά τοῦ Σταυροῦ μᾶς συνήγαγε καί μᾶς ἔνωσε σέ ἕν σῶμα, τά πρώην διασκορπισμένα τέκνα τοῦ Θεοῦ, γκρέμισε τά ἀδιapέραστα τείχη πού μᾶς ἐχώριζαν καί «ἔκτισε ἐν ἑαυτῷ τόν καινόν ἄνθρωπον» (Ἐφεσ. β', 15). Στόν Σταυρό καθάρισε καί ἀγίασε οὐρανό, ἀέρα καί γῆ, διότι σταυρώθηκε κάτω ἀπό τόν οὐρανό, ἀνυψώθηκε στόν ἀέρα καί τό πανάγιο αἷμα Του ἔσταξε στήν γῆ.

Στόν Σταυρό προσέφερε θυσία καθολική για ὅλη τήν γῆ καί καθαρισμό κοινό για ὅλη τήν ἀνθρώπινη φύσι, γι' αὐτό

καί ἔπαθε ἔξω τῆς πόλεως καί ἐκτός τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, ὅπως θεολογεῖ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.

Στόν Σταυρό μέ τήν ἰδική Του "πεπληρωμένην ταπεινώσεως ἕψωσιν" (γεμάτη ἀπό ταπείνωση ἕψωσι), ὅπως λέγει ἀρχαία εὐχή, ἕψωσε καί τήν ἰδική μας φύσι πού «διά τῆς ψευδοῦς ἕψώσεως καί ματαιίας οἰήσεως» εἶχε «μέχρις ἄδου καταβι-
δασθῆ» (μέ τήν ψεύτικη ἕψωσι καί μάταιη οἴησι εἶχε κα-
ταβιδασθῆ μέχρι τόν Ἄδη).

Στόν Σταυρό φανέρωσε ὅτι αὐτός ὁ κόσμος δέν εἶναι ἡ τελική πραγματικότης, ἀλλά ἡ ὁδός πρὸς τήν τελική πραγ-
ματικότητα, ἐάν μέσα σ' αὐτόν ἀγωνισθοῦμε σταυρικά κατά
τοῦ ἐγωισμοῦ μας. Ἀποκατέστησε ἔτσι τό θετικό νόημα τοῦ
κόσμου.³

Στόν Σταυρό ἀπεκάλυψε τόν ἑαυτό Του ὡς τόν μόνο
εὐεργέτη καί σωτήρα, λυτρωτή καί ζωοδότη τοῦ σύμπαντος
κόσμου, καί κατέλυσε ὀριστικά τό ἔργο τοῦ διαβόλου, τίς
μεθόδους καί πανουργίες του, τίς πλάνες, τή δύναμι καί τήν
ἐξουσία του στούς ἀνθρώπους. Γι' αὐτό καί ὁ διάβολος «φριτ-
τει καί τρέμει μή φέρων καθορᾶν αὐτοῦ τήν δύναμιν», ἐνῶ
ἐμεῖς μέ τήν Ἐκκλησία ψάλλουμε: «Ἐσταυρώθης δι' ἐμέ, ἵνα
ἐμοί πηγάσῃς τήν ἄφεσιν· ἐκεντήθης τήν πλευράν, ἵνα κρουνοῦς
ζωῆς ἀναβλύσης μοι· τοῖς ἥλοις προσήλωσαι, ἵνα ἐγώ τῷ θάθει
τῶν παθημάτων σου, τό ἕψος τοῦ κράτους σου πιστούμενος
κράζω σοι· ζωοδότα Χριστέ, δόξα καί τῷ Σταυρῷ Σῶτερ καί
τῷ πάθει σου».

Ὁ ἐπί τοῦ Σταυροῦ θάνατος τοῦ Κυρίου εἶναι ζωοποιός
καί λυτρωτικός, προσφέρει ζωή καί λύτρωσι:

Διότι εἶναι ἐκούσιος

Πορεύεται πρὸς τόν θάνατο ὄχι ὡς κατάδικος, ἀλλά ὡς
βασιλεὺς θυσιαζόμενος ὑπὲρ τῶν ὑπηκόων Του, καθὼς λέγει:
«θάπτισμα ἔχω βαπτισθῆναι, καί πῶς συνέχομαι ἕως οὔ τε-
λεσθῆ» (Λουκ. ιβ', 50). Γι' αὐτό οἱ Βυζαντινοὶ γράφουν ἐπί

τοῦ Σταυροῦ: "ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης", καὶ εἰκονίζουσαν τὸν Κύριο ὄχι κυριευμένο ἀπὸ τὸν πόνον (μέ κρεμασμένο τὸ σῶμα ἀπὸ τὰ χέρια σὲ τέλεια ἀδυναμία), ἀλλὰ Κύριο καὶ τοῦ πόνου (ὀριζόντια τὰ χέρια στὸν Σταυρό).

Διότι εἶναι πραγματικὸς θάνατος

Ὁ ἀπαθὴς κατὰ τὴν θεότητα Κύριος ἔπαθε γιὰ μᾶς κατὰ τὴν σάρκα. Ἡ θεία Του φύσις παρεχώρησε, ὥστε ἡ ἀνθρωπίνη Του φύσις νὰ περάσῃ τὴν πρό τοῦ θανάτου ἀγωνία καὶ τίς ὀδύνες τοῦ Σταυροῦ. Ἔπρεπε νὰ ζήσῃ τὸν θάνατό μας πλήρως, ὄχι φαινομενικά. Πρὸς στιγμὴ μάλιστα στὸν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἐδειλίασε, ἀλλὰ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις καὶ θέλησις ὑπετάγη στὴν θεία φύσι καὶ θέλησι καὶ ἔπαθε καὶ ἀπέθανε ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας.

Διότι ὁ παθὼν εἶναι ἀναμάρτητος

Ἔπαθε καὶ ἀπέθανε, ὁ ἀναμάρτητος, ὑπὲρ τῶν ἁμαρτωλῶν. Εἶναι βασικὴ ἀλήθεια ὅτι ὁ Κύριος ὑπῆρξε ἀναμάρτητος, διότι ἡ ἀνθρωπίνη Του φύσις ἐξ ἄκρας συλλήψεως ἦταν ἐνωμένη μέ τὴν θεία φύσι λόγω τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως στό πρόσωπο τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. (*)

Ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ ἦταν καὶ εἶναι «γιὰ τοὺς Ἰουδαίους μὲν σκάνδαλο, γιὰ τοὺς Ἑλλήνες (εἰδωλολάτρεις)

* Κατὰ τὸν ὄρο τῆς Ἁγίας Στ' Οἰκ. Συνόδου, ὁ Κύριος Ἰησοῦς εἶχε «δύο μὲν φυσικὰ θελήματα οὐχ ὑπεναντία, μὴ γένοιτο, καθὼς οἱ ἀσεβεῖς ἔφησαν αἰρετικοί, ἀλλ' ἐπόμενον τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ θελημα, καὶ μὴ ἀντιπίπτον ἢ ἀντιπαλαῖον, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ὑποτασσόμενον τῷ θείῳ αὐτοῦ καὶ πανοθενεῖ θελήματι». Ὅχι μόνον λοιπὸν δὲν ἤθελε ὁ Κύριος νὰ ἁμαρτήσῃ, ἀλλὰ οὔτε ἦταν δυνατόν νὰ ἁμαρτήσῃ, καὶ ὡς ἐκ τούτου οὔτε ἦταν δυνατόν νὰ δεχθῆ πειρασμὸ πάθους διαβλητοῦ, ὅπως βλασφημεῖ ὁ Καζαντζάκης καὶ οἱ ὁμόφρονές του, οἱ ὁποῖοι ἢ δὲν πιστεύουσαν τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ ὡς Θεάνθρωπο, ἢ ὅταν προέρχονται ἀπὸ τὸν ἐκκλησιαστικὸ

μωρία, γιά μᾶς ὅμως τούς πιστούς, Θεοῦ δύναμις καί Θεοῦ σοφία» (βλ. Α΄ Κορ. α΄, 23). Εἶναι τό μεγαλύτερο παράδοξο τῆς ἱστορίας: Διά τοῦ θανάτου ἢ Ζωῆς. Διά τῆς κατάρτας ἢ εὐλογίας. Διά τῆς ἀτιμίας ἢ δόξης. Διά τῆς ταπεινώσεως ἢ ὑψώσεως. Ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς: «Τοῦτο οὖν ἡ τοῦ Θεοῦ σοφία καί δύναμις, τό δι' ἀσθενείας νικῆσαι, τό διά ταπεινώσεως ὑψωθῆναι, τό διά πτωχείας πλουτῆσαι» (τοῦτο λοιπόν εἶναι ἡ σοφία καί δύναμις τοῦ Θεοῦ, τό νά νικήσῃ δι' ἀσθενείας, τό νά ὑψωθῇ διά ταπεινώσεως, τό νά πλουτήσῃ διά πτωχείας).⁴

Δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι ὁ Κύριος δέν θέλησε νά παραμείνῃ στήν δόξα τῆς Μεταμορφώσεως καί νά ἀποφύγῃ τόν Σταυρό, ἀλλά κατερχόμενος ἀπό τό Θαβώρ προετοίμαζε τούς μαθητάς Του γιά τά "μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν" (Μάρκ. ι΄, 32).

Ὅταν ὁ Πέτρος τόν συμβούλευσε νά ἀποφύγῃ τόν σταυρικό θάνατο, ὁ Κύριος τόν ἐπετίμησε αὐστηρά. «Ὑπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τά τοῦ Θεοῦ, ἀλλά τά τῶν ἀνθρώπων» (Ματθ. ιστ΄, 23).

Πορεύομενος πάλι πρός τό ἐκούσιο πάθος ἔλεγε: «Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱός τοῦ ἀνθρώπου» (Ἰωάν. ιγ΄, 31). Καί σέ ἄλλα σημεῖα τοῦ Εὐαγγελίου ὁ Σταυρός χαρακτηρίζεται ὡς δόξα

χώρο, προσπαθοῦν νά ἐρμηνεύσουν τό μυστήριο τοῦ Θεάνθρωπου μέ ὀρθολογιστικές καί ὑπαρξιακές κατηγορίες.

Δέν ἐρμηνεύεται ὅμως ὁ Θεάνθρωπος διά τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλά ὁ ἀνθρώπος διά τοῦ Θεάνθρωπου.

Ὅταν προτάσσουμε τήν ἰδική μας ἀρρωστημένη λογική καί κατάστασι καί μ' αὐτήν προσπαθοῦμε νά ἐρμηνεύσουμε τόν Θεάνθρωπο, δηλαδή τόν τέλειο Θεό καί τέλειο ἀνθρώπο, καταργοῦμε τό «σκάνδαλο τοῦ Σταυροῦ» (Γαλ. ε΄, 11), κενώνουμε τόν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ (Α΄ Κορ. α΄, 17), ὅπως λέγει ὁ θεῖος Παῦλος, καί εἶναι ἀναπόφευκτο νά βλέπουμε διαστρεβλωμένα τόν Θεάνθρωπο.

του Χριστού (Ίωάν. ιβ', 23). Όπως λέγει ο άγιος Χρυσόστομος: «ό Σταυρός πρότερον αίσχύνης ήν και κολάσεως υπόθεσις, νυν δέ γέγονε δόξης και τιμής άφορμή. Και ότι δόξα ό Σταυρός, άκουσον του Χριστού λέγοντος: "Πάτερ, δόξασόν με τή δόξη ή είχαν πρό του τόν κόσμον είναι παρά σοί", δόξαν τόν Σταυρόν καλών» (Ό Σταυρός ήταν προηγουμένως υπόθεσις ντροπής και τιμωρίας, τώρα όμως έγινε άφορμή δόξης και τιμής. Και ότι ό Σταυρός είναι δόξα, άκουσε τόν Χριστό που λέγει: "Πάτερ, δόξασέ με μέ τήν δόξα που είχα κοντά σου πριν νά δημιουργηθή ό κόσμος", εννοώντας δόξα τόν Σταυρό).⁵

Η συμμετοχή των Χριστιανών στον Σταυρό του Χριστού

Μετά τήν επιτίμησι του Πέτρου ό Κύριος έζήτησε και από τους μαθητάς Του νά πορεύονται και αυτοί σταυρικά: «Τότε ό Ίησους είπε τοις μαθηταις αυτου· εί τις θέλει όπισω μου έλθειν, άπαρνησάσθω έαυτόν και άράτω τόν σταυρόν αυτου και ακολουθείτω μοι» (Ματθ. ιστ', 24).

Στους υιούς Ζεβεδάιου και στην μητέρα τους, που ζητούσαν πρωτοκαθεδρίες, ό Κύριος είπε: «Ουκ οΐδατε τί αιτείσθε· δύνασθε πιειν τό ποτήριον ό εγώ μέλλω πίνειν, ή τό βάπτισμα ό εγώ βαπτίζομαι βαπτισθήναι;» (Δέν ξερετε τί ζητάτε. Μπορείτε νά πιητε τό ποτήρι (του πάθους) που εγώ πίνω, ή νά βαπτισθήτε τό βάπτισμα που εγώ βαπτίζομαι;) (Ματθ. ιστ', 24). Είναι φανερό από αυτά τά λόγια του Κυρίου ότι «ό Χριστός έπαθεν υπέρ υμῶν, ήμιν υπολιμπάνων υπογραμμόν, ίνα επακολουθήσωμεν τοις ίχνεσιν αυτου» (ό Χριστός για μās έπαθε, για νά μās αφήση παράδειγμα, ώστε νά ακολουθήσουμε τά ίχνη Του) (Α΄ Πέτρο. β', 21).

Σταυρός δέν εἶναι μόνο "ὁ τύπος" ἢ "τό σύμβολο" ἢ "τό σημεῖο" τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά εἶναι καί τρόπος ζωῆς τῶν Χριστιανῶν ἢ μᾶλλον "ὁ τρόπος ζωῆς τῶν Χριστιανῶν".

Ὅπως δέν νοεῖται ἀληθινός Χριστός χωρίς Σταυρό, ἔτσι δέν νοεῖται ἀληθινός Χριστιανός χωρίς Σταυρό, δηλ. χωρίς συμμετοχή στόν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ, ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Σωτήρας μᾶς λέγει: «Ὅστις οὐ βαστάζει τόν Σταυρόν ἑαυτοῦ καί ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναι μου μαθητής» (Ὅποιος δέν σηκώνει τόν σταυρό του καί δέν μέ ἀκολουθῆ, δέν μπορεῖ νά εἶναι μαθητής μου) (Λουκ. ιδ', 27).

Ἄλλά τί σημαίνει νά ἀκολουθῶ τόν Ἰησοῦ βαστάζοντας τόν Σταυρό μου, δηλαδή νά ζῶ σταυρικά;

Ἰον. Σταυρώνω τόν παλαιό ἄνθρωπο (τά πάθη μου)

«Οἱ δέ τοῦ Χριστοῦ τήν σάρκα ἐσταύρωσαν σύν τοῖς παθήμασι καί ταῖς ἐπιθυμίαις» (Γαλ. ε', 24). Ἀπαρνοῦμαι τόν παλαιό ἄνθρωπο καί ἀγωνίζομαι νά ξεριζώσω ἀπό μέσα μου τά ἁμαρτωλά καί ἐγωιστικά πάθη, τόν ἐγωκεντρισμό, τήν φιλαυτία.

Μορφές τῆς φιλαυτίας εἶναι: Ἡ ὀλιγοπιστία καί ἀπιστία· ἡ ἀδιαφορία γιά τόν συνάνθρωπο καί τό χειρότερο ἡ ἐκμετάλλευσίς του· ἡ φιληδονία καί ἡ σαρκολατρεία· ἡ ἀπληστία καί ἡ φιλαργυρία· ἡ μνησικακία καί συκοφαντία καί κάθε ἐνέργεια, μέ τήν ὁποία πληγώνουμε καί στενοχωροῦμε τούς συνανθρώπους μας· ἡ φιλοδοξία καί ματαιοδοξία.

Ὁ φίλαυτος κατά τούς ἁγίους Πατέρας δέν μπορεῖ νά εἶναι οὔτε φιλόθεος οὔτε φιλόανθρωπος. Μπορεῖ νά προσποιηται τόν φιλόθεο καί φιλόανθρωπο, ἀλλά κατά βάθος ἀγαπᾷ μόνο τόν ἑαυτό του μέ ἀρρωστημένη ἀγάπη.

Ἐάν δέν σταυρώσουμε τήν φιλαυτία μας στόν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ, δέν μπορούμε νά εἴμεθα ἀληθινοί μαθηταί Του, γιατί δέν μπορούμε νά ἀποκτήσουμε τήν ἰδική Του ἀληθινή ἀγάπη.

Γι' αὐτό καί ὁ μιμητής τοῦ Χριστοῦ Παῦλος λέγει: «Ἐμοί δέ μή γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μή ἐν τῷ Σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἔμοι κόσμος ἐσταύρωται, καὶ γὰρ τῷ κόσμῳ» (Μή γένοιτο νά καυχηθῶ, παρά μόνο γιά τόν Σταυρό τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, διά τοῦ ὁποίου ὁ κόσμος γιά μένα ἔχει σταυρωθῆ καί ἐγώ γιά τόν κόσμο) (Γαλ. στί, 14).

Κόσμος κατά τόν ἅγιο Ἰσαάκ εἶναι ἡ ἐμπαθής σχέσις μας μέ τόν κόσμο, δηλ. τά πάθη μας. Ἄρα, ὁ κόσμος ἔχει σταυρωθῆ γιά μένα καί ἐγώ γιά τόν κόσμο, σημαίνει ὅτι ἀποφεύγω ὄχι μόνο τίς ἴδιες τίς ἁμαρτίες, ἀλλά καί τίς ἁμαρτωλές ἐπιθυμίες καί τούς ἁμαρτωλοῦς λογισμούς.

Αὐτήν τήν νέκρωσι μπορούμε νά τήν ἐπιτύχουμε, διότι μυστηριακά ἔχουμε συναποθάνει καί συναναστηθῆ μέ τόν Χριστό. «Ὅσοι εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθημεν, εἰς τόν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν», καί ἔτσι μπορούμε καί νά περιπατήσουμε «ἐν καινότητι ζωῆς» (Ρωμ. στί, 3-4).

Μέσα στήν νεκρή ζωή μας μᾶς χαρίσθηκε διά τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος ἡ καινή ἐν Χριστῷ ζωή.

Ἡ χριστιανική ζωή μετά τό ἅγιο Βάπτισμα εἶναι ὁ ἀγώνας τό "δυνάμει" νά γίνῃ "ἐνεργεία". Ἡ ἐγκαινιασμένη καί δωρηθεῖσα μέσα μας καινή ζωή τοῦ Χριστοῦ νά νικήσῃ καί μεταμορφώσῃ κάθε στοιχεῖο τοῦ νεκροῦ καί παλαιοῦ μας ἀνθρώπου. Αὐτός ὁ ἀγώνας εἶναι ὁ Σταυρός.

Ἐμβαθύνοντας στό μυστήριον αὐτό ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς μᾶς ὁμιλεῖ γιά φυγή δική μας ἀπό τόν κόσμο –τό πρῶτο τοῦ Σταυροῦ μυστήριον–, ὅταν ὁ κόσμος μᾶς ἐμποδίζει νά δοθοῦμε στόν Θεό, καί φυγή τοῦ κόσμου ἀπό μέσα μας, ὅταν ὁ κόσμος ἐξακολουθῆ νά μᾶς ἀπασχολῆ μέ τίς κακές

του αναμνήσεις και λογισμούς –τό δεύτερο του Σταυρού μυστήριο. Τό πρώτο αντιστοιχεί προς την πράξι, τό δεύτερο προς την θεωρία.

Ἐδῶ τονίζει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὅτι χωρίς θεωρία δέν μποροῦμε νά καθαρίσουμε τόν ἐσωτερικό μας ἄνθρωπο ἀπό τούς κακούς και ἐμπαθεῖς λογισμούς: «Ὅταν γάρ διά τῆς πρακτικῆς προσδῶμεν τῇ θεωρίᾳ και τόν ἐντός ἡμῶν ἄνθρωπον καλλιερῶμεν και ἀνακαθαίρωμεν, ἀναζητοῦντες τόν ἡμῖν αὐτοῖς κεκρυμμένον θεῖον θησαυρόν και ἀναθεωροῦντες τήν ἐντός ἡμῶν οὔσαν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τότε ἡμεῖς σταυροῦμεθα τῷ κόσμῳ και τοῖς πάθεσι. Θέρμη γάρ τις ἐγγίνεται τῇ καρδίᾳ διά τῆς μελέτης ταύτης, ὡς μυίας τούς πονηρούς ἀποσοδοῦσα λογισμούς και πνευματικήν εἰρήνην και παράκλησιν ἐμποιοῦσα τῇ ψυχῇ και τόν ἁγιασμόν τοῦ σώματος παρέχουσα». (Ὅταν δηλαδή διά τῆς πρακτικῆς ἀρετῆς φθάσουμε στήν θεωρία και καλλιερῶμεν και καθαρίζουμε τόν μέσα μας ἄνθρωπο ἀναζητώντας τόν μέσα μας κρυμμένο θεῖο θησαυρό και ἐξετάζοντας τήν μέσα μας εὐρισκομένη βασιλεία τοῦ Θεοῦ, τότε ἡμεῖς σταυρωνόμεστε γιά τόν κόσμο και τά πάθη. Διότι διά τῆς μελέτης αὐτῆς δημιουργεῖται στήν καρδιά μία θέρμη, πού καταπνίγει τούς πονηρούς λογισμούς σάν μυῖνες, φέρει στήν ψυχή πνευματική εἰρήνην και παράκλησιν και παρέχει στό σῶμα τόν ἁγιασμό).⁶

Ἀλλά και ὁ ἅγιος Ἰσαάκ τονίζει ὅτι: «Ἡ πράξις τοῦ Σταυροῦ διπλή ἐστι... Καί ἡ μέν, πρὸς τό ὑπομεῖναι τάς θλίψεις τῆς σαρκός... και καλεῖται πράξις· ἡ δέ, ἐν τῇ λεπτῇ ἐργασία τοῦ νοῦ, και ἐν τῇ θεῖᾳ εὐρίσκειται ἀδολεσχία, ἔτι δέ και ἐν τῇ διαμονῇ τῆς προσευχῆς... και καλεῖται θεωρία». (Ἡ πράξις τοῦ Σταυροῦ εἶναι διπλή... ἡ μέν μία συνίσταται στήν ὑπομονή στίς σωματικές θλίψεις, και ὀνομάζεται πράξις· ἡ δέ ἄλλη συνίσταται στήν λεπτή ἐργασία τοῦ νοῦ και στήν ἀδο-

λεσχία τοῦ Θεοῦ καί στήν ἀδιάλειπτη προσευχή, καί ὀνομάζεται θεωρία).⁷

Τό θαυμαστό εἶναι ὅτι ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ, κατά τόν ἅγιο Γρηγόριο, προενεργοῦσε στήν Παλαιά Διαθήκη. Ὑπῆρχε στήν Παλ. Διαθήκη ὁ τύπος τοῦ Σταυροῦ, πολλές δηλ. πράξεις καί θαυματουργίες πού ἐτελειώθησαν μέ τό σχῆμα τοῦ Σταυροῦ, ὅπως ἡ σταυροειδής ἀπό τόν Μωυσῆ χάραξις τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης, μέ τήν ὁποία ἐσώθησαν οἱ Ἰσραηλίτες καί κατεποντίσθησαν οἱ ἐχθροί τους. Ἀναφέρονται περί τίς 20 προτυπώσεις τοῦ Σταυροῦ στήν Παλαιά Διαθήκη.

Ὑπῆρχαν ἀκόμη δίκαιοι ἄνθρωποι πού ἦσαν τύποι τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ, ὅπως ὁ Ἰσαάκ πού μέ τήν ὑπακοή του στόν πατέρα του προετύπωσε τόν Χριστό, ὁ ὁποῖος ἦταν ὑπῆκοος μέχρι θανάτου στόν Θεό Πατέρα, καί ὁ Ἰωσήφ πού ἀδίκως διωχθεῖς καί ὑπομείνας πολλές δοκιμασίες προετύπωσε ἐπίσης τόν ἀδίκως σφαγιασθέντα Κύριο.

Τέλος σέ ὄλους τούς Δικαίους τῆς Παλ. Διαθήκης προενεργοῦσε τό μυστήριο τοῦ Σταυροῦ ὡς πράξις καί ὡς θεωρία, καί μέ τήν ἐνέργεια καί δύναμι τοῦ Σταυροῦ ἐνίκησαν τήν ἁμαρτία καί συμφιλιώθηκαν μέ τόν Θεό.

Ὁ Σταυρός ἐνεργοῦσε στόν Ἀβραάμ, ὅταν ἐνέκρωνε μέσα του τήν ἀγάπη γιά τήν πατρίδα καί ἔφευγε γιά τήν ἄγνωστη γῆ, κατά τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Σταυρός ἐνεργοῦσε στόν Μωυσῆ, ὅταν περιφρονοῦσε τίς τιμές πού εἶχε στήν αὐλή τοῦ Φαραώ, προτιμώντας τόν ὀνειδισμό τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Σταυρός πάλι ἐνεργοῦσε, ὅταν ὁ Θεός ἐκάλεσε τόν Μωυσῆ, πρίν ἀνεβῆ στό Ὅρος, νά λύση τό ὑπόδημα τῶν ποδῶν του, δηλαδή νά νεκρώση τό σαρκικό φρόνημα μέ τήν δύναμι τῆς θεοπτίας.

Καταλήγει δέ ὡς ἐξῆς ὁ ἅγιος Γρηγόριος: «Δέν θά μοῦ ἐπαρκέση ὁ χρόνος νά διηγοῦμαι περί τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ

καί τῶν μετά ἀπό αὐτόν Κριτῶν καί Προφητῶν, τοῦ Δαυίδ καί τῶν μετά ἀπό αὐτόν, οἱ ὅποιοι ἐνεργοῦμενοι μέ τό μυστήριον τοῦ Σταυροῦ ἀνέκοψαν τή ροή ποταμῶν, σταμάτησαν τόν ἥλιο, γκρέμισαν πόλεις ἀσεβῶν, ἀναδείχθησαν νικητές στόν πόλεμον, κατέστρεψαν στρατόπεδα ἀντιπάλων, διέφυγαν στόματα μαχαίρας, ἔσθησαν τή δύναμι τῆς φωτιᾶς, ἔφραξαν στόματα λεόντων, ἤλεγξαν βασιλεῖς, ἔκαναν στάχτη πεντηκοντάρχους, νεκρούς ἀνέστησαν, ἔκλεισαν μέ τόν λόγο τους τόν οὐρανόν καί πάλι τόν ἄνοιξαν, καθιστώντας ἄγονα καί πάλι γόνιμα τά σύννεφα». ⁸ Τό συμπέρασμα πλέον εἶναι ὅτι «καί πρό τοῦ τόν Σταυρόν παγῆναι, Σταυρός ἦν ὁ σώζων», (ὅτι καί πρό τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ, ὁ Σταυρός ἦταν πού ἔσωζε). ⁹

Ἐάν ἡ ἐνέργεια τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ προενεργούσε σέ ὄλους τοὺς Δικαίους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, εἶναι αὐτονόητο ὅτι κατ' ἐξοχὴν προενεργούσε στήν Κυρία Θεοτόκο, τήν ἀειπάρθενο Μαρία, ἡ ὅποια ἀπ' ἀρχῆς ἐπέτυχε «τό ἀνενέργητον γενέσθαι τόν ἄνθρωπον πρός πᾶν τό ἀπαρέσκον Θεῶ», (τό νά καταστή ὁ ἄνθρωπος ἀδρανῆς πρός κάθε τι πού δέν ἀρέσει στόν Θεόν). ¹⁰ Ποτέ δέν ἐμόλυνε τόν ἑαυτό της οὔτε μέ ψιλό λογισμό καί ἀπό νεαρωτάτης ἡλικίας ἔκανε αὐτό πού ὁ Ἄβραάμ ἔκανε στά γηρατεῖά του: ἐξῆλθε ἐκ τοῦ οἴκου καί τῆς συγγενείας της καί εἰσῆλθε στά Ἱερά τῶν Ἁγίων, ὅπου ὑψωθείσα ἐπάνω ἀπό κάθε γήινο λογισμό, ἔνωσε τόν νοῦ της μέ τόν Θεόν καί εἶχε διαρκῆ θεωρία τοῦ Θεοῦ.

Βέβαια ὁ Σταυρός στήν ζωὴ τῆς Παναγίας μας ὡς πρᾶξις καί θεωρία δέν νοεῖται ὅπως στήν ζωὴ τῶν Δικαίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης πού μετεῖχαν τῆς ἁμαρτίας. Σταυρός ἦταν γι' αὐτούς ὁ ἀγώνας γιά τήν ὑπέρβασι τῆς ἁμαρτίας, ἐνῶ στήν ἄσπιλο καί ἀμόλυντο Θεοτόκο ὁ Σταυρός νοεῖται ὡς ἀνύψωσις ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν, ἀπό δόξης εἰς δόξαν καί ἀπό θεωρίας εἰς θεωρίαν. «Ἀπό τήν στιγμή πού γεννήθηκε»

λέγει ὁ ἅγιος Νικόλαος Καβάσιλας, «οἰκοδομοῦσε κατάλυμα γιά Ἐκεῖνον πού μποροῦσε νά σώση τόν ἄνθρωπο, ἀγωνιζόταν νά καταστήση ὠραία τήν κατοικία τοῦ Θεοῦ, τόν ἑαυτό της, τέτοια πού νά μπορῇ νά εἶναι ἄξια γι' Αὐτόν».¹¹

Γιά τόν σταυρικό αὐτόν ἀγῶνα τῆς Παναγίας καί τήν θεωρία –θέα τοῦ Θεοῦ–, πού εἶχε στά Ἅγια τῶν Ἁγίων, μᾶς ὀμιλοῦν ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς καί ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης στίς περίφημες ὀμιλίες τους "Εἰς τά εἰσόδια τῆς Θεοτόκου".

2ον. Ὑπομένω τίς ἀκούσιες δοκιμασίες τῆς ζωῆς καρτερικά καί εὐχαριστιακά

Οἱ ὀδυνηρές καί ἀνίατες ἀσθένειες, ὁ θάνατος προσφιλῶν μας προσώπων, ὅπως καί ὁ ἰδικός μας θάνατος, ἡ ἀδικία, ἡ ἀχαριστία καί περιφρόνησις, οἱ διωγμοί πού ἐνίστε ὑφιστάμεθα, ἡ πτωχεία καί ἄλλες δοκιμασίες, ἀποτελοῦν εὐκαιρίες πού, ἂν τίς χρησιμοποιήσουμε σωστά, μᾶς συσταυρώνουν καί συνεγείρουν μέ τόν Χριστό.

Ἄν ἀγανακτήσουμε, ζημιωνόμαστε πνευματικά. Ἄν τίς δεχθοῦμε παθητικά, στωϊκά, γιατί δέν μποροῦμε νά κάνουμε διαφορετικά, πάλι δέν ὠφελοῦμεθα. Ἄν ὅμως τίς δεχθοῦμε ὡς ἐπίσκεψι Θεοῦ καί ὡς εὐκαιρίες γιά τήν πνευματική μας τελείωσι, τότε πολύ εἶναι τό κέρδος. Ἡ ἐκούσια ἀποδοχή τοῦ πόνου ὡς Σταυροῦ, ὡς δώρου τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ γιά τήν πνευματική μας τελείωσι, μᾶς ἀνεβάζει στό ὕψος τῶν ἁγίων μαρτύρων. Ὁ Χριστιανός π.χ. πού στό κρεβάτι τοῦ πόνου ὀδινᾶται καί ὑπομένει καί εὐχαριστεῖ τόν Θεό, ἀναδεικνύεται σέ ὁμολογητή τῆς δυνάμεως τῆς πίστεως καί σέ σύγχρονο μάρτυρα, ἐφ' ὅσον διά τῆς ἀποδοχῆς τοῦ Σταυροῦ μεταβάλλει τό ἀκούσιο τοῦ πόνου σέ ἐκούσιο.

Ἄγιορείτης ἀσκητής εἶπε ἐνδεικτικά: Ἐνα "δόξα σοι ὁ Θεός" τὴν ὥρα πού πονᾶμε, ἔχει μεγαλύτερη ἀξία ἀπὸ χίλια "Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ", ὅταν δὲν πονᾶμε.

Ὁ συσταυρωμένος μέ τόν Χριστό Παῦλος, ὁ φέρων στό σῶμα του τὰ στίγματα τοῦ Χριστοῦ, μᾶς ἐβεβαίωσε ὅτι: "εἰ ὑπομένομεν, καί συμβασιλεύσομεν" (Β' Τιμ. 6', 12). Αὐτήν τὴν στάσι ἔδειξαν στά παθήματα τῆς ζωῆς ὅλοι οἱ Ἅγιοι, μέ κορυφαῖο τόν μακάριο καί πολυάθλο Ἰώβ, πού γι' αὐτό θεωρεῖται καί τύπος Χριστοῦ. Ὁ Ἰώβ ἦταν δίκαιος, δὲν ἦταν ἀσεβής καί ἁμαρτωλός. Καί ὅμως παρεχώρησε ὁ Θεός νά περάση ἀβάστακτους πόνους, ἐνῶ ἄλλοι ἀσεβεῖς εὐημεροῦσαν.

Ὁ διακεκριμένος ὀρθόδοξος θεολόγος π. Δημήτριος Στανιλοάε ἀναφερόμενος στό θέμα αὐτό μᾶς διδάσκει: «Ὁ Θεός ἔχει τό δικαίωμα νά δίνει τὰ δῶρα του καί νά τὰ ἀποσύρει. Καί ὁ ἄνθρωπος δὲν θά ἔπρεπε νά προσκολλᾶται στόν Θεό ἀνάλογα μέ τίς δωρεές πού Αὐτός τοῦ ἔχει δώσει. Μιά τέτοια στάση δὲν θά ἀποτελοῦσε ἀληθινὴ ἀγάπη γιὰ τόν Θεό, ἀλλὰ μιὰ προσήλωση στά ἴδα τὰ δῶρα του, κι αὐτό θά σήμαινε νά βάζεις τίς δωρεές πάνω ἀπὸ τόν δωρητή. Σέ αὐτὴ τὴν περίπτωσι, ἡ σχέση τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεό θά βασιζόταν ἀπλῶς σ' ἓνα συμβόλαιο καί ὁ ἄνθρωπος θά ἔλεγε: "Θά μείνω ἀφοσιωμένος σέ Σένα, ὅσο μοῦ δίνεις". Μιά τέτοια στάση ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ ἀνθρώπου θά σήμαινε ὅτι ὁ Θεός δὲν ἄξιζε νά ἀγαπηθεῖ καθ' ἑαυτός. Τότε ἡ σχέση αὐτὴ θά ἐξαριτόταν ἀπὸ τὴν χρησιμότητα πού ὁ ἄνθρωπος ἀντλεῖ ἀπὸ τὰ δῶρα πού ὁ Θεός τοῦ δίνει. Καί στὴν πραγματικότητα, ὁ ἄνθρωπος τότε θά ἀγαποῦσε τόν ἑαυτό του. Μέ αὐτόν τόν τρόπο οἱ δωρεές θά ἔχαναν τό νόημα τους, ὡς σημεῖα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καί ὡς τρόποι μέ τούς ὁποίους ὁ ἄνθρωπος εἰσέρχεται καί διατηρεῖ μιὰ προσωπικὴ σχέση μαζί του...

Εἶναι τότε μόνο πού ἐρχόμαστε σέ μιὰ σχέση μέ τόν Θεό ἀληθινὰ προσωπικὴ, μιὰ σχέση πάνω ἀπ' ὅλα τὰ δημιουρ-

γήματα. Αὐτή ἡ σχέση δέν κυριαρχεῖται πιά ἀπό ὑλικά εἶδωλα. Ὅλες οἱ ἰδέες μας γιά τά πράγματα καί γιά τά δῶρα πού ὁ Θεός μας δίνει ἐξαφανίζονται ὀλωσοδιόλου μπροστά στό φῶς τοῦ ἴδιου. Ἔτσι κεκαθαρμένοι προσφέρουμε τούς ἑαυτούς μας ὀλοκληρωτικά στόν Θεό καί ὑψωνόμαστε σ' ἕνα διάλογο ἀγάπης μαζί Του. Τότε αἰσθανόμαστε πῶς ὁ Θεός εἶναι ἀπειρα μεγαλύτερος ἀπό ὅλες τίς δωρεές Του καί ὅλα τά δημιουργήματά Του καί πῶς, μέ αὐτή τή σχέση μαζί Του, ἀναγόμεστε σ' ἕνα διαφορετικό ἐπίπεδο, κατά τό ὅποιο ἀνακοῦμε σέ Αὐτόν ὅλα ὅσα εἶχαμε χάσει.

Ὁ Χριστιανός πού ἔχει τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μέσα του καί πού ἔτσι ἔχει ἀγάπη γιά τόν καθένα –ἐκείνη τήν ἀγάπη πού ἀποτελεῖ μιὰ ἀφθαρτη καί ἀνεξάντλητη πραγματικότητα– αἰσθάνεται μιὰ χαρά, μεγαλύτερη ἀπό ὅλες τίς χαρές πού τά πράγματα τοῦ κόσμου τούτου μποροῦν νά τοῦ παράσχουν, μεγαλύτερη ἀπ' ὄση ἢ δική του ὑπαρξη, ζώντας σάν ἕνα ἀπομονωμένο ἄτομο, μποροῦσε ποτέ νά τοῦ δώσει. Αὐτό εἶναι ἕνα γεγονός πού οἱ ἐνάρετοι ἀνακαλύπτουν μέσα στό πάθος τους. Ὁ σταυρός αὐτός δίνεται στόν ἄνθρωπο γιά νά φτάσει ν' ἀνακαλύψει τόν Θεό σ' ἕνα ἄλλο ἐπίπεδο, σ' ἕνα ἀποφατικό βάθος, ἀλλά ἐπίσης καί γιά νά δείξει στους ἄλλους ὅτι ὑπάρχουν ἐκεῖνοι πού μποροῦν νά μένουν ἐνωμένοι μέ τόν Θεό κατ' αὐτόν τόν τρόπο, ἀκόμα κι ὅταν χάνουν ὅλα τους τά ὑπάρχοντα, ἀκόμα κι ὅταν ὁ ἴδιος ὁ Θεός φαίνεται νά ἐξαφανίζεται ἀπό μπροστά τους». ¹²

Κατά ἕνα ἰδιαίτερο τρόπο συμμετεῖχε στά παθήματα τοῦ Χριστοῦ ἡ Θεοτόκος, «συμπράττουσα καί συμπάσχουσα τῇ δι' αὐτῆς ὑφοποιῶ κενώσει τοῦ Λόγου», (ἡ Θεοτόκος συνέπραττε καί συνέπασχε μέ τό νά συνεργήση στήν ὑφοποιῶ κένωσι τοῦ Λόγου), κατά τόν ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ. ¹³

Ἀπό τήν ἐκ Πνεύματος Ἁγίου σύλληψι, στήν ἀγία γαστέρα της, τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ της ἄρχισαν καί οἱ δοκιμασίες της.

Μή μπορώντας ό Ίωσήφ νά εξηγήση τήν ύπερφυή σύλληψη καί έγκυμοσύνη της «έβουλήθη λάθρα άπολύσαι αυτήν» (Ματθ. α΄, 19). Μεγάλη έπρεπε νά είναι τότε ή όδύνη τής άπλης καί άσήμου κόρης Μαρίας.

Δοκιμασία καί οί δυσκολίες νά βρεθί τόπος έν τῷ καταλύματι γιά νά γεννήση τόν Μονογενή της. Σπανίως γυναίκα έγκυος καί έτοιμόγεννη δέν εύρίσκει τόπο νά γεννήση.

Δοκιμασία ή προσπάθεια του Ήρώδου νά φονεύση τό Θείο Βρέφος, δοκιμασία καί ή φυγή τους στην Αίγυπτο. Άστεγη στην Βηθλεέμ, πρόσφυγας στην Αίγυπτο.

Δοκιμασία καί ή άγωνία, όταν κατά τό προσκύνημά τους στά Ίεροσόλυμα έχασε επί τριήμερο τόν δωδεκαετή Ίησοῦ.

Κάθε πόνος καί κατατρεγμός του Ίησοῦ κατά τήν τριετή του δράσι ήταν καί ιδική της δοκιμασία.

Άς ακούσουμε τόν άγιο Νικόλαο Καβάσιλα: «Καί συμμετείχε μέ τόν Υίο της στην άίσχυνή καί στίς ύβρεις καί σέ όλα όσα άποκάλυπταν τήν φτώχεια, στην όποία ήρθε γιά χάρη μας. Καί άνεχόταν τό έπάγγελμα του φαινομενικού πατέρα του, του Ίωσήφ, καί μακροθυμοῦσε, παίρνοντας τό μέρος του Υίου της γιά τήν δική μου σωτηρία...

Κι όταν εκείνοι τους όποιους εύεργετοῦσε τόν φθονοῦσαν καί τόν μισοῦσαν, ή Παρθένος πονοῦσε μαζί Του καί δεχόταν τά βέλη του μίσους των...

Όταν πάλι χρειάσθηκε νά ύποφέρει γιά μᾶς ό Σωτήρ καί νά πεθάνη, πόσο μεγάλες ήσαν οί όδύνες, μέ τίς όποιες του συμπαραστάθηκε ή Παρθένος! Τί βέλη τήν διαπέρασαν! Γιατί κι άν ό Υίός της ήταν μόνο άνθρωπος καί τίποτε άλλο, τίποτε όδυνηρότερο δέν θά μπορούσε νά προσθέση κανείς σέ μία μητέρα. Άλλά τώρα είναι ό μόνος Υίός της, πού τόν έφερε στον κόσμο μόνη της, κατά τρόπο παράδοξο, πού δέν λύπησε ποτέ ούτε τήν ίδια ούτε κανένα από τους άνθρώπους, πού αντίθετα, τους εύεργέτησε όλους τόσο, ώστε νά ξεπεράση όλες

τίς προσδοκίες τους. Τί λοιπόν συναισθήματα είναι φυσικό να είχε η Παρθένος, όταν έβλεπε τον Υιό της σέ τόσο φοβερές οδύνες, αυτόν πού ήταν ο ευεργέτης τής ανθρωπίνης φύσεως, "τόν πρᾶον, τόν ταπεινόν τῇ καρδίᾳ", αυτόν πού δέν υπῆρξε ποτέ "ἐρίζων οὐδέ κραυγάζων", τόν ὁποῖον κανεῖς ποτέ δέν θά μπορούσε νά κατηγορήσει γιά τό παραμικρό, ὅταν τόν έβλεπε νά σέρνεται ἀπό ἐκεῖνα τά ἄγρια θηρία, νά γυμνώνεται, νά δέρνεται, νά κρίνεται ἄξιος τῆς χειρότερης καταδίκης, νά πεθαίνει τόν ἐξευτελιστικώτερο θάνατο μαζί μέ τούς ἀμαρτωλότερους ἀνθρώπους, ἔξω ἀπό κάθε ἔννοια δικαιοσύνης καί νόμου, ὅπως συμβαίνει σέ τυραννικά καθεστῶτα; Προσωπικά πιστεύω ὅτι τέτοια ὀδύνη ποτέ σέ κανένα ἄνθρωπο δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει...

Γι' αὐτό τήν ὥρα τῶν παθῶν κατέλαβε τήν Παρθένο θλίψη ὑπερβολική καί ἀπεριγράπτη, τέτοια πού παραπλήσια ποτέ δέν ἔνοιωσε ἄνθρωπος. Γιατί αὐτή εἶδε τή σταύρωση σάν μητέρα, ἀλλά καί σάν ἄνθρωπος μέ σωστή κρίση, σάν κάποιος πού μπορεῖ νά διακρίνει καθαρά τήν ἀδικία.

Γιατί ἔπρεπε νά λάβῃ μέρος σέ κάθε τι πού ἔκανε ὁ Υἱός της γιά τήν σωτηρία μας. Ὅπως τοῦ μετέδωσε τό αἷμα καί τήν σάρκα της κι ἔλαβε ἀμοιβαῖα μέρος στίς δικές του χάριτες, κατά τόν ἴδιο τρόπο ἔλαβε μέρος καί σέ ὅλους τούς πόνους καί τήν ὀδύνη του. Κι αὐτός βέβαια καρφωμένος στόν Σταυρό δέχθηκε στήν πλευρά τήν λόγχη, ἐνῶ διαπέρασε τήν καρδιά τῆς Παρθένου ρομφαία, ὅπως ἀνήγγειλε ὁ ἀγιώτατος Συμεών. Μέ τόν ἴδιο τρόπο καί ὅλα τά ἄλλα μαρτύρια τά προξενούσαν οἱ "κύνες" ἐκεῖνοι ἀπό κοινοῦ στόν Υἱό καί στή μητέρα. Τό ἴδιο καί ὅταν χρησιμοποιώντας παλαιότερους λόγους του τόν κατηγοροῦσαν σάν ἀλαζόνα, κι ὅταν τόν ὀνόμαζαν πλάνο κι ἀγωνίζονταν ν' ἀποδείξουν τήν πλάνη του». ¹⁴

Ὁ δίκαιος Συμεών κατά τήν Ὑπαπαντή εἶχε προφητεύσει ὅτι ρομφαία θά περνοῦσε τήν ἁγία ψυχή τῆς Θεοτόκου.

Αυτή ή ρομφαία πολλές φορές τήν επόνεσε. Πάντα όμως υπέμενε και επιτελοῦσε, κατά τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ, «ἄθλον τῆς ἀπαραμίλλου καρτερίας».

Καί μετά τήν Ἀνάληψι τοῦ Υἱοῦ της, πάλι ἀνάμεσα στοῦς Ἀποστόλους και τοῦς πρώτους Χριστιανούς πρώτη αὐτή σηκώνει τόν Σταυρό τῶν διωγμῶν, τοῦς στηρίζει και τοῦς καθοδηγεῖ στό ἀποστολικό τους ἔργο. Ὅπως τότε στήν Σταύρωσι τοῦ Υἱοῦ της «εἰστήκει παρά τῷ Σταυρῷ» και συνέπασχε και συσταυρωνόταν μαζί Του, ἔτσι και μετά τήν Ἀνάληψί Του αὐτή σηκώνει τόν Σταυρό τῆς Ἐκκλησίας και αὐτή εἶναι ή συμπάσχουσα μητέρα τῶν Χριστιανῶν.

3ον. Ἀναλαμβάνω ἐκουσίους πόνους, στερήσεις, ἀγῶνες γιά τήν πρῶς τόν Θεό ἀγάπη

Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος μᾶς ἐδίδαξε ὅτι στενή ή πύλη και τεθλιμμένη ή ὁδός τοῦ Εὐαγγελίου, και ὅτι ή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ διαίζεται και οἱ διασταί ἀρπάζουσιν αὐτήν. Χωρίς βία στόν ἑαυτό μας δέν ὑποχωρεῖ ὁ παλαιός ἄνθρωπος, δέν ξεριζώνονται τά πάθη.

Μέ τήν νηστεία, τήν ἀγρυπνία, τίς γονυκλισίες, τήν ὀρθοστασία και ὅλη τήν εὐλογημένη ὀρθόδοξο ἄσκησι χαλιναγωγοῦνται τά πάθη και ὁ Χριστιανός ἀπό σαρκικός γίνεται πνευματικός. Ἀσκεῖται νά μή προσκολλᾶται ἐμπαθῶς στοῦς ἀνθρώπους και στά ὑλικά ἀγαθά. Νά πολιτεύεται ὄχι ὡς ζῶο, ἀλλά ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Νά μή χρησιμοποιῆ τόν κόσμο καταναλωτικά, ἀλλά εὐχαριστιακά. Εἶναι γνωστό τό πατερικό λόγοιο: Δῶσε αἷμα και λάβε πνεῦμα. Ἡ νηστεία τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς εἶναι κοπιώδης. Χωρίς ὅμως τόν κόπο τῆς νηστείας – συσταυρώσεως μέ τόν Χριστό– δέν μπορεῖ νά ζήση τήν χαρά τῆς Ἀναστάσεως.

Στήν Ὀρθόδοξο Ἐκκλησία μας, ὅπου ἀσκούμεθα σταυρικά, λαμβάνουμε τήν πείρα τῆς Ἀναστάσεως – «τῆς Ἀναστάσεως

τήν πείραν εὐληφότες». Ὅλα στήν Ἐκκλησία μας εἶναι ἀναστάσιμα, γιατί ὅλα εἶναι σταυρικά. Ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι Ἐκκλησία τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως. Χωρίς Σταυρό δέν ὑπάρχει Ἀνάστασις. Ἀλλά οὔτε καί Σταυρός ὑπάρχει πού νά μή ἀκολουθῆται ἀπό τήν Ἀνάστασι. Γι' αὐτό οἱ Ὁρθόδοξοι ἐορτάζουμε καί τήν Μ. Παρασκευή ἀναστάσιμα, ἐνῶ οἱ Δυτικοί καί τό Πάσχα σταυρώσιμο. «Τόν Σταυρόν Σου προσκυνοῦμεν, Δέσποτα, καί τήν ἁγίαν Σου Ἀνάστασιν δοξάζομεν».

Ἔτσι καί ὁ θεῖος Χρυσόστομος ἀρχίζει τήν ὁμιλία του "Εἰς τόν Σταυρόν" μέ τούς ἐξῆς λόγους: "Ἐορτήν ἄγομεν σήμερον καί πανήγυριν... ὁ γάρ Δεσπότης ὁ ἡμέτερος ἐπί τοῦ Σταυροῦ τυγχάνει τοῖς ἡλοῖς πεπαρμένος... Σταυρός τό κεφάλαιον τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέρας· Σταυρός ἡ τῶν μυριῶν ἀγαθῶν ὑπόθεσις", (Σήμερα ἔχουμε ἐορτή καί πανήγυρι, γιατί ὁ Κύριός μας εὐρίσκεται καρφωμένος ἐπάνω στόν Σταυρό... Ὁ Σταυρός εἶναι ἡ βάση τῆς σωτηρίας μας, ὁ Σταυρός εἶναι ἡ προϋπόθεσις τῶν μυριῶν ἀγαθῶν).¹⁵

Μέσα στόν πόνο καί τόν κόπο τῆς ἀσκήσεως καί τῆς σταυρικῆς ζωῆς κρύβεται ἡ πιό μυστική καί ἀληθινή χαρά καί ἀνάπαυσις, ὅπως ἄλλως τε ὁ ἴδιος ὁ Κύριος τό ὑποσχέθηκε: «Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοί παρακληθήσονται». Τό πένθος τῆς μετανοίας καί τῆς ἀσκήσεως εἶναι, κατά τούς ἁγίους Πατέρας χαροποιόν πένθος.

Ἀσκητική ἦταν καί ἡ ζωή τῆς Παναγίας μας, ἰδίως ὅπως εἶπαμε στά Ἅγια τῶν Ἁγίων. Ἀλλά καί μετά τήν εἰς τούς οὐρανοὺς ἀνοδο τοῦ Υἱοῦ τῆς, ὅπως μᾶς λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, «τά μεγαλεῖα πού εἶχαν τελεσθῆ σ' αὐτήν ὑπέρ νοῦν καί λόγον τά συναγωνιζόταν μέ τήν καρτερικωτάτη καί πολυειδῆ ἄσκησι». ¹⁶

Ἀπό τόν Σωτῆρα Χριστό καί τήν Κυρία Θεοτόκο ἐδιδάχθησαν οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι τήν σταυρικὴ ἄσκησι καί τήν παρέδωσαν στήν Ἐκκλησία.

Στήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία μας ὁ λαός μας παιδαγωγήθηκε καί ἀπέκτησε ἀσκητικό καί σταυροαναστάσιμο ἦθος. Αὐτό τό ἦθος τόν βοήθησε νά ὑπομείνη τήν σκληρότητα τῶν βαρβάρων κατακτητῶν ἐπί 400 χρόνια, ἀλλά καί νά ἀναλάβῃ γυμνός καί ἀδύνατος τίς ταλαιπωρίες, τίς ὀδύνες καί τοὺς κινδύνους τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821. Οἱ ἀπλές καί ἀγράμματες μάνες, κατὰ Θεόν ὅμως σοφές, πού ἐδίδασκαν στά παιδιά τους τήν πίστι, τήν προσευχή, τήν νηστεία, τίς μετανοίες – ἄς θυμηθοῦμε τήν περίπτωση τοῦ Μακρυγιάννη –, ἐτοίμαζαν τοὺς ἀληθινά ἐλευθέρους ἀνθρώπους πού θά ἐγίνοντο καί οἱ πρωτεργάτες τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερίας.

Ἄραγε σήμερα τί ἀγωγή δίνουμε στά παιδιά μας καί πόσο τά βοηθοῦμε νά ξεπεράσουν τόν ἐγωκεντρισμό τους καί νά γίνουν ἀληθινά ἐλεύθεροι ἄνθρωποι;

Σήμερα διαφημίζονται καί προβάλλονται καί ἄλλες μορφές ἀσκήσεως, μὴ ὀρθόδοξες καί χριστιανικές. Ἡ εὐαγγελική καί ὀρθόδοξος ἀσκησις δέν ἔχει καμμιά σχέση μέ τίς ἀσκητικές μεθόδους τῶν διαφόρων ἀνατολικῶν, ἰνδουϊστικῶν αἰρέσεων τύπου γιόγκα, ὅπου ἡ ἀσκησις ἔχει ἀνθρωποκεντρικό χαρακτῆρα, εἶναι μιά γυμναστική τῆς θελήσεως, καί δέν εἶναι συσταύρωσις μέ τόν Χριστό.

Στήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία μας ἡ ἀσκησις ποτέ δέν εἶναι αὐτοσκοπός πού καταλήγει στήν αὐτοδικαίωσι. Πάντα εἶναι μέσον γιά νά ἀποκτήσουμε τήν Χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί τήν ἀληθινή ἀγάπη πρὸς τόν Θεό καί πρὸς τόν ἄνθρωπο.

Γιά τοὺς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς ἡ ἄρσις τοῦ Σταυροῦ εἶναι ἔκφρασις ὑπακοῆς καί ἀγάπης πρὸς τόν Θεό. Εἶναι ἀντίδωρο καί ἀντιπροσφορά πρὸς τόν Κύριο πού θυσιάσθηκε γιά μᾶς.

Καί ἀκόμη, τά ὑπέρ Χριστοῦ παθήματα μποροῦν νά προσφερθοῦν στόν Θεό ὑπέρ τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἔκαμε ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπέρ ὑμῶν

καί ἀνταναπληρῶ τά ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπέρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστίν ἡ Ἐκκλησία» (Κολασ. α', 24).

Στά μαρτύρια πολλῶν ἀγίων μαρτύρων (ἀγ. Χαραλάμπους, ἀγ. Μοδέστου, ἀγ. Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας) βλέπουμε τούς ἀγίους μάρτυρας νά προσφέρουν τόν πόνο τους καί τόν θάνατό τους στόν Θεό, γιά ὅσους πονεμένους ἀνθρώπους θά τοῦς ἐπεκαλοῦντο. Εἶναι δεῖγμα τελείας ἀγάπης νά προσφέρει ὁ πιστός τήν ὑπομονή του στίς δοκιμασίες καί τοῦς κόπους τῆς ἀσκήσεώς του στόν Θεό, ὄχι μόνο γιά τήν ἰδική του σωτηρία, ἀλλά καί γιά τήν σωτηρία τῶν συνανθρώπων του.

4ον. Σταυρός καί σύγχρονος κόσμος

Ζοῦμε σ' ἓνα κόσμο, στόν ὁποῖο κυριαρχεῖ τό ἀντισταυρικό πνεῦμα. Ἕνα κόσμο πού φίλαντα ἔχει ὡς ἰδανικά του τήν, χωρίς ἠθική, ἱκανοποίησι τῶν παθῶν, τήν εὐημερία, καλοζωία καί ἄνεσι, πού τοποθετεῖ τήν ἐλευθερία ὄχι στήν θυσία καί τήν ἀγάπη, δηλαδή στόν Σταυρό, ἀλλά στόν ἐγωισμό.

"Στίς 11 Ἰουλίου καί ὥρα 6.45' στό 307ο χιλιόμετρο τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ Ἀθηνῶν-Θεσσαλονίκης, ἔξω ἀπό τό Ἀερινό Μαγνησίας, ἓνα τροχαῖο συγκλόνισε τό λαό τῆς Ἀλμωπίας Πέλλης καί δύθισε στό πένθος τήν μικρή Πιπεριά. Τραγικό πρόσωπο ὁ 27χρονος σύζυγος καί πατέρας Πασῆς Στάθης. Μόνος, ἀβοήθητος καί τραυματισμένος ἀνέσυρε ἀπό τά συντρίμια τοῦ αὐτοκινήτου του τήν 23χρονη σύζυγό του Ἑλένη, τό ἤδη νεκρό 14μηνο ἀγγελούδι τους, τήν νύφη του Νικολίνα μέ τήν 3χρονη κορούλα της, ἀντιμετωπίζοντας τήν ἐγκληματική ἀδιαφορία τῶν περαστικῶν. Ὁ ἄτυχος νέος στάθηκε στή μέση τοῦ δρόμου μέ ἀπλωμένα χέρια παρακαλώντας νά σταματήσει ἓνας ἀνθρώπος γιά νά μεταφέρει τοῦς τραυματίες στό νοσοκομεῖο. Φαίνεται ὅμως ὅτι στή χώρα μας δέν ὑπάρχουν πιά ἀνθρώποι» (Μακεδονία, 29-7-1989).

Αυτός ο κόσμος δέν θέλει νά ἀκούη γιά ἐγκράτεια, γιά κυριαρχία στά πάθη, γιά θυσία, γιά νηστεία, γιά ἄσκησι. Ἄρνείται κατά βάθος τόν Σταυρό καί ἔτσι δέν μπορεῖ νά συναναστηθῆ μέ τόν Χριστό. Μένει στήν φθορά, στόν θάνατο, στό κενό, στήν πλῆξι, στήν ἀνία, στό ἀδιέξοδο. Διασκεδάζει, ἀλλά δέν χαίρεται.

Ἡ ψυχολογία, ἡ ἐκπαίδευσις καί ἀγωγή, ἡ πολιτική, οἱ κοινωνικές σχέσεις, τό δίκαιον, ἡ ψυχαγωγία διαποτίζονται ἔντονα ἀπό τό πνεῦμα αὐτό.

Εὐστοχα παρατηρεῖ ὁ π. Δημήτριος Ντοῦτκο στό βιβλίο του "Ἡ ἐλπίδα μας": «Ἄς προσέξωμε ὅμως, ὅτι μερικές φορές, παρά τήν πίστη μας στόν Χριστό, προσπαθοῦμε ἀκόμη καί τόν δρόμο γιά τήν βασιλεία τοῦ Θεοῦ νά τόν κάνουμε ἄνετο! Ὁ κόσμος μέ τά ἀγαθά του καί τήν τεχνική του πρόοδο μᾶς παλάβωσε. Καί ἄν καμμιά φορά μιλοῦν γιά τόν πόνο καί τά παθήματα, ξαφνικά τό γυρίζουν καί λένε: "Ὁ Χριστιανισμός εἶναι χαρά. Ὅλα πρέπει νά εἶναι χαρά!". Ὅμως ἡ χαρά δέν ἔρχεται ἔτσι. Ἡ χαρά δέν ἀγοράζεται. Δέν ἀγοράζεται μέ χρήματα. Ἡ χαρά τοῦ Χριστιανοῦ ἀγοράζεται μέ τόν πόνο καί τά παθήματα. Ἄλλα ἀγοραστικά μέσα δέν ὑπάρχουν! Γιά νά σωθῆ ὁ ἄνθρωπος, ὁ Κύριός μας ἀνέθηκε στόν Σταυρό. Ἐκούσια. Καί σταυρώθηκε. Καί ἀπέθανε. Μετά ἀναστήθηκε. Μετά ἦλθε ἡ χαρά. "Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν καί ἀράτω τόν σταυρόν αὐτοῦ καί ἀκολουθεῖτω μοι", εἶπε ὁ Χριστός. Εἶναι ἀπαραίτητο νά σηκώσουμε τόν σταυρό μας. Ὅποιος χωρίς σταυρό πηγαίνει πίσω ἀπό τόν Χριστό, δέν εἶναι ἄξιος τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ἀνάξιος. Αὐτό μᾶς τό εἶπε ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Καί μᾶς τό εἶπε καθαρά. Εἶπε: "οὐκ ἔστι μου ἄξιος". Αὐτό σημαίνει: ἡ πίστη του καί ἡ ἀγάπη του γιά τόν Χριστό δέν εἶναι γνήσιες· δέν ἀξίζουν τίποτε.

Ὁ σταυρός μᾶς τρομάζει. Καί αὐτό εἶναι φυσικό. Γιατί μᾶς διάλυσε ἡ ἄνεση. Ὁ πόνος εἶναι γιά μᾶς κάτι τό τρομακτικό. Ὅμως δέν εἶναι ὁ πόνος φοβερός. Ἡ ἄνεση εἶναι φοβερή. Αὐτή ἔπρεπε νά μᾶς τρομάζει. Καί πράγματι, ὅλες οἱ σύγχρονες κακίες ἔχουν πηγή τους τήν ἄνεση στήν ζωή. Ὁ πόνος, τά πάθη, ὁ σταυρός, –εἶπε ὁ Χριστός– εἶναι κάτι τό καλό, εἶναι ἀγαθό. Καί ἔτσι τό φορτίο Του γίνεται ἔλαφρό».

Αὐτός ὁ κόσμος πού ἀπορρίπτει τόν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὑποχρεωμένος σήμερα νά ἀντιμετωπίση ὀδυνηρότατες καί φοβερές μάστιγες, πού εἶναι καί συνέπειες τῆς ἀντισταυρικῆς του πορείας, τῆς φιλαυτίας του: τό ἔιτζ, τά ναρκωτικά, τήν φοβερή οἰκολογική καταστροφή.

Καί ἡ λύσις δέν εὑρίσκεται ἐκεῖ πού τήν τοποθετεῖ, δηλ. στό νά ληφθοῦν ὠρισμένα προφυλακτικά μέτρα. Χρήσιμα εἶναι αὐτά, ἀλλά ἀνεπαρκῆ. Ἡ βαθύτερη λύσις εἶναι μία: ἡ μετάνοια. Αὐτή πού ἔσωσε τήν Νινευῖ ἀπό τήν καταστροφή.

Οἱ Ἰουδαῖοι ζητοῦσαν "σημεῖον" ἀπό τόν Χριστό. Καί ὁ Χριστός τοὺς εἶπε ὅτι θά τοὺς δοθῇ τό σημεῖον Ἰωῶνᾶ τοῦ προφήτου. Δηλαδή ὁ θάνατος, ἡ ταφή καί ἡ ἀνάστασις Του (Ματθ. ιβ', 39). Αὐτό εἶναι καί σήμερα τό σημεῖο γιά τήν λύσι τοῦ ἀδιεξόδου μας καί τῆς ἐρχομένης καταστροφῆς. Ἡ ἐπιλογή τοῦ σταυρικοῦ τρόπου ζωῆς ὡς τοῦ μόνου ἀληθινοῦ τρόπου ζωῆς.

Ἐνας πατέρας τῆς Δύσεως τῆς πατερικῆς ἐποχῆς, ὁ ἅγιος Αὐγουστίνος, εἶπε: «Γνωρίζω τρεῖς σταυρούς: Ἐνα σταυρό πού σώζει. Εἶναι ὁ σταυρός τοῦ Χριστοῦ. Ἐνα σταυρό, διά τοῦ ὁποίου σώζεται ὁ ἄνθρωπος. Εἶναι ὁ σταυρός τοῦ καλοῦ ληστοῦ, τοῦ ἐκ δεξιῶν τοῦ Χριστοῦ σταυρωθέντος. Γνωρίζω κι ἕνα τρίτο σταυρό, πού σέ κάνει νά χάνεσαι γιά τήν αἰωνιότητα. Εἶναι ὁ σταυρός τοῦ ἐξ ἀριστερῶν τοῦ Χριστοῦ σταυρωθέντος ληστοῦ. Οἱ τύποι αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, τῶν δύο ληστῶν, ἀντιπροσωπεύουν ὅλη τήν ἀνθρωπότητα. Ὁ σταυ-

ρός του ληστοῦ τοῦ ἐκ δεξιῶν παίρνει μέσα του, παίρνει ἐπάνω του, τόν σταυρό του Χριστοῦ καί σώζεται. Ὁ σταυρός του ἀριστεροῦ ληστοῦ ἀντιπροσωπεύει τήν μερίδα ἐκείνη τῶν ἀνθρώπων, πού δέν δέχονται τόν σταυρό του Χριστοῦ καί χάνονται. Γενικά ὅμως τόν σταυρό δέν μπορούμε νά τόν ἀποφύγουμε κατ' οὐδένα τρόπον».¹⁷

Οἱ Χριστιανοί πού ζοῦν σ' αὐτόν τόν ἀντισταυρικό κόσμο πρέπει νά κάνουν μεγάλο ἀγῶνα, γιά νά μή παρασυρθοῦν ἀπό τό περιρρέον ὑλιστικό καί ἀντισταυρικό πνεῦμα. Κάθε στιγμή πρέπει νά διαλέγουν μεταξύ τῶν δύο τρόπων ζωῆς: Τῆς ἐν Χριστῷ σταυρικής ζωῆς καί τῆς κατά κόσμον ἀντισταυρικής ζωῆς, δηλαδή τῆς σταυρικής ἀγάπης καί του ἀντισταυρικοῦ ἐγωισμοῦ.

Μέ τήν ἀγάπη συσταυρωνόμεθα μέ τόν Χριστό ἐνῶ μέ τόν ἐγωισμό σταυρώνουμε τόν Χριστό, γινόμεθα ἐχθροί του Σταυροῦ του Χριστοῦ. Γιά τούς παλαιούς καί συγχρόνους σταυρωτάς του Χριστοῦ λέγει ὁ Ἅπ. Παῦλος: «πολλοί γάρ περιπατοῦσιν, –οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δέ καί κλαίων λέγω, τούς ἐχθρούς του σταυροῦ του Χριστοῦ, ὧν τό τέλος ἡ ἀπώλεια, ὧν ὁ Θεός ἡ κοιλία καί ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τά ἐπίγεια φρονοῦντες». (Πολλοί συμπεριφέρονται κακῶς –αὐτοί γιά τούς ὁποίους σᾶς ὠμιλοῦσα, καί τώρα κλαίγοντας σᾶς λέγω– οἱ ἐχθροί του σταυροῦ του Χριστοῦ, τῶν ὁποίων τό τέλος εἶναι ἡ ἀπώλεια, ὁ Θεός τους ἡ κοιλία, καύχημά τους τά ἔργα τῆς ντροπῆς, αὐτοί πού ἔχουν φρόνημα γήινο) (Φιλιπ. γ', 18-19).

Ὁ διάβολος προσπαθεῖ νά φοβίση τούς Χριστιανούς ὅτι, ἂν διαλέξουν τήν σταυρική ζωή, δέν θά προοδεύσουν, δέν θά ἐπικρατήσουν –μέ τόν Σταυρό στό χέρι δέν προοδεύεις–, θά γίνουν θύματα τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἄλλων, καί τούς προτρέπει νά ἐκμεταλλευθοῦν τούς ἄλλους, γιά νά μή ἐκμεταλλευθοῦν οἱ ἄλλοι αὐτούς.

Ἔτσι ἀπό ὀλιγοπιστία παραγνωρίζουν τὴν Χάρι, τὴν δύναμι καὶ τὴν προστασία τοῦ Θεοῦ σέ ὅσους τηροῦν τὶς ἐντολές Του.

Ἔχουν ἀκόμη νά ἀντιμετωπίσουν πειρασμούς ἀπό τοὺς ἀνθρώπους τοῦ περιβάλλοντός τους πού τοὺς ἐπαναλαμβάνουν ὅ,τι οἱ σταυρωταὶ τοῦ Χριστοῦ στόν ἐσταυρωμένο Κύριο: «Εἰ Υἱός εἶ τοῦ Θεοῦ, κατάβηθι ἀπό τοῦ Σταυροῦ» (Ματθ. κζ', 40).

Οἱ Ἑβραῖοι ἤθελαν τόν Ἰησοῦ Χριστό Μεσσία, ἀλλά χωρίς σταυρό. Καί σήμερα οἱ κοσμικοὶ ἀνθρώποι θέλουν νά φτιάξουν ἕνα ἐπίγειο παράδεισο χωρίς Σταυρό. Μᾶς καλοῦν καί ἡμᾶς τοὺς Χριστιανούς νά ἐγκαταλείψουμε τόν σταυρικό τρόπο ζωῆς.

Πόσες ἀντιδράσεις δέν ἔχουν ἀπό τό περιβάλλον οἱ εὐσεβεῖς γονεῖς πού υἰοθετώντας τό σταυρικό πνεῦμα γίνονται πολύτεκνοι; Πόσους πειρασμούς δέν ἔχουν οἱ νέοι πού θέλουν νά ζήσουν μέ εὐσέβεια καί ἀγνότητα;

Ἐάν ὁ Ἀντίχριστος πολεμᾷ τόν Χριστό, τό κάνει διότι ὁ Χριστός εἶναι ἐσταυρωμένος καί γι' αὐτό ἀναστημένος. Αὐτός, ὁ Ἀντίχριστος, ὡς ψευδομεσσίας καί ψευδοπροφήτης, ὑπόσχεται στοὺς ἀνθρώπους ἐπίγειο παράδεισο, λύτρωσι καί σωτηρία χωρίς σταυρό. Πῶς μπορεῖ ὅμως νά ὑπάρξῃ παράδεισος χωρίς ἀγάπη καί πῶς μπορεῖ νά ὑπάρξῃ ἀληθινή ἀγάπη χωρίς τό σταύρωμα τοῦ ἐγωισμοῦ; Ἡ ἐπανάστασις κατὰ τοῦ ἐγωισμοῦ εἶναι ἡ πιό ριζική ἐπανάστασις στόν κόσμο, πού χωρίς αὐτὴν καμμιά ἀλλαγὴ στό καλύτερο δέν μπορεῖ νά γίνη. Εἶναι χαρακτηριστική ἡ ἐρμηνεία πού ἐδόθη στόν συμβολικό ἀριθμὸ τοῦ Ἀντιχρίστου 666 πού στὰ ἑλληνικά γράφεται ΧΕΣΤ' (Χριστός Ξένος Σταυροῦ). Ἕνας Χριστός, δηλαδή Μεσσίας, χωρίς Σταυρό εἶναι ὁ Ἀντίχριστος καί ὅλοι οἱ πρόδρομοι τοῦ Ἀντιχρίστου.

Ἐὰς ζητήσουμε σήμερα τὴν Χάρι ἀπὸ τὸν Σταυρωθέντα καὶ Ἀναστάντα Κύριο, νὰ μὴ παρασυρθοῦμε ἀπὸ τὸν Ἀντί-Χριστο.

Νὰ μὴ ἀρνηθοῦμε τὸν Σταυρὸ Του καὶ τὸν σταυρὸ μας, τὴν ἀγάπη, τὸ πνεῦμα τῆς θυσίας καὶ προσφορᾶς, τὴν ταπεινώσι, τὴν ὑπομονὴ στὶς δοκιμασίες, τὴν ἐγκράτεια, τὴν ἄσκησι.

Ἰδιαιτέρα τίς στιγμὲς πού ὁ ἐγωισμὸς τείνει νὰ μᾶς κυριαρχήσῃ, ἅς ἀπενίξουμε τὸν Ἐσταυρωμένο, ὅπως οἱ δηλητηριασμένοι στὴν ἔρημο Ἑβραῖοι τὸ χάλκινο φίδι.

Ἐὰς σταυρώνουμε στὸν Σταυρὸ Του κάθε ἐγωιστικὴ μας ἐπιθυμία, κάθε ἁμαρτωλὸ σαρκικὸ πάθος, κάθε ἀνυπακοή μας, κάθε κακία καὶ μνησικακία μας, κάθε ἀνυπομονησία μας, κάθε ὀργὴ καὶ θυμὸ μας, κάθε ὀλιγοπιστία μας.

Καὶ ἐὰν ἀπὸ ἀνθρώπινη ἀδυναμία καὶ ἀμέλεια πέφτομε καὶ ἐνεργοῦμε ἀντισταυρικά, ἅς μετανοοῦμε καὶ διὰ τῆς μετάνοιας ἅς ἐπανερχόμαστε στὴν σταυρικὴ ζωὴ.

Ἐὰς ζητοῦμε γι' αὐτὸ καὶ τὴν βοήθεια τῆς Παναγίας μας, πού ὄχι μόνο δὲν ἀπέτρεψε τὸν μονογενῆ τῆς Υἱὸ ἀπὸ τὸν Σταυρὸ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἴδια ἔζησε σταυρικά, καὶ διακριτικὰ βοήθησε τὸν Υἱὸ τῆς στὴν ἄρσι τοῦ Σταυροῦ Του. Τώρα βοηθεῖ καὶ μᾶς στὴν ἄρσι τοῦ ἰδικοῦ μας σταυροῦ, σταυροῦ πού ὁδηγεῖ στὴν Ἀνάστασι.

Ἡ Ἐκκλησία μας μὲ σοφία μᾶς μυσταγωγεῖ στὴν σταυροαναστάσιμη ζωὴ. Στὴν σταυροαναστάσιμη Ἐκκλησία μας καὶ ἐμεῖς γινόμεθα σταυροαναστάσιμοι Χριστιανοί.

Ὁ χορὸς τῶν Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι χορὸς ἐσταυρωμένων καὶ ἀναστημένων, συνεσταυρωμένων καὶ ἀναστημένων μὲ τὸν Χριστό, πού γύρω ἀπὸ τὸ Ἐσφαγμένον Ἀρνίον μὲ κορυφαία τὴν Κυρία Θεοτόκο ψάλλουν ᾠδὴν καινὴν. Εἶναι τὸ αἰώνιο Πάσχα.

Σ' αὐτὸ τὸ Πάσχα καλεῖ ὅλους μας ὁ Χριστὸς διὰ τοῦ Σταυροῦ Του.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἁγ. Καλλίστου καί Ἰγνατίου τῶν Ξανθοπούλων, *Μέθοδος καί κανόνας ἀκριβῆς γιά ὄσους διαλέγουν τήν ἡσυχαστική καί μοναστική ζωή*, Φιλοκαλία, τ. 5, Ἀθήναι 1988, σελ. 118-119.
2. Ἁγ. Γρηγ. Παλαμᾶ, *Εἰς τόν Τίμον καί Ζωοποιόν Σταυρόν*, Ε.Π.Ε., τ. 9, σελ. 285.
3. Πρωτοπρεσβ. Δημ. Στανιλοάε, *Στό φῶς τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως*, σελ. 15.
4. Ἁγ. Γρηγ. Παλαμᾶ, ἔνθ' ἄνωτ. σελ. 319.
5. Ἁγ. Ἰω. Χρυσοστόμου, *Εἰς τόν Σταυρόν*, Ε.Π.Ε., τ. 36, σελ. 37.
6. Ἁγ. Γρηγ. Παλαμᾶ, ἔνθ' ἄνωτ. σελ. 291.
7. Ἀβδᾶ Ἰσαάκ Σύρου, *Ἄπαντα*, Ἀθήναι 1896, σελ. 129.
8. Ἁγ. Γρηγ. Παλαμᾶ, ἔνθ' ἄνωτ. σελ. 303.
9. Ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 305.
10. Ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 311.
11. Ἁγ. Νικολάου Καβάσιλα, *Ἡ Θεομήτωρ*, Ἀθήναι 1968, σελ. 129.
12. Περιοδ. "Σύναξη", τ. 26 (1988), σελ. 11-12.
13. Ἁγ. Γρηγ. Παλαμᾶ, *Εἰς τήν Κοίμησιν*, Ε.Π.Ε., τ. 10, σελ. 443.
14. Ἁγ. Νικολάου Καβάσιλα, ἔνθ' ἄνωτ. σελ. 209-213.
15. Ἁγ. Ἰω. Χρυσοστόμου, ἔνθ' ἄνωτ. σελ. 29.
16. Ἁγ. Γρηγ. Παλαμᾶ, ἔνθ' ἄνωτ. σελ. 443.
17. Πρωτοπρεσβ. Δημ. Στανιλοάε, *Ὁ σταυρός καί ἡ χαρά στή ζωή τῶν μοναχῶν*, σελ. 16.

Λ Θ Ω Σ Κ Α Ι Ι Ε Ρ Α Ξ

«...Τό γάρ Ἴταλικόν θηρίον, ὁ Καλαβρός Βαρλαάμ, τῇ ἔξω σοφίᾳ μέγα φρονῶν, καί τῇ ματαιότητι τῶν οἰκείων διαλογισμῶν πάντα οἰόμενος εἰδέναί, δεινόν ἐγείρει πόλεμον κατά τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, καί τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν Πίστεως, καί τῶν ἀσφαλῶς ταύτης ἀντεχομένων...»

Αὐτά πρωτοδιαβάσαμε γιά τόν Καλαβρό Βαρλαάμ στό Τριώδιο καί σχηματίσαμε τήν ἐντύπωσι ὅτι ἡ Καλαβρία ἦταν φυτώριο πολεμίων τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν Πίστεως. Μάθαμε ἔπειτα ὅτι ὁ ἐχθρός τῶν ἡσυχαστῶν ἐξελέγη ἀπό τόν Πάπα ἐπίσκοπος Ἰέρακος. Κι ἔμεινε αὐτή ἡ πόλι τῆς Καλαβρίας σάν μιά κουκίδα στήν ἄκρη τῆς μνήμης, γιατί θύμιζε ἕνα "ἔπαθλο" πού δόθηκε σ' ἕναν οὐμανιστή καί ἐχθρό τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ὅμως ὁ Ἰέραξ δέν ἦταν μιά τυχαία πόλις τῆς Καλαβρίας τόν καιρό πού ὑπήγετο αὐτή στήν ὀρθόδοξο ἀνατολική αὐτοκρατορία. Χαρακτηρίσθηκε δίκαια κι ἀπό τούς μεταγενέστερους ὡς χριστιανική ἀκρόπολις, "acropole calabro cristiano", γιατί ἡ φυσική ὄχυρή της θέσι, προφυλαγμένη καί σήμερα ἀπό ἰσχυρό τεῖχος, τῆς προσέδωσε μιά σπάνια σημασία γιά τήν περιοχή. Τό ἀρχικό της ὄνομα ἦταν Ἁγία Κυριακή καί μ' αὐτό ἀναφαίρεται καί στόν Βίο τοῦ ὁσίου Ἡλίου τοῦ Νέου (823 - 903). Ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος στό ἔργο του "Περὶ Θεμάτων", τό ὁποῖο γράφτηκε μετὰ τό 944, λέει τά ἑξῆς: «ἐν ἧ (Καλαβρία) καί τό Ρήγιόν ἐστιν καί τό πολισμάτιον τῆς Ἁγίας Κυριακῆς,

τῆς τε Ἀγίας Σεβερίνης καί ὁ Κρότων καί ἄλλα τινά, ὧνπερ ὁ στρατηγός Καλαβρίας κυριεύει». Φαίνεται ὅτι τό ὄχυρό αὐτό πολισμάτιον, πού δέσποζε στήν περιοχή τῶν Ἐπιζεφυρίων Λοκρῶν, ἀλλάξε ὄνομα κατά τήν διάρκεια τοῦ δεκάτου αἰῶνος, σέ μιά περίοδο πού οἱ Σαρακηνοί πραγματοποιοῦσαν καταστρεπτικές ἐπιδρομές.

Κατά τόν ἐπόμενο αἰῶνα οἱ Φράγχοι-Νορμανδοί ἐπεχείρησαν ἀπό τό 1057 κ. ἔ. νά καταλάβουν τόν Ἰέρακα, ἀλλά συνήνησαν τήν σθεναρή ἀντίστασι τῶν κατοίκων. Οἱ τελευταῖοι μάλιστα πρωτοστάτησαν σέ μιά ἐπανάστασι τῶν Καλαβρῶν ἐναντίον τῶν κατακτητῶν κατά τό 1059 στήν κοιλάδα τῶν Σαλινῶν, περιοχῆς τῆς Καλαβρίας ἀπό τήν μεριά τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγους. Συγκέντρωσαν λοιπόν στρατό καί πολιορκήσαν τό κάστρο τοῦ Ἀγίου Μαρτίνου, ὅπως σημειώνει ὁ ἱστορικός τῶν Φράγκων G. Malaterra: "maximo exercitu concitato, castrum quod s. Martini dicitur, in valle Salinarum, oppugnanolum vadunt".(*) Ἡ ἐξέγερσις τῶν ὀρθόδοξων κατεστάλη, κι ὅπως σημειώνει ὁ ἴδιος ἱστορικός, ἡ Καλαβρία μαζεύτηκε κι ἐσιώπησε πρό τῆς παρουσίας τοῦ δουκός Γουισκάρδου καί τοῦ ἀδελφοῦ του Ρουγέρου: "in conspectu Guiscardi et Rogerii fratris sui Calabria sedata est". Πίσω ἀπό τίς λακωνικές καί ἀγέρωχες φράσεις κρύβεται ὁ φλογερός πόθος τῶν ὀρθόδοξων γιά τήν ἐλευθερία, ἀλλά καί ἡ ὀδυνηρή ἀποδοχή τῆς φράγκικης κυριαρχίας. Ὁ Ἰέραξ ὑπετάγη ὀριστικά στούς Νορμανδούς στά 1081.

Παρά τήν κατάκτησι ὁ χριστιανικός ἑλληνισμός ἀντιστάθηκε σθεναρά καί ἐπίμονα στόν ἐκλατινισμό. Παρά τίς συνεχεῖς καί καταπιεστικές ἐπεμβάσεις, καί παρά τίς παντοειδεῖς μεθοδεύσεις, ὁ Ἰέραξ ἀντιστάθηκε μέ ἱερό πείσμα ἐπί πολλά χρόνια. Ὁ τα-

* G. MALATERRA, De rebus gestis Rogerii Calabriae et Siciliae comitis et Roberti Guiscardi ducis fratris eius, στό "RR. II. SS." τόμος V, σελ. 1

πεινός ναός του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, που κτίσθηκε μάλλον κατά την διάρκεια του ΙΑ' αιώνας, υπεδήλωνε ταπεινά αλλά σταθερά την σημασία της γνωστής Θείας Λειτουργίας του φωτεινού Ιεράρχου, αλλά και την αναφορά στην Βασιλίδα των πόλεων. Για πολλά χρόνια οι ιερείς έδω ηύχοντο μυστικώς στην πατρώα φωνή τό «Μνήσθητι Κύριε πάσης επισκοπής Ὁρθοδόξων, τῶν ὀρθοτομούντων τόν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας, παντός τοῦ Πρεσβυτερίου, τῆς ἐν Χριστῷ Διακονίας, καί παντός Ἱερατικοῦ καί Μοναχικοῦ Τάγματος. Ἔτι προσφερόμέν σοι τήν λογικήν ταύτην λατρείαν ὑπέρ τῆς οἰκουμένης, ὑπέρ τῆς Ἀγίας σου, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας· ὑπέρ τῶν πιστοτάτων καί φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων, παντός τοῦ παλατίου καί τοῦ στρατοπέδου αὐτῶν», γιά νά πνιγῆ ἔπειτα στό μνημόσυνο τοῦ τοπικοῦ λατινόφρονος ἐπισκόπου...

Δέν ξέρομε ἀκόμη πότε ἀκριβῶς ὑπήχθη ἡ ἐπισκοπή Ἱέρακος στόν Πάπα. Ἡ ἐπιλογή ὅμως τοῦ Ἑλληνοσ Βαρλαάμ καί ἡ ἐκλογή του ὡς ἐπισκόπου στίς 2.10.1342 δέν ἦταν τυχαία. Τά προηγούμενα χρόνια ὁ κληρικός τοῦ πολισματοῦ ἀντιστάθηκε στήν εἰσαγωγή καί τήν ἐπιβολή τοῦ λατινικοῦ Τυπικοῦ. Σίγουρα ὁ ἐχθρός τῶν ἡσυχαστῶν ἐθεωρήθη ὡς ὁ πλέον ἐπιτήδειος γιά νά τιθασεύσῃ τούς "θορυβώδεις Γραικούς". Ἦταν ἐξ ἄλλου ἕνας ἀκάματος συγγραφεύς, εἶχε διατελέσει βιβλιοθηκάριος τοῦ Ρομπέρτου τοῦ Ἀνδεγαυοῦ κι εἶχε διδάξει τήν ἐλληνική στόν Πετράρχη κι ἔπειτα στόν Βοκιάκιο κατά τήν παραμονή του στήν Ἀβινιόν. Ὁ τελευταῖος μάλιστα τόν χαρακτήρισε ὡς μικρόσωμο, ἀλλά μέγιστο στή σοφία, "calabrese piccolo distatura, ma grandissimo disapere". Ὁ Βαρλαάμ πέθανε σχετικά γρήγορα, στά 1348, κατά τή διάρκεια ἐπισκέφειώς του στόν Πάπα, στήν Ἀβινιόν.

Πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι ὁ Παπισμός ἐπεδίωκε παντί τρόπῳ νά ἐπιβάλλῃ τό λατινικό Τυπικό, γιατί τό ὀρθόδοξο θύμιζε στούς ὑποδούλους τήν πνευματική τους καταγωγή. Τό πολισμάτιον ἦταν ἀπό τά τελευταῖα κέντρα ἀντιστάσεως. Τό λατινικό

Τυπικό έπεβλήθη μόνο σ' έναν από τούς πολλούς ναούς του, τοῦ ἁγίου Μιχαήλ, ὁ ὁποῖος ἐξ αἰτίας αὐτοῦ ἐκαλεῖτο "ἅγιος Μιχαήλ τῶν Λατίνων", μιά ὀνομασία πού διατηρεῖ καί σήμερα. Ἦταν ὁ Ἄθανάσιος Χαλκεόπουλος ἐκεῖνος πού ἄλλαξε ὀριστικά τό ὀρθόδοξο Τυπικό, στίς 29 Μαρτίου τοῦ 1480. Ποῖος ὁ ἄνθρωπος;

Αὐτός γεννήθηκε στήν Κωνσταντινούπολι καί ἐκάρη μοναχός στήν Ἱερά Μονή Βατοπαιδίου. Μετέβη στήν Ἱταλία καί ἔλαβε μέρος στίς ἐργασίες τῆς συνόδου τῆς Φλωρεντίας. Γρήγορα ἔγινε φίλος καί ὁμοτρόπεζος τοῦ Βησσαρίωνος. Ἐπελέγη ἀπό τόν Πάπα ὡς Ἀρχιμανδρίτης τῆς Μονῆς Παναγίας τοῦ Ποτηρίου, κοντά στό Ροσσάνο τῆς Καλαβρίας. Στά 1457 ὠρίσθηκε ἐπιθεωρητής τῶν "βασιλειανῶν" μοναστηριῶν τῆς Καλαβρίας καί τῆς Καμπανίας μαζί μέ τόν Μακάριο, Ἀρχιμανδρίτη τῆς Μονῆς τοῦ ὁσίου Βαρθολομαίου στήν Τριγόνα. Καρπός αὐτῆς τῆς περιουδείας εἶναι τό γνωστό βιβλίο "Liber visitationis", ὅπου ὁ πρῶν Βατοπαιδινός περιέγραφε τήν παρακμή τοῦ "βασιλειανοῦ" μοναχισμοῦ καί προέτεινε μέτρα γιά τήν "ἀνόρθωσί" του.

Στίς 21.10.1461 ἔγινε ἐπίσκοπος Ἱέρακος, ὅπου ὅμως ἐγκαταστάθηκε ὀριστικά στά 1472, μετά τόν θάνατο τοῦ Βησσαρίωνος, τόν ὁποῖον ὑπηρετοῦσε πιστά. Σήμερα ξέρουμε σίγουρα ὅτι ἄλλαξε τό ὀρθόδοξο Τυπικό "rito greco" τῆ Μεγάλη Τετάρτη, στίς 29 Μαρτίου τοῦ 1480, στόν καθεδρικό ναό τοῦ Ἱέρακος. Τήν ἴδια χρονιά οἱ Τοῦρκοι κατέστρεψαν τό Μοναστήρι τοῦ ἁγίου Νικολάου κοντά στήν Ἰδροῦντα (σημερινό Otranto)...

Ὁ Ἄθανάσιος πέθανε κατά τή διάρκεια μιᾶς ποιμαντικῆς περιουδείας στό Ὀππιντο στίς 4.11.1497. Ἐτάφη μέσα στόν καθεδρικό ναό τοῦ Ἱέρακος καί στήν ἐπιτάφια πλάκα ὁ ἐπίσκοπος Ottaviano Pasqua ἐχάραξε ὅτι εἶναι ἀφιερωμένη στόν Χαλκεόπουλο, πού ἐπί Πάπα Πίου τοῦ Β' ἔγινε ἐπίσκοπος Ἱέρακος, ἄλλαξε τό ἑλληνικό Τυπικό μέ τό ρωμαϊκό, κι ἔτσι ἄφησε τυπωμένα τά ἔχνη τῶν ἀρετῶν του: Athanasio Calceopylo Constantinopolitano qui Pio II pont. Hieracen ep.us factus graecaque ecclesia

in Romanum Ritum immutata rirtutum suarum vestigia impressa reliquit.

Ὁμολογουμένως ἡ πέτρα θά διασώζη ἐσαεὶ τὰ ἴχνη τῆς προδοσίας τοῦ δυστυχοῦς Ἀθανασίου.

Στίς 2 Μαΐου τοῦ 1993 ἐτελέσθη θεία Λειτουργία στόν ταπεινό ναό τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἀπό τόν πρωτοσύγκελλο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἰταλίας, ἕνα ἀγιορείτη ἱερομόναχο καί ἀπό εὐλαβεῖς προσκυνητές. Ὁ καθαγιασμός τοῦ ναοῦ ἔγινε μέ τόν σταυρό τοῦ Χαλκεοπούλου, πού ἴσως τόν ἔφερε ἀπό τήν Πόλη ἢ ἀπό τό Ἅγιον Ὄρος. Κατά τόν ἀγιασμό πού ἔγινε μπροστά στό ναό, στήν πλατεῖα, ὁ Καλαβρός φιλόλογος Domenico Minuto, ἀπαντώντας στόν χαιρετισμό τοῦ γνησίου εὐπατρίδου καί ἐκπροσώπου τοῦ δήμου Ἰέρακος Ἰακώβου Oliva, ἀνέγνωσε στά ἰταλικά σύντομο λόγο ἑνός προσκυνητοῦ:

Ἦρθαμε ἐδῶ ἀπό τήν ἀπέναντι στεριά ἀκολουθώντας τούς ἴδιους δρόμους πού ἔκαναν οἱ εἰκόνες τῆς Παναγίας, μιὰ ἀπό τίς ὀποῖες, ἡ Ὁδηγήτρια (Madona d' Itria) τοῦ Ἰέρακος, ἔφθασε ἐδῶ κάτω στό γιαλό. Τίς ἴδιες διαδρομές ἔκαναν καί οἱ Ἅγιοι τῆς Καλαβρίας, πού πῆγαιναν ὅπου τούς ὀδηγοῦσε τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλωστε αὐτή ἡ θάλασσα περισσότερο μᾶς ἐνώνει, παρά μᾶς χωρίζει.

Δέν εἴμαστε λοιπόν ξένοι. Γιά μᾶς ἡ Καλαβρία εἶναι ἕνα μέρος τῆς ἱστορίας μας κι ἔτσι κάθε γωνιά αὐτῆς τῆς γῆς, κάθε μονοπάτι καί κάθε κολπίσκος καί κάθε ξεχασμένη πέτρα, εἶναι γιά μᾶς ὅλ' αὐτά σεβαστά καί ἱερά.

Ἐχουμε τή μεγάλη εὐλογία νά τελέσουμε ἐδῶ τή θεία Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως. Πιστεύουμε ὅτι δέν ξαναρχίζουμε τυχαῖα ἀπ' ἐδῶ, ἀφοῦ ἡ συνήθης Λειτουργία μας εἶναι αὐτή πού καθιέρωσε ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Σίγουρα στά πνευματικά δέν ὑπάρχουν τυφλές συμπτώσεις. Μέ τή Λειτουργία κοινωνοῦμε

πραγματικά, κι ὄχι ἀπλῶς συμβολικά, μέ τούς Ἁγίους ὄλων τῶν ἐποχῶν καί μ' αὐτούς τῆς Καλαβρίας, γιατί μέσα σ' αὐτήν ὁ Χριστός καί οἱ Ἅγιοι εἶναι παρόντες καί ζῶντες. Ἐπίσης παρόντες καί ζῶντες εἶναι κι ἐκεῖνοι πού ἔζησαν κι ἀγωνίστηκαν ἐδῶ κι ἔπεσαν ἀγωνιζόμενοι ὑπέρ πίστεως καί πατριδος. Αἰωνία αὐτῶν ἡ μνήμη!

Ἐγινε, βέβαια, κάποτε ὁ ταπεινός τοῦτος ναός σταῦλος γιά τ' ἄλογα ζῶα. Τώρα ὅμως ἐμεῖς ὡς λογικά ὄντα θά προσφέρουμε τήν λογική λατρεία πάνω στήν ἴδια τήν Τράπεζα τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, ὅπως λέγει σέ μιᾶ ὁμιλία του ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Αὕτη ἐκεῖνη ἐστίν ἡ τράπεζα, καί οὐδέν ἔλαττον ἔχει. Οὐ γάρ ἐκεῖνην μέν ὁ Χριστός, ταύτην δέ ὁ ἄνθρωπος δημιουργεῖ· ἀλλά καί ταύτην Αὐτός. Τοῦτο ἐκεῖνο τό ἀνώγειον, ἔνθα τότε ἦσαν ἐντεῦθεν εἰς τό ὄρος τῶν ἐλαιῶν ἐξῆλθον».

Ἐξ ἄλλου, ὅ,τι εἶναι Ἀληθινό δέν ἀνήκει μόνο στόν χρόνο, ἀλλά καί στήν αἰωνιότητα. Ὁ Μπενεντέττο Κρότσε ἔγραφε ὅτι "ogni vera storia e storia contemporanea" (κάθε ἀληθινή ἱστορία εἶναι ἱστορία σύγχρονη). Ἡ ἀληθινή ἱστορία τῆς Καλαβρίας εἶναι οἱ βίοι τῶν Ἁγίων τῆς, πού σήμερα εἶναι πιό σύγχρονοι.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι καταστράφηκαν πολλά μνημεῖα τῆς Καλαβρίας ἐξ αἰτίας δυσμενῶν ἱστορικῶν συνθηκῶν καί τῶν σεισμῶν πού σάλεψαν τόν τόπο. Μέσα ὅμως στήν Ἐκκλησία ὑπάρχει πάντοτε ἡ δυνατότης γιά τήν μετάθεσι «ἐκ τῶν ὀρωμένων καί σαλευομένων ἐπί τά ἐστῶτα καί μή κινούμενα» (ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος). Κι ἂν ἀκόμη πολλά ἑλληνικά χειρόγραφα καταποντίσθηκαν σ' ἓνα ναυάγιο κοντά στή Νεάπολι κατά τό 1809, ἡ Ἐκκλησία, κι ἂν ἀκόμη συμπλέχεται μέ τίς περιπέτειες τῆς Ἱστορίας, πάντοτε ἐπιβιώνει, ἀφοῦ κατά τόν ἱ. Χρυσόστομο «κλυδωνίζεται, ἀλλ' οὐ καταποντίζεται». Τά χάσματα καί οἱ σιωπές τῆς Ἱστορίας θά φωτισθοῦν καί θά μιλήσουν ἀπό τήν πνευματική ζωή τοῦ μέλλοντος, κι ἔτσι μέσα στήν Ἐκκλησία θά ξαναγραφοῦν θεόπνευστα κείμενα, ἀφοῦ τό ἴδιο Πνεῦμα πνέει πάντοτε.

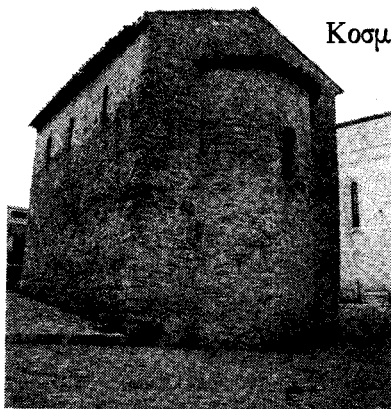
Ἀκούσαμε ὅτι ἐδῶ κοντά ἐπικρατεῖ ἡ τυφλή βία. Εἴμαστε ὁμως βέβαιοι ὅτι ἡ φωτεινὴ καὶ βιαία πνοὴ τοῦ Πνεύματος τῆς Πεντηκοστῆς εἶναι ἰκανὴ νὰ τῆ μεταμορφώσῃ. Κάθε Λειτουργία εἶναι μία "Πεντηκοστὴ", ἀρκεῖ κι ἐμεῖς νὰ βιάζουμε καὶ νὰ καθαρῖζουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας φονεύοντας τὰ πάθη μας.

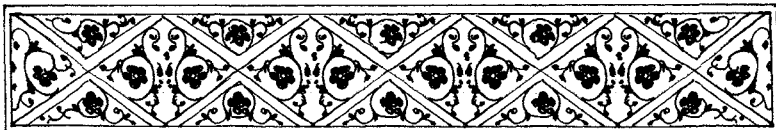
Ἦρθαμε ἐδῶ στὸν περιφρονημένο ἰταλικό Νότο περιφρονημένοι κι ἐμεῖς. Σᾶς καταλαβαίνουμε καὶ σᾶς νοιώθουμε καλά. Ὁ φιλόσοφος Πλάτων πού διάβηκε πλέοντας τοῦτο τό γιαλό γιὰ τῆ Σικελία, ἔγραφε στὴν Πολιτεία του ὅτι οἱ χαρές καὶ οἱ λύπες δένουν τοὺς ἀνθρώπους καὶ τίς κοινωνίες, «ὅταν μάλιστα πάντες οἱ πολῖται τῶν αὐτῶν γιγνομένων τε καὶ ἀπολλυμένων παραπλησίως χαίρωσι καὶ λυπῶνται». Σήμερα ὁμως ἐδῶ συγχαίρου καὶ οἱ Ἅγιοι τοῦ Θεοῦ.

Ξέρουμε ὅτι εἴμαστε ἁμαρτωλοὶ κι ὅτι δέν εἴμαστε ἅγιοι γιὰ τέτοιες συγκινήσεις. Κι ὁ θεῖος Παῦλος πού διέπλευσε αἰχμάλωτος τοῦτες τίς θάλασσες, εἶχε ὁ ἴδιος ἐπίγνωσι τῆς ἀνθρώπινης ἀδυναμίας του, ὅταν ἔγραφε: «Ἔχομεν δέ τόν θησαυρόν τοῦτον (τῆς πίστεως) ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἧ τοῦ Θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν». Ἔτσι κι ἐμεῖς μέ ἐπίγνωσι τῆς ἀναξιότητός μας ἀναβοῦμε καὶ λέμε: Εἴη τό ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον ἀπό τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος!

Κοσμᾶς Μοναχός

Ὁ Ἱερός Ναός τοῦ ἁγ. Ἰω. Χρυσοστόμου
στὸν Ἱέρακα τῆς Κα-
λαβρίας, ΙΑ' αἰών.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ *

ΦΑΝΕΡΩΣΙΣ ΤΗΣ ΑΠΕΙΡΟΥ ΑΓΑΠΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Τά Χριστούγεννα, πού μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ εορτάζουμε καί ἐφέτος, μᾶς δίνουν τήν εὐκαιρία νά ἐμβαθύνουμε στό Μυστήριο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

Πολλά καί ἀνεκτίμητα εἶναι τά δῶρα τοῦ Θεοῦ σέ μᾶς. Τό μεγαλύτερο ὅμως δῶρο Του εἶναι ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Μονογενοῦς Του Υἱοῦ, χωρίς τήν ὁποία θά εἴμεθα ἀκόμη ἀπελπισμένοι αἰχμάλωτοι τοῦ διαβόλου καί τοῦ θανάτου.

Λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς: "Τί βάθος πλούτου καί σοφίας καί θείας φιλανθρωπίας! Ἐτσι γνωρίζει ὁ Θεός μέ τήν σοφία, τήν δύναμι καί τήν φιλανθρωπία Του τά ὀλισθήματα ἀπό τήν ἐκούσια παρεκτροπή μας νά τά μετασκευάζῃ ἀσυγκρίτως πρὸς τό καλλίτερο. Διότι ἂν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ δέν κατέβαινε ἀπό τοὺς οὐρανοὺς, ἐμεῖς δέν θά εἴχαμε καμμιά ἐλπίδα νά ἀνέβουμε στόν οὐρανό. Ἄν αὐτός δέν ἐσαρκῶνετο, δέν ἔπασχε κατὰ σάρκα, δέν ἀνίστατο καί δέν ἀνελαμβάνετο γιὰ χάρι μας, δέν θά ἐγνωρίζαμε τήν ὑπερβολικὴ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς ἐμᾶς" (Ὁμιλ. ισ').

Τονίζει δέ πάλιν ὅτι ὁ Χριστὸς ἐσαρκώθη "ἵνα δείξῃ τήν τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην".

Ἐμβαθύνοντας ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης, ὁ σοφὸς καί ἀπλανὴς αὐτὸς διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας μας, στίς εὐεργεσίες

* Ἐόρτιοι χαιρετισμοὶ τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου Ἀρχμ. Γεωργίου ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις καί τῷ Πάσχα

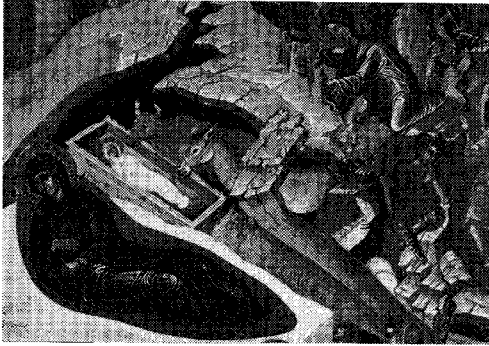
πού προέκυψαν για τούς ανθρώπους από τήν Σάρκωσι τοῦ Χριστοῦ καί τό ἀπολυτρωτικό Του ἔργο, τονίζει ὅτι μέ αὐτήν ὁ σαρκωθεῖς Κύριος πρῶτον μᾶς ἀνεβάζει ἀπό τό βαθύτατο χάος, στό ὁποῖο εἴχαμε πέσει, καί δεύτερον μᾶς ἀνουφώνει σέ θεϊκή δόξα. Μᾶς ἐλευθερώνει δηλαδή ἀπό μία ἀδυσώπητη φυλακή καί μᾶς χαρίζει τήν θέωσι.

Παραθέτουμε τούς γλυκυτάτους λόγους τοῦ θεοφόρου Πατρός: "Τίς ἤμπορεῖ νά μετρήσῃ τό ἄπειρον διάστημα ὅπου εἶναι ἀνάμεσα εἰς ἐκεῖνο τό χάος ὅπου ἦσαν, καί εἰς τοῦτο τό ὕψος ὅπου τώρα εἶσαι; δηλ. εἰς τήν στάσιν ἐνός ἀμαρτωλοῦ καταδικασμένου εἰς τόν ἄδην καί εἰς τήν στάσιν ἐνός δικαίου διωρισμένου εἰς τήν δόξαν τοῦ Παραδείσου; Τά Σεραφεῖμ ἐκπλήττονται ὅταν μετροῦν αὐτά τά δύο ἄκρα, καί ἐσύ οὔτε κἄν θέλῃς νά αἰσθανθῆς παραμικρόν εἰς τήν καρδίαν σου μίαν χάριν τόσον ἀξιοθαύμαστον. Ἐνας Εὐαγγελιστής Ἰωάννης καί ἕνας Ἀπόστολος Παῦλος ἔμειναν ἐκστατικοί εἰς τήν τόσῃ ἄπειρον ἀγάπῃ ὅπου ἔδειξεν ὁ Θεός εἰς τόν ἄνθρωπον, καί ὁ μὲν ἕνας εἶπεν: "οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεός τόν κόσμον, ὥστε τόν υἱόν αὐτοῦ τόν μονογενῆ ἔδωκεν" (Ἰω. γ', 16), ὁ δέ ἄλλος: "τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπέρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν" (Ρωμ. η', 32) καί σύ οὔτε θέλεις νά τό βάλῃς εἰς τόν νοῦν σου ὀλότελα. Κατά ἀλήθειαν ἐδῶ πρέπει νά εἰπῇ τινάς ἐκεῖνον τόν ὅσον τολμηρόν ἀλλά καί τόσον ἀληθινόν λόγον, ὅπου εἶπε τό πετεινόν τοῦ οὐρανοῦ, ὁ Ἀρεοπαγίτης Διονύσιος: ὅτι δηλ. ὁ Θεός εὐγαίνει ἔξω τοῦ ἑαυτοῦ του ἀπό τήν ὑπερβολικὴν ἀγάπῃ καί ἔρωτα ὅπου ἔχει πρὸς τά κτίσματά του καί μάλιστα πρὸς ἐσένα τόν ἄνθρωπον, καί ἀπό ἐκεῖ ὅπου εἶναι ὑπεράνω πάντων, συγκαταβαίνει πρὸς ταῦτα τά χαμηλά καί κατώτατα, διὰ νά μεταδώσῃ εἰς αὐτά τήν ἀγαθότητά του" (Πνευματικά Γυμνάσματα, Μελέτη ΙΘ').

Πρέπει νά ὁμολογήσουμε ὅτι ἀκόμη καί αὐτές τίς ἅγιες ἡμέρες δέν ἐρχόμεθα σέ συναίσθησι τῆς ἀπείρου πρὸς ἐμᾶς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Δέν τήν ζοῦμε σάν τό πιό συγκλονιστικό γεγονός στή

ζωή τοῦ κόσμου καί στήν ἰδική μας ζωή. Δέν ἀνταποδίδουμε στόν ἀγαπήσαντα ἡμᾶς Κύριο τήν ἰδική μας ἀγάπη.

Εἶναι ἴσως ἡ μεγαλύτερη ἀποτυχία τῆς ζωῆς μας ὅτι δέν νοιώθουμε τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ σέ μᾶς καί δέν Τοῦ ἀνταποδίδουμε τήν ἰδική μας ἀγάπη. Ἔτσι καί ἡ χριστιανική μας ζωή φυτοζωεῖ, δέν εἶναι μέθεξις Θεοῦ οὔτε ἀνάκρασις τοῦ κτιστοῦ μας εἶναι μέ τόν ἄκτιστο Θεό.

Ὅταν ζοῦμε τό μυστήριο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, μπορούμε κατά βάθος νά χαιρώμεθα καί στίς πύο ἀντίξοες περιστάσεις τῆς ζωῆς μας καί νά ἀντιμετωπίζουμε τόν ἴδιο τόν θάνατο μέ ἐλπίδα.

Οἱ ἅγιοι ἄνθρωποι ὄλων τῶν αἰῶνων ἔνοιωσαν στό βάθος τῆς ὑπάρξεώς τους πόσο τοῦς ἀγαπᾷ ὁ Θεός, καί ἀγάπησαν τόν Θεό ὀλοκληρωτικά. Γι' αὐτό καί ὑπέμειναν καρτερικά κάθε εἶδους πόνο, στέρησι, βάσανο, ἄσκησι καί δοκιμασία γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

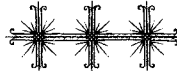
Ἡ προσευχή τοῦ Ἀποστόλου Παύλου γιά τοῦς Ἐφεσίους εἶναι προσευχή ὄλων τῶν Ἀγίων, ὥστε ὄλοι οἱ Χριστιανοί νά γνωρίσουν ἐν Χάριτι τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ πού ὑπερβάλλει κάθε ἀνθρώπινη γνῶσι: "Γι' αὐτόν τόν λόγο γονατίζω προσευχόμενος πρὸς τόν Πατέρα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ... νά σᾶς δώσῃ κατά τόν πλοῦτο τῆς δόξης Του, νά ἐνισχυθῆτε μέ δύναμι διὰ τοῦ Πνεύματός Του στόν ἐσωτερικό σας ἄνθρωπο, νά κατοικήσῃ

ὁ Χριστός διὰ τῆς πίστεως στίς καρδιές σας, νά εἶσθε ριζωμένοι καί θεμελιωμένοι στήν ἀγάπη, γιά νά μπορέσετε νά καταλάβετε μαζί μέ ὅλους τούς Ἀγίους ποιό εἶναι τό πλάτος καί μήκος καί βάθος καί ὕψος, καί νά γνωρίσετε τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία ξεπερνᾷ τήν γνώσι, γιά νά καταστήτε πλήρεις μέ ὅλη τήν πληρότητα τοῦ Θεοῦ" (βλ. Ἐφ. γ', 14-19).

Μακάρι νά ἀξιωθοῦμε καί ἐμεῖς μέ τήν Χάρι τοῦ Σαρκωθέντος Κυρίου μας καί μέ τήν εὐκαιρία τῶν ἀγίων ἑορτῶν τῆς ἐν-ανθρωπήσεώς Του νά γνωρίσουμε, νοιώσουμε καί βιώσουμε τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ὥστε ὅλος ὁ Θεός νά κατοικήσῃ μέσα μας.

Τό πλήρωμα αὐτό τοῦ Θεοῦ εἶναι τό μόνο πλήρωμα πού μπορεῖ νά πληρώσῃ (γεμίσῃ), ἀναπαύσῃ καί ξεδιψάσῃ τό ἀπροσμέτρητο βάθος κάθε ἀνθρώπινης ψυχῆς.

Χριστούγεννα 1992

ΧΘΕΣ ΣΥΝΕΘΑΠΤΟΜΗΝ ΣΟΙ ΧΡΙΣΤΕ, ΣΥΝΕΓΕΙΡΟΜΑΙ ΣΗΜΕΡΟΝ ΑΝΑΤΑΝΤΙ ΣΟΙ

Η ἀγία Μ. Ἑβδομάς, ἡ ὁποία παρῆλθε, μᾶς ἔδωσε τήν δυνα-τότητα νά συσταυρωθοῦμε καί ἐμεῖς μυστικά καί νά συντα-φοῦμε μέ τόν Κύριό μας. Ἀκούσαμε καί στούς Συναξαριστάς νά λέγεται ὅτι: ἐπιτελοῦμεν τά ἅγια Πάθη τοῦ Κυρίου. "Ὅχι ἑορτά-ζομεν, ἀλλά ἐπιτελοῦμεν τά ἅγια Πάθη. "Ὅχι ὅτι ἐμεῖς σταυρώ-νουμε τόν Χριστό, -ἔτσι τό καταλαβαίνω-, ἀλλά ὅτι καί ἐμεῖς συσταυρωνόμαστε μέ τόν Χριστό καί νοιώθουμε τά Πάθη Του σάν ἰδικά μας Πάθη, καί τόν Σταυρό Του σάν ἰδικό μας σταυρό.

Καί ἔτσι μποροῦμε νά νοιώσουμε σήμερα καί τήν Ἀνάστασι Του σάν ἰδική μας ἀνάστασι.

Αὐτή εἶναι ἡ εὐλογία τῆς ἀγίας μας Ὁρθοδόξου Πίστεως, ὅτι οἱ ἑορτές μας, καί ἰδίως αὐτές οἱ μεγάλες ἑορτές τῶν ἀγίων Παθῶν καί τῆς ἀγίας Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου δέν εἶναι γιά μᾶς τούς Ὁρθοδόξους κάτι ἐξωτερικό, ἱστορικό, ψυχολογικό· ἀλλά μυστική, χαρισματική μέθεξις τῶν μεγάλων καί σωτηρίων γεγονότων τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου. Γι' αὐτό οἱ ἡμέρες αὐτές εἶναι μιά ἰδιαίτερη εὐλογία γιά ὅλους τούς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς. Καί ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι καθένας κατὰ τήν πίστι του, τήν προαίρεσί του καί τόν ἀγῶνα του ζῆ λιγότερο ἢ περισσότερο αὐτή τήν μυστική αἴσθησι τοῦ συνθάπτεσθαι καί συνεγεῖρεσθαι μέ τόν Χριστό.

Ζητοῦμε τήν Χάρι καί τό ἔλεος τοῦ Κυρίου νά ἔχουμε αὐτήν τήν αἴσθησι ζωντανή, διότι ἔχοντας αὐτήν τήν αἴσθησι, θά ἔχουμε καί τά προοίμια τῆς Ἀναστάσεως· καί διά τῆς Χάριτος τοῦ Σταυρωθέντος καί Ἀναστάντος Κυρίου θά ἔχουμε συμμερισθῆ τήν νίκη Του κατὰ τοῦ θανάτου. Ἐτσι ὁ θάνατος δέν θά εἶναι γιά μᾶς φοβερός, ἀλλά θά εἶναι πέρασμα ἀπ' αὐτήν τήν πρόσκαιρο ζωή στήν αἰώνιο.

Παραπονεῖται κάπου ὁ ἅγιος Χρυσόστομος ὅτι οἱ Χριστιανοί τῆς ἐποχῆς του δέν εἶχαν ἐκείνη τήν πίστι, τήν ὁποία ἔπρεπε νά ἔχουν. Μεταξύ τῶν ἄλλων πού ἔβλεπε ὡς σημεῖο ὀλιγοπιστίας πολλῶν Χριστιανῶν ἦταν ὅτι "πεφρίκασι τόν θάνατον", ὅπως οἱ ἔθνηκοί. Δηλαδή ἠσθάνοντο φρίκη γιά τόν θάνατο, ὅπως οἱ εἰδωλολάτρες.

Πράγματι, κάτι πού ἀποδεικνύει ὅτι εἶναι ζωντανή ἡ πίστις μας, ὅτι ἔχουμε συνταφή καί συναναστηθῆ μέ τόν Χριστό, εἶναι ἡ στάσις μας ἀπέναντι τοῦ θανάτου. Ἐάν δηλαδή δέν φοβούμεθα τόν θάνατο, ὅπως οἱ ἔθνηκοί καί οἱ ἄπιστοι, ἀλλά τόν βλέπουμε μέ ἐλπίδα, ἀφοῦ ὁ Κύριός μας ἐνίκησε τόν θάνατο καί ἀφοῦ καί ἔμεῖς γινόμεθα συμμετοχοὶ τοῦ θανάτου Του καί τῆς Ἀναστάσεώς Του. Τότε ἔχουμε ἀληθινή χαρά, τό Ἅγιον Πάσχα. Γιατί πῶς

μπορεῖ κανείς νά ἔχη χαρά, ἐάν δέν ἔχη ἀντιμετωπίσει τό ζήτημα τοῦ θανάτου, ὅπως καί τό ζήτημα τῆς συγχωρήσεως τῶν ἁμαρτιῶν του καί τῆς αἰωνίου καταστάσεως τῆς ὑπάρξεώς του; Ὅταν αὐτά τά μεγάλα ζητήματα ἔχουν λυθῆ, τότε ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νά ἔχη χαρά καί νά ἐορτάζη Πάσχα Κυρίου εὐφρόσυνον.

Ἡ χαρά τοῦ Πάσχα δέν ἔρχεται ἀπό τά καλά φαγητά, οὔτε ἀπό τίς διασκεδάσεις. Μ' αὐτά προσπαθοῦμε νά κρύψουμε τό κενό μας καί τήν δυστυχία μας. Ἡ χαρά τοῦ Πάσχα πηγάζει ἀπό τήν αἴσθησι ὅτι ἔχουμε συνταφῆ καί συναναστηθῆ μέ τόν Χριστό, καί μαζί Του ἔχουμε νικήσει τούς μεγαλύτερους ἐχθρούς μας, πού εἶναι ὁ θάνατος, ὁ διάβολος καί ἡ ἁμαρτία.

Ἐχοντες ἐπιτύχει ἐν Χριστῷ αὐτές τίς νίκες, μποροῦμε νά χαιρώμαστε σ' αὐτή τήν ζωή, μποροῦμε νά νοιώθουμε τό ἔργο τοῦ Χριστοῦ καί νά αἰσθανώμαστε ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ὄντως ὁ λυτρωτής μας. Καί ὅτι οὐδείς ἄλλος μπορεῖ νά εἶναι ὁ λυτρωτής μας, ἐκτός ἀπό τόν νικητή τοῦ θανάτου, τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό.

Προσκυνήσαντες λοιπόν τά ἄχραντα καί ἅγια Πάθη Του τήν

Μ. Ἑβδομάδα, προσκυνοῦμε σήμερα καί τήν ἁγία καί ἔνδοξο καί λαμπροφόρο Ἀνάστασί Του, καί πρὸς Αὐτόν προσβλέπουμε ὡς πρὸς τόν μόνο Κύριο μας καί Σωτῆρα καί Λυτρωτή μας, καί προσδοκῶμεν "Ἀνάστασιν νεκρῶν καί ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος". Ἐλπίζουμε ὅτι θά μᾶς ἀξιῶση ἡ Χάρις Του, ἡ ἀγαθότης Του, ἡ εὐσπλαχνία Του καί τό ἔλεός Του, κ' ἔμεῖς, ὅταν Ἐκεῖνος

θελήση νά συναναστηθούμε καί σωματικά, ἀφοῦ περάσουμε πρῶτα ἀπό τήν πύλη τοῦ θανάτου, γιά νά ζήσουμε αἰωνίως μαζί Του ἐν δόξῃ στήν Βασιλεία Του, στήν ὁποία ἐτοίμασε Τράπεζα, Πάσχα αἰώνιο καί ἄφθαρτο γιά ὅλους τούς ἐκλεκτούς Του καί γιά ὅλους ὅσοι ἔχουν συσταυρωθῆ καί συναναστηθῆ μαζί Του.

Εὐχομαι ἐκ βάθους καρδίας νά μᾶς ἀξιῶνῃ ὁ Κύριος κάθε λεπτό τῆς ζωῆς μας νά τό ζοῦμε ἀναστάσιμα, νικῶντας δηλαδή τόν ἐγωισμό μας καί τήν ἁμαρτία καί τόν θάνατο. Γιατί κάθε φορά πού νικοῦμε τόν ἐγωισμό μας καί τήν ἁμαρτία, νικοῦμε καί τόν θάνατο καί τόν διάβολο. Καί εἴμεθα μέσα στήν Χάρι τῆς Ἀναστάσεως. Νά ζοῦμε λοιπόν κάθε λεπτό τῆς ζωῆς μας ἀναστάσιμα, ὥστε αὐτή ἡ ἀναστάσιμη βίωσις νά ἀποτελέσῃ τά προοίμια καί τόν ἀρραβῶνα τῆς ἀναστάσεώς μας στόν μέλλοντα αἰῶνα.

Ἀναστάσιμη λοιπόν ζωή, ἀναστάσιμη χαρά, ἀναστάσιμη ἐλπίδα καί ἀναστάσιμη εἰρήνη εὐχομαι πρὸς ὅλους τούς ἀδελφούς τῆς Μονῆς καί τούς ἀδελφούς προσκυνητάς. Ὁ Χριστός, ὁ Σταυρωθεὶς καί Ἀναστάς, νά εἶναι πάντοτε ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ὁδηγός, φῶς, χαρά, εἰρήνη καί ἀπαντοχὴ μας.

Αὐτῶ ἡ δόξα καί τό κράτος εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Στόν λόγο τοῦ μακαριστοῦ καί ἀειμνήστου πατρός Ἰουστίνου Πόποβιτς "Καταδικασμένοι νά εἶναι ἀθάνατοι" διαβάζουμε ὅτι ὁ Κύριος νικᾷ τόν θάνατο καί ὅτι κι' ἐμεῖς μπορούμε νά νικήσουμε τόν θάνατο, ἐφ' ὅσον νικοῦμε τήν ἁμαρτία. Κάθε φορά πού ἁμαρτάνουμε, λέγει ὁ πατήρ Ἰουστίνος, γινόμεθα περισσότερο θνητοί. Κάθε φορά πού ξεπερνοῦμε τήν ἁμαρτία, γινόμεθα περισσότερο ἀθάνατοι.

Ἄς παρακαλέσουμε τόν Ἀναστάντα Κύριο νά μᾶς βοηθήσῃ σ' αὐτόν τόν ἀγῶνα τῆς νίκης κατά τῆς ἁμαρτίας, κατά τῶν παθῶν, γιά νά ἐνδυνάμεθα κι' ἐμεῖς ἀθανασία. Κι' ἀκόμη μέ τήν

παρουσία Του, ἡ ὁποία εἶναι γεμάτη φῶς, νά φωτίζη τίς φυχές μας, τόν ἔσω ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος στόν καθένα ἀπό ἐμᾶς ἔχει λιγότερα ἢ περισσότερα σκοτεινά σημεῖα. Ὅσο πῖο κοντά εἶναι κανεῖς στόν Χριστό, τόσο περισσότερο φῶς ὑπάρχει μέσα του καί λιγότερο σκότος. Καί μόνον οἱ ἅγιοι ἄνθρωποι, αὐτοί πού ἐνώθησαν τελείως μέ τόν Θεό, μπόρεσαν νά ἐκδιώξουν κάθε τι τό σκοτεινό ἀπό μέσα τους καί ὅλος ὁ ἐσωτερικός τους κόσμος νά εἶναι φῶς.

Ἐξαρτᾶται ἀπό μᾶς, ἀπό τήν προαίρεσί μας, ἀπό τόν ἀγῶνα μας, νά ζητοῦμε ἀπό τόν Κύριο Ἰησοῦ νά εἰσέρχεται μέσα μας, νά κατοικῇ μέσα μας, γιά νά ἐκδιώκῃ τά σκότη καί νά φέρῃ φῶς, ὥστε ὅλος ὁ ἐσωτερικός μας κόσμος νά γίνῃ φῶς. Καί τότε θά εἴμεθα ἄξιοι τῆς Βασιλείας τοῦ ἀνεσπέρου Φωτός.

Ὅτι μέσα μας ὑπάρχουν σκοτεινά σημεῖα, τά ὁποῖα πρέπει σιγά-σιγά νά ὑποχωρήσουν, ὅλοι τό γνωρίζουμε. Σ' αὐτό τό ἔργο μόνο τό πάμφωτο Πρόσωπο τοῦ Κυρίου, πού περιβάλλεται μέ τό φῶς τῆς Ἀναστάσεως καί τῆς τελείας ἀναμαρτησίας καί ἀγιότητος, μπορεῖ νά μᾶς βοηθήσῃ.

Ἄς τό ἔχουμε αὐτό ὑπ' ὄφιν, ἀδελφοί, καί ἄς ἀγωνιζόμαστε κάθε ἡμέρα νά Τοῦ τό ζητοῦμε: Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἔλα καί σήμερα μέσα μας, καί μέ τό λαμπρότατο φῶς τῆς Ἀναστάσεώς Σου φώτισε τά σκότη μας, διώξε κάθε σκοτεινό πάθος ἀπό μέσα μας καί ἐγκαθίδρυσε τήν Βασιλεία Σου, βασιλεία φωτός, ἀληθείας καί ἀγάπης. Ἀμήν.

Πάσχα 1993

Ὁ ἐξ Ἁγίου Ὀρους ὀρμηθεὶς

(1901 - 1983)

Συμπληροῦται ἐφέτος δεκαετία (9-11-1983) ἀπὸ τῆς κοιμήσεως τοῦ ἐξ Ἁγίου Ὀρους ὀρμηθέντος μακαριστοῦ Μητροπολίτου πρ. Λήμνου Βασιλείου Ἀτέση.

Χρέος εὐγνωμοσύνης ἐπιβάλλει νὰ παρουσιάσωμεν δι' ὀλίγων τὴν σεπτὴν μορφήν του. Ὀφείλεται δὲ ἡ εὐγνωμοσύνη αὐτὴ εἰς τὴν ἀγαθὴν ἐπίδρασιν, τὴν ὁποίαν ἤσκησεν εἰς ἐμέ με τὸ φωτεινὸν του παραδειγμα καὶ με τὸ γνήσιον χριστιανικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν του ἦθος, κατὰ τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν καὶ μετέπειτα, εἰς τὴν ἀγάπην με τὴν ὁποίαν πάντοτε με περιέβαλλε, καὶ εἰς τὴν προσφορὰν του πρὸς τὴν

Ἱερὰν Μονὴν μας τοῦ μεγαλυτέρου τμήματος τῆς θεολογικῆς βιβλιοθήκης του, διὰ τῆς ὁποίας προσφορᾶς ἐνεπλουτίσθη αὐτὴ διὰ πολλῶν ἀξιολόγων βιβλίων.

Ὁ μακαριστὸς Ἱεράρχης ἐγεννήθη εἰς τὴν νῆσον Σκυρον τὸ ἔτος 1901 ἀπὸ γονεῖς εὐσεβεῖς. Τὸ 1904 ἐκοιμήθη ὁ πατὴρ του

Γεώργιος εις ἡλικίαν 33 ἐτῶν, τὴν ἀνατροφὴν δὲ τοῦ μικροῦ Κωνσταντίνου ἀνέλαβεν ἡ μήτηρ του Ἄννα ἐν μέσῳ μυρίων δοκιμασιῶν.

Εἶναι χαρακτηριστικόν τῆς παιδιότην εὐσεβείας τοῦ μικροῦ Κωνσταντίνου τὸ ἐξῆς γεγονός, ὅπως τὸ ἀναφέρει ὁ ἴδιος εἰς τὸ βιβλίον του "Πτυχαὶ τῆς ζωῆς μου", Ἀθῆναι 1967, σελ. 9-10:

«Ὁ πάππος μου Νικόλαος, ἐξετέλει καὶ χρέη ἱεροφάλτου, εἰς τὸν τότε ἐνοριακὸν ναὸν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς τῆς Λεμονίτριας· ὁ ἕγγονος τούτου ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἐφαίνετο ὅτι εἶχε μίαν ζωηρωτάτην, πρὸς τὴν ἱερωσύνην, κλίσιν, διότι οὐδέποτε ἀπέλειπε τοῦ ἱεροῦ τούτου ναοῦ παρακολουθῶν καθημερινῶς τὰς ἱεράς ἀκολουθίας ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν εὐλαβῶν ἱερέων. Καὶ παρά τὸ γεγονός, ὅτι εἰσέτι δὲν εἶχον μεταβῆ εἰς τὸ σχολεῖον, λόγῳ μὴ συμπληρώσεως τῆς κεκανονισμένης ἡλικίας, ἐν τοσούτῳ ὅμως ὁ πάππος μου, μοί εἶχεν ἐκμάθει τὸν ἀπόστολον τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων, τὸν ὁποῖον, κατ' ἔθιμον ἐν Σκύρῳ, ἀπαγγέλλουσι μικροὶ παῖδες, εἰς τοὺς ὁποίους ρίπτονται χρήματα παρά τῶν ἐκκλησιαζομένων εἰς τὸ, ὑπ' αὐτῶν, κρατούμενον βιβλίον, ὡς εἰδός τι φιλοδωρήματος. Ἐφημέριος τοῦ, ὡς εἴρηται, ἱεροῦ ναοῦ, κατὰ τὸ ἔτος 1906-1907 ἦτο ὁ ἱερεὺς Δημήτριος Θεοχάρης, ὅστις ἐπὶ τῇ παρακλήσει τοῦ πάππου μου, ὅπως ἐπιτρέψῃ καὶ ἀναγνώσω κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τὸν ἀπόστολον εὐχαρίστως πρὸς τοῦτο συγκατετέθη. Ἄλλ' ἡ ἐκδηλωθεῖσα κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τούτου ὑπὸ τοῦ μικροῦ, ὄρφανοῦ καὶ ἀπροστατεύτου Κωνσταντίνου Ἀτέση, ὑπὸ τοῦ ἐκκλησιάσματος βαθυτάτη συγκίνησις, ἦτο ἀπερίγραπτος· τὰ δάκρυα, τὰ ὁποῖα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐ μόνον ἄφθονα ἦσαν ἐκ συγκινήσεως, διότι ἔβλεπεν ἐν ὄρφανόν παιδίον νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ θυσιαστηρίου ὀδηγούμενον καὶ ποδηγετούμενον μόνον ὑπὸ τῆς θείας προνοίας, ἀλλὰ καὶ σπαρακτικά, λόγῳ τῶν συνθηκῶν τῆς δραματικῆς ζωῆς τούτου καὶ τῆς μητρὸς του. Καὶ ἀπὸ τῆς μεγάλης πλέον ἐκεῖνης, τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἡμέρας, κλίσις

τε καί κλήσις συνητηθήσαν ἐπί τό αὐτό καί συνεδέθησαν κατὰ τοιοῦτον ἄρρηκτον δεσμόν, ὥστε νά ἐπακολουθήσῃ μετὰ ταῦτα, ὅτε ἦλθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἡ εἴσοδος μου εἰς τόν κληρον, ἡ θεία συνάρσει καί εὐλογία, ἀνάρρησίς μου εἰς τόν, τῆς Ἀρχιερωσύνης, βαθμόν, ἐπίτευγμα τό ὁποῖον ἀποδίδω μόνον εἰς τήν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καί οὐδενός ἄλλου, διότι ἀπό νηπιακῆς ἡλικίας ἐστερούμην κοσμικῶν προστατῶν, ὅστις ἠδύόκησεν, ἵνα ἡ κλίσις μου ἐκείνη θέσῃ ὡς πρῶτον αὐτῆς ὀρόσημον τήν μεγάλην ἑορτήν τῶν Χριστουγέννων, καθ' ἣν, μετὰ μεγάλης χαρᾶς ἀνήγγειλα εἰς τήν ἀείμνηστον μητέρα μου τήν ἀπόφασίν μου, ὅπως ἱερῶθῶ, ἥτις, οὐ μόνον οὐδεμίαν ἀντίρρησην πρός τοῦτο ἔφερον, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας καταφιλήσασά με περιπαθῶς μέ ἀφιέρωσεν εἰς τόν Θεόν καί δοξολογήσασα καί εὐχαριστήσασα τό ὄνομα αὐτοῦ ἔδωκε τήν εὐλογίαν καί συγκατάθεσίν της».

Εἰς τό ἴδιον ἔργον του περιγράφει τήν ἐπικίνδυνον ἀσθένειαν, ἡ ὁποία τόν ἐταλαιπώρησε μετὰ τήν ἀποφοίτησίν του ἀπό τό Δημοτικόν Σχολεῖον, τήν ἐκποίησην ὑπό τῆς μητρός του τῆς περιουσίας του διά νά δυνηθῇ νά τόν φέρῃ εἰς Ἀθήνας πρός θεραπείαν, τήν ἐπιστροφῆν του εἰς Σκυρον καί τήν θαυματουργικήν του ἴασιν, ὅταν προσεκύνησεν τόν Τίμιον Σταυρόν, τόν ὁποῖον ἔφερον εἰς Σκυρον Ἅγιοταφῖται Πατέρες, καί ὅταν ἡ μήτηρ του τόν ἀφιέρωσεν εἰς τόν θαυματουργόν Ἅγιον Γεώργιον τόν Σκυριανόν, Μετόχιον τῆς Ἱ. Μονῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου), ὅπου δι' ἐκπλήρωσιν τάματος παρέμεινεν ὑπηρετῶν μετὰ τῆς μητρός του ἐπί ἓν ἔτος.

Κατά τό διάστημα τοῦτο συνεδέθη μέ τήν Ἱ. Μονήν Μεγίστης Λαύρας καί ἀπεφάσισε τήν εἴσοδόν του εἰς τόν μοναχισμόν καί τήν ἱερωσύνην.

Τό ἔτος 1923, ἀρχάς Ὀκτωβρίου, ἦλθεν εἰς τήν Μεγίστην Λαύραν καί ὑπετάγη εἰς τόν εὐλαβέστατον καί ἐνάρετον Γέροντα Γρηγόριον τόν ἐξ Ἀργαλαστῆς Πηλίου καταγόμενον. Μετά ἐννεάμηνον ἐκάρη μοναχός μετωνομασθεῖς εἰς Βασίλειον, τό ἐπό-

μενον δέ ἔτος, ἦτοι τό 1925, ἐχειροτονήθη διάκονος κατά τήν πανηγυριν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, τήν 5ην Ἰουλίου, ὑπό τοῦ ἐφησυχάζοντος τότε ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Ἐπισκόπου Μοσχονησίων Φωτίου Μαρινάκη, λαβών συμμαρτυρίαν παρά τοῦ Πνευματικοῦ τῆς Μονῆς Ἱερομονάχου Εὐθυμίου, μονάζοντος εἰς τήν Σπηλιάν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου. Σημειωτέον ὅτι ὁ Πνευματικός οὗτος δέν ἔδιδε συμμαρτυρίας διά χειροτονίας μοναχῶν· ἔκαμε δέ ἐξαιρέσιν μόνον διά τόν Βασίλειον, ἐκτιμήσας τό ἦθος καί τήν ἀρετήν του. Τό 1926 ἀπεστάλη ὑπό τῆς Ἱ. Μετανοίας του ὡς ὑπογραμματεῦς τῆς Ἱ. Κοινότητος, ἔνθα ὑπηρέτησε μέχρι τόν Ἰούλιον τοῦ 1927, ὅτε καί ἔλαβεν ἄδειαν πρός μετάβασιν εἰς Ἀθήνας διά περιθαλφιν τῆς ἐπισφαλοῦς ὑγείας του, προστασίαν τῆς χήρας μητρός του καί ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν του.

Ἐγκατεστάθη εἰς Πειραιᾶ, ὅπου ἐτελείωσε τό Γυμνάσιον ἀριστοῦχος, ὑπηρετῶν ὡς διάκονος κατ' ἀρχάς εἰς τόν Ἱ. Ναόν τοῦ Προφήτου Ἠλίου Καστέλλας καί ἀργότερον εἰς τόν Ἱ. Ναόν τοῦ Ἁγίου Βασιλείου Φρεατίδος. Ἐνεγράφη ἐν συνεχείᾳ εἰς τήν Θεολογικήν Σχολήν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τό ἔτος 1935.

Τό ἔτος 1936 χειροτονεῖται πρεσβύτερος εἰς τόν Ἱ. Ναόν τοῦ Ἁγίου Βασιλείου καί ἐν συνεχείᾳ διορίζεται προϊστάμενος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Παλ. Φαλήρου. Ἐδῶ ἐπί δεκαετίαν ὁ νέος Ἀρχιμανδρίτης ἀνέπτυξε θαυμαστήν ποιμαντικήν δρᾶσιν καί μάλιστα κατά τούς δυσκόλους χρόνους τῆς Γερμανικῆς κατοχῆς. Περὶ τῆς δράσεως αὐτῆς ὁμιλεῖ ἀπόφασις τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τοῦ Δήμου Παλ. Φαλήρου, διά τῆς ὁποίας καί τοῦ διενεμήθη ἡ εὐαρέσκεια αὐτῆς: «Οὗτος διά τῶν συχνῶν κηρυγματίων του συνετέλεσεν εἰς τήν τόνωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καί τοῦ πνεύματος τῆς ἀλληλεγγύης τῶν κατοίκων. Ἡ ἴδρυσις τῶν παιδικῶν συσσιτίων ὀφείλεται κυρίως εἰς τάς ἀόκνους ἐνεργείας του, ὡς Πρόεδρος δέ τοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου, συνετέλεσε μεγάλως εἰς τήν ἀνακούφισιν τῶν ἀπόρων, τόσον τῆς

ἐνορίας του, ὅσον καί τῶν γειτονικῶν τοιούτων, προτείνει δέ ὅπως ἡ Διοικοῦσα Ἐπιτροπή ἐκτιμῶσα τάς ἐκτεθείσας ὑπηρεσίας του ἐκφράσῃ τήν εὐαρέσκειάν της».

Μέ ἀξίωσε τότε ὁ Θεός κατά τά παιδικά μου χρόνια νά τόν γνωρίσω ὡς προϊστάμενον τοῦ ἱεροῦ ἐνοριακοῦ ἡμῶν Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Παλ. Φαλήρου. Ἡ ἀκτινοβολοῦσα προσωπικότης του εἶλκυε τήν παιδικήν μου ψυχήν καί μέ ἐπηρέαζε νά θέλω νά τόν μιμηθῶ καί νά ὑπηρετήσω τήν Ἁγίαν μας Ἐκκλησίαν. Τόν ἐνθυμοῦμαι σοβαρόν, σεμνόν, ταπεινόν, πρᾶον, ἀνεπιληπτον, ἱερουργῶντα τήν θ. Λειτουργίαν καί ἰστάμενον πρό τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς τοῦ Παλαιοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου. Τόν ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη κηρύττοντα τόν θεῖον Λόγον ἀπό τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου μέ τό χειμαρρῶδες ὕφος του καί μέ τήν ἰδίαν πάντοτε κατάληξιν ὄλων τῶν ὀμιλιῶν του: «οὐ τό ἄπειρον ἔλεος εἶη μετά πάντων ὑμῶν».

Κάποτε μέ ἠρώτησεν: Ἔχεις Ὁρολόγιον; Ἐγώ ἐνόμιζα ὅτι μέ ἐρωτᾷ διά τό συνηθισμένον ὠρολόγιον καί τοῦ ἀπήντησα ὅτι ἔχομεν εἰς τόν οἶκον μας. Μοῦ διευκρίνισε τότε ὅτι Ὁρολόγιον λέγεται τό βιβλίον προσευχῶν τῆς Ἐκκλησίας μας καί μοῦ συνέστησε νά τό εὔρω καί νά ἀρχίσω νά τό χρησιμοποιῶ.

Ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη ὅτι διῆγεν ὡς μοναχός. Κατοικοῦσε μέ τήν μητέρα του, πού εἶχε ὀσιακήν ἐπίσης μορφήν, εἰς μικρόν οἰκίσκον ὀπισθεν τοῦ Ναοῦ. Ὁ οἰκίσκος αὐτός, ὅπως καί τά ἐπιπλα, ὁ ρουχισμός καί τά ἄμφιά του ἦσαν ταπεινά καί ἀπέρριτα. Συνήθως δέν ἐκυκλοφόρει εἰς τούς δρόμους τοῦ Παλ. Φαλήρου. Ἐνα δρόμον σχεδόν πάντα ἐχρησιμοποιεῖ, ἀπό τόν Ναόν πρός τήν πλατεῖαν τοῦ Παλ. Φαλήρου, ἀπό ὅπου κατά τάς ἐργασίμους ἡμέρας ἔπαιρνε τό τράμι διά νά ἀνέλθῃ εἰς Ἀθήνας καί μεταβῆ εἰς τά Γραφεῖα τῆς Ἱ. Συνόδου, ὅπου ὑπηρετήσεν ὡς Γραφεύς, Ὑπογραμματεὺς καί Ἀρχιγραμματεὺς.

Εἰς τό κελλίον του ὅμως ἐδέχετο τούς Φαληριώτας μέ ἐγκαρδιότητα, ἀπλότητα καί ἀρχοντιάν. Ἰδιαιτέρως κατά τούς χρό-

νους τῆς Γερμανικῆς κατοχῆς, χρόνους δοκιμασίας, πολλοί τόν ἐπεσκέπτοντο, ἐπαρηγοροῦντο ἢ καί συνεσκέπτοντο διά τήν περιθάλφιν τῶν λιμοκτονούντων.

Τό κῦρος του εἰς τήν κοινωνίαν τοῦ Παλ. Φαλήρου ἦτο τόσον μέγα, ὥστε ἤρκει καί μόνον νά ἀκουσθῆ τό ὄνομά του διά νά προκαλέσῃ αἰσθήματα καί λόγους βαθυτάτου σεβασμοῦ.

Τό 1945 (ὁ γράφων ἦτο τότε 10 ἐτῶν) ἐξελέγη βοηθός Ἐπίσκοπος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Δαμασκηνοῦ ὑπό τόν φιλόν τίτλον τῆς πάλαι ποτέ διαλαμφάσης ἐπισκοπῆς Ταλαντίου. Παρέστην εἰς τήν χειροτονίαν του, γενομένην τήν 20ήν Ὀκτωβρίου εἰς τόν Ἱ. Νάόν τῆς Ἁγίας Εἰρήνης Ἀθηνῶν.

Τότε μετεκόμισεν ἀπό τό Παλ. Φάληρον καί κατοίκησε εἰς δωμάτιον τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, τό ὁποῖον ἐπίσης ὁμοίᾳζε μέ κελλίον μοναχοῦ.

Ὡς γυμνασιόπαις τόν ἐπισκεπτόμην εἰς τήν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπήν. Μέ ἐδέχετο εἰς τό Γραφεῖον του ἢ εἰς τό κελλίον του μέ πολλήν ἀγάπην καί τιμήν, ὡς νά ἤμουν κάποιος ἐπίσημος πρόσωπον. Ἡ πατρική του αὐτή ἀγάπη πολύ μέ ἀνέπαυε. Τώρα βλέπω ὅτι τόν κάθε ἄνθρωπον ἐτίμα ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ.

Δέν ἔδιδε συμβουλᾶς. Ἡ ὄλη του ὅμως προσωπικότης καί τό παράδειγμά του ἦσαν ἕνα πολύ δυνατόν καί ἀποτελεσματικόν κήρυγμα.

Εἰς τήν Θ. Λειτουργίαν ἦτο ἀνεπιτήδευτος. Τάς ἐκφωνήσεις ἔλεγε λιτά καί σύντομα. Τόν ἤκουα ἐπίσης νά μνημονεύῃ, κατά τάς Ἀπολύσεις, «τῶν Ὁσίων καί Θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν ἀσκήσει διαλαμφάντων». Αὐτή ἡ μνημόνευσις μου ἔκανε ἐντύπωσιν, διότι δέν τήν ἤκουα ἀπό ἄλλους κληρικούς. Ὅταν ἤλθα εἰς τό Ἁγιον Ὄρος, διεπίστωσα ὅτι ὁ μακαριστός Ἱεράρχης ἐλειτούργει καί ἐμνημόνευε κατά τό ὕφος καί τήν τάξιν τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ἡ αἰσθησίς μου εἶναι ὅτι μέχρι τήν τελευταίαν του στιγμήν ἔμεινε γνήσιος ἀγιορείτης καί μοναχός.

Ἡ ἐκκλησιαστική του σταδιοδρομία ἦτο πολυκύμαντος. Ὡς Ἐπίσκοπος Ταλαντίου καί Μ. Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἀπέδειξε τά σπάνια διοικητικά του προσόντα, εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός ὡς Ἀντιβασιλεύς, δέν ἠσχολεῖτο μέ τὴν διοίκησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Κύριον μέλημά του ἦτο ἡ εὐταξία καί ὀργάνωσις τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, ἡ προαγωγή τοῦ ποιμαντικοῦ καί κατηχητικοῦ ἔργου, ἡ ἐνίσχυσις των φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, ἡ εἰρήνευσις καί ἀποκατάστασις ἐνότητος μεταξύ τῶν ἀντιμαχομένων μερίδων τοῦ Ἱ. Κλήρου, τῶν μὲν θεωρουμένων ὡς Δαμασκηνικῶν τῶν δέ ὡς Χρυσανθικῶν. Ἡ διοικητική καί ποιμαντική του προσφορά εἰς τὴν εὐρυτάτην τότε Ἀρχιεπισκοπὴν (περιελάμβανε τότε καί τὰς σημερινὰς Ἱ. Μητροπόλεις Πειραιῶς, Νικαίας, Νέας Σμύρνης, Ὑμηττοῦ, Ν. Φιλαδελφείας) ἦτο ἀξιοθαύμαστος, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἦτο, ὡς γράφει ὁ ἴδιος, "μονώτατος" χωρὶς ἑτέρους συνεργάτας βοηθοὺς ἐπισκόπους.

Τό 1949 ἐξελέγη Μητροπολίτης Λήμνου. Ἡ ἐκλογή του ὡς Μητροπολίτου Λήμνου, ἐπαρχίας τότε μέ ἀραιάν συγκοινωνίαν, τόν ἐπίκρανε καί δι' ἄλλους λόγους, τούς ὁποίους ἐκθέτει εἰς τό βιβλίον του "Πτυχαί τῆς ζωῆς μου", ἀλλά καί διότι δέν προσεφέρετο διά τὴν πολύ εὐθραυστον ὑγείαν του. "Ἐτσι σύντομα παρητήθη. Δέν ἤθελε νά παραμένῃ εἰς Ἀθήνας μακράν τοῦ ποιμνίου του, διατηρῶν τὴν ιδιότητα τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολίτου.

Κατά τό διάστημα τῆς ἐπὶ ἐννεάμηνον παραμονῆς του εἰς Λῆμνον ἀνεκαίνισε τό ἐγκαταλελειμμένον ἐπισκοπικόν οἶκημα, ἐλειτούργει καί ἐκήρυττε κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν καί ἑορτὴν εἰς τὰς πόλεις καί τὰ χωρία, ἐπεσκέπτετο οἴκοι τούς Χριστιανοὺς (ἀκόμη καί αὐτούς πού δέν διέκειντο εὐμενῶς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν) κατὰ τὰς ἑορτάς των, πρὸς γνωριμίαν καί ἐπίσκεψιν αὐτῶν, ἐνδιεφέρθη διά τούς νέους καί μαθητάς Γυμνασίου, τούς ἐπεσκέπτετο εἰς τό Γυμνάσιον καί διένεμεν εἰς τούς τελειοφοίτους ἕξ αὐτῶν ἀπὸ μίαν Καινὴν Διαθήκην.

Μετά τήν παραίτησίν του ἀπό τήν Ἱεράν Μητρόπολιν Λήμνου διωρίσθη κατά διαστήματα διευθυντής τοῦ θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καί Γενικός Διευθυντής αὐτῆς. Καί ἀπό τῶν θέσεων αὐτῶν προσέφερε πολλές ὑπηρεσίας εἰς τήν Ἐκκλησίαν.

Οἱ διατελέσαντες οἰκότροφοι τῆς περιόδου αὐτῆς (1950-1952) –τινές ἐξ αὐτῶν εἶναι σήμερον διακεκριμένοι ἱεράρχαι καί κληρικοί– ἐνθυμοῦνται τόν αὐστηρόν ἀλλά καί στοργικόν Ἱεράρχην Διευθυντήν των. Τόν ἐνθυμοῦνται νά μελετᾷ μαζί των εἰς τό ἀναγνωστήριον τοῦ Οἰκοτροφείου μέχρι τῆς προκεχωρημένης νυκτερινῆς ὥρας πού ἔκλειε. Ἔτσι τούς ἔδιδε παράδειγμα καί τούς ἐνίσχυε νά μελετοῦν. Εἶναι χαρακτηριστικάί αἱ ἀναμνήσεις τοῦ διατελέσαντος τότε οἰκοτρόφου Ἀρχιμανδρίτου καί Ἱεροκήρυκος Ἄρτης π. Μαξίμου Θεοχάρη:

«Τό ἴδρυμα ἐστεγαζέτο τότε, ὡς γνωστόν, καί ἐπί ἱκανά ἔτη μετά ταῦτα, παρά τήν σεβασμίαν Μονήν τῶν Ἀσωμάτων Πετράκη, ἔνθα νῦν τά Γραφεῖα τῆς Ἀγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Περιέθαλπε δέ, ὡς τροφίμους, φοιτητάς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, τήν Σχολήν Ἱεροκηρύκων, Ἐξομολόγων καί Κατηχητῶν, ὡς καί ἀλλοδαπούς μύστας τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἡμῶν. Τό περιβάλλον ἱερόν καί μοναστικόν.

Κατά τό ἔθινόν ἐγερτήριον πρῶτος ἐκεῖνος εἰς τό καθῆκον. Κοινή προσευχή· μελέτη καθ' ὀμάδας τῆς Βίβλου· παρακολούθησις τῆς ἀνελλιποῦς φοιτήσεως τῶν πανεπιστημιακῶν παραδόσεων· γεῦμα μετά ἀκροάσεως ἀναγνωσμάτων βιβλικῶν, πατερικῶν, ἐκκλησιαστικῶν καί κοινωνιολογικῶν· ἀναγνωστήριον μετ' ἀθουρύβων ἐπισκέψεων ἐκεῖνου· δεῖπνον ἄψογον μετὰ τακτικοῦ ἀποδείπνου καί ἀσπασμοῦ παρά πάντων τῆς τιμίας χειρός τοῦ Ἀρχιερέως τούτου· πάντα ὑπό τήν ἀκάματον καθοδήγησιν τοῦ Ἱεράρχου.

Ἰδιαιτέρως οἱ μεγάλοι ἐσπερινοί καθ' ἕκαστον Σάββατον καί μεγάλας ἑορτάς ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Πετράκη· κατανουκτική καί

διδασκτική πάντοτε ἢ ὑπ' αὐτοῦ ἀπαγγελομένη εὐχή τῆς Θ' ὥρας: "Δέσποτα, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεός ἡμῶν, ὁ μακροθυμήσας ἐπὶ τοῖς ἡμῶν πλημμελήμασι, καὶ ἄχρι τῆς παρούσης ὥρας ἀγαγῶν ἡμᾶς, ἐν ἧ' ἐπὶ τοῦ ζωοποιοῦ ξύλου κρεμάμενος... οὐκ ἔσμεν ἄξιοι ἄραι τὰ ὄμματα ἡμῶν, καὶ βλέπει εἰς τὸ ὕφος τοῦ οὐρανοῦ..."

Ἐπὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου ἱστάμενος ἐλάμπρυνε τὰς ἱεροτελεστίας. Εἷς τῶν μετεκπαιδευομένων ἱεροκλήρων, ὑπ' ἐκείνου ὀριζόμενος, ἐκήρυττεν, ἐναλλάξ, κατὰ τὰς εἰδικάς, διὰ τοὺς οἰκοτρόφους, τελουμένας Θείας Λειτουργίας. Κατὰ τὰς Κυριακάς οἱ τρόφιμοι καθηκόντως ὠδηγοῦντο, δι' ἰδίων Γραμμάτων ἐφοδιασμένοι παρὰ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἀνά τὰς ἐνορίας αὐτῆς πρὸς διδασκαλίαν ἐν τοῖς κατηχητικαῖς σχολείοις.

Κοινή προσέλευσις καὶ πυκνὴ εἰς τὰ Ἱερά Μυστήρια τῆς ἐξομολογήσεως καὶ Θείας Κοινωνίας. Παρῶτρυνε πάντας εἰς τὴν μετὰ ζήλου ἐκμάθησιν τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, ὑπὸ τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ εὐγένεστάτου Πρωτοφάλτου τοῦ Καθηδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν Σπυρίδωνος Περιστερή· τὴν σπουδὴν τῶν διδασκομένων ξένων γλωσσῶν ἐν τῷ Θεολογικῷ Οἰκοτροφείῳ κ.λπ., ἵνα "ἐν τῷ μέλλοντι ἢ εἴσοδος τούτων εἰς τὰς τάξεις τοῦ κλήρου προσδῶση τιμὴν εἰς τοὺς ὑποδεικνύοντας καὶ συμβάλλοντας εἰς τὴν τοιαύτην πορείαν..." ὡς ἔγραφεν βραδύτερον εἰς μαθητῆς του...»

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς θητείας του ὡς Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας συνετέλεσε σημαντικὰ εἰς τὴν ἵδρυσιν τοῦ ἐν Παλ. Φαλήρῳ συστηθέντος κοινωφελοῦς Ἰδρύματος Νεότητος "Ὁ Παντοκράτωρ", τοῦ ὁποίου συνέταξε τὴν ἰδρυτικὴν πρᾶξιν καὶ διετέλεσε πρῶτος Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου αὐτοῦ.

Σχολάζων ἐν Ἀθήναις καὶ μετὰ τὴν ἀποχώρησίν του ἀπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας δὲν ἔμεινεν ἀργός. Συνέχισεν ἐργαδῶς τὴν μελέτην καὶ συγγραφὴν θεμάτων σχετιζομένων μετὰ τὴν νεωτέραν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Συνεπλή-

ρωσε τό μνημειῶδες τρίτομον ἔργον του "Ἐπισκοπική ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος" καί συνέγραφε καί ἐδημοσίευσε περισσοτέρας ἀπό 150 μελέτας. Εἰς τήν ἐν Ἀμπελοκήποις οἰκίαν του ἐδέχετο μετ' ἀγάπης κληρικούς καί λαϊκοῦς ἐνισχύων αὐτούς εἰς τόν ἀγῶνα των. Ἐνίσχυε ἐπίσης φιλανθρωπικά Ἰδρύματα, ὅπως τό ἱδρυθέν ὑπό τοῦ μακαρίτου π. Τιμοθέου Γηροκομεῖον "Ὁ Εὐαγγελισμός τῆς Θεοτόκου".

Ἐξῆ καί τότε ὡς ἀσκητής προσευχόμενος καί μελετῶν. Ὀλίγους μῆνας πρό τῆς κοιμήσεώς του τόν ἐπεσκέφθη, ὅπως ἔκανα ὁσάκις κατηρχόμην ἐξ Ἁγίου Ὀρους εἰς Ἀθήνας. Μέ ἡρώτα μέ πολύ ἐνδιαφέρον διά τά τοῦ Ἁγίου Ὀρους. Τότε μεταξύ ἄλλων μοῦ εἶπε ὅτι τόν ἀπασχολεῖ τό θέμα τῆς ἐξόδου του ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

Ὅταν μετ' ὀλίγον ἠσθένησεν, εἰσήχθη εἰς τό Νοσοκομεῖον τῶν Κληρικῶν. Εὐρίσκετο τότε ἐκεῖ νοσηλευόμενος ὁ εὐλαβέστατος κ. Σπυρίδων Σημαντήρης (νῦν πρεσβύτερος), ὁ ὁποῖος καί περιεποιεῖτο καί συμπαρίστατο εἰς τόν μακαριστόν Ἱεράρχην. Ὀλίγας στιγμάς πρὶν ἐκπνεύσει, τοῦ εἶπε: «Φαίνεται, κ. Σημαντήρη, διά νά εὐρίσκεσθε Σεῖς ἐδῶ, ἡ Παναγία μέ ἀγαπᾷ». Αὐταῖ ἦσαν αἱ τελευταῖαι του λέξεις. Ὡς ἀγιορείτης Ἱεράρχης ἐτελείωσε τήν ἐπίγειον ζωήν του μέ τό ὄνομα τῆς Παναγίας. Ὁ θάνατός του προεκάλεσε λύπην εἰς ὅσους συνεδέοντο μετ' αὐτοῦ πνευματικῶς. Εἶναι χαρακτηριστικά ὅσα γράφει ἐν ἐπιλόγῳ ὁ γνωστός θεολόγος Βασίλειος Μουστάκης: «Παρακολουθώντας τή ζωή του, αὐθόρμητα τόν ἔβλεπα καί τόν ἐνιωθα σάν μιά φυσιογνωμία πού θύμιζε τόν ἀθάνατο συνονόματό του, τόν Μέγα Βασίλειο.

Εἶχε ἀπόκρημνη ἀρετή, πού προκαλοῦσε, σέ ὅσους τόν συγχρωτίζονταν κάτι σάν δέος, αὐτό τό ἔσχατο ὄριο τοῦ σεβασμοῦ. Ψυχή εὐθεῖα καί ἀτεγκτα προσηλωμένη στό Εὐαγγέλιο, δέν ἤξερε τί θά πεῖ συμβιβασμός μέ τίς ἀξίες τῆς κοσμικῆς ἠθικῆς. Καί συνάμα, ἄλλο αὐτό ἰδίωμα τοῦ ἀληθινοῦ χριστιανοῦ, ἦταν

ἄνθρωπος πρᾶος καὶ ἄκακος. Ἡ δόξα πού τόν ἀκολουθεῖ, εἶναι ἓνα αἰτίατό τῆς ἀθόρυβης καὶ σεμνῆς του πολιτείας.

Ἄν καὶ ὁ πηλός πού φοροῦσε ἦταν τόσο εὐθραυστος, καὶ ἡ σχεδόν ἐτοιμιόρροπη σάρκα του, εὐεπίφορη συχνά σέ νόσους, τό μύχιο σθένος του ἦταν ἀδαμάντινο. Ἐξ οὗ καὶ ἡ ἰλιγγιώδης συγγραφική του εὐσυνειδησία, ἡ ἀρραγῆς ἐμμονή στίς ἀρχές πού ἐνέπνεαν τό βίό του, ὁ ὀσιακός χαρακτῆρας τῆς κράσης του σάν κληρικοῦ.

Καλό σου ταξίδι στήν αἰωνιότητα, πατέρα μας Βασίλειε. Ὁ Κύριος κάλεσε κοντά του τήν ὠραία ψυχή σου: "Ἀνάστα", τῆς εἶπε, "ἔλθέ ἡ πλησίον μου, περιστέρα μου" (Ἄσμ. β', 10). Ἐκεῖ πού θά εἶσαι ἀπό ἐδῶ καί πέρα, μήν παύσεις νά τοῦ δέσσαι καί γιά μᾶς. Γιά μᾶς τούς ταπεινούς ἐργάτες τοῦ θείου Ἀμπελώνα, πού τόσο ὑπολειπόμαστε τοῦ θελκτικοῦ σου ὑποδείγματος».

Εἶναι κρῖμα ὅτι ἡ διοίκησης τῆς Ἐκκλησίας δέν ἀξιοποίησε δεόντως τόν σοφόν καί ἅγιον αὐτόν Ἱεράρχην. Ἡ εὐαίσθητη καί εὐγενῆς καρδιά του ἦτο πικραμένη, ἀλλ' οὐδέποτε ἄφησε τήν πικρίαν νά μαράνη τόν ζῆλον του. Μέχρι τελευταίας του ἀναπνοῆς εἰργάζετο διά τήν σωτηρίαν του καί τό καλόν τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καί ὅπου τοῦ ἐπετρέπετο.

Εὐχαριστῶ τόν Θεόν, διότι μέ ἤξιώσε νά τόν γνωρίσω καί νά μαθητεύσω παρά τούς πόδας του. Ἦτο ὁ πρῶτος κληρικός πού ἐγνώρισα καί ἐσφράγισε ἀνεξίτηλα μέ τήν φωτεινήν μορφήν του ὅλην τήν ζωήν μου.

Ζητῶ ταπεινῶς τήν εὐχήν του. Εἶθε ὁ Ἅγιος Θεός νά μέ ἀξιώσει νά συναντήσω εἰς τήν Βασιλείαν Του ὅλους τούς ἁγίους κληρικούς, μοναχοὺς καί λαϊκοὺς πού εὐτύχησα νά γνωρίσω κατὰ τήν ἐπίγειον ζωήν μου.

Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου
Ἀρχιμ. Γεώργιος

Παραθέτω ἐν συνεχείᾳ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν Διαθήκην του πρὸς πίστωσιν τῆς ἀρετῆς καὶ εὐσεβείας του:

Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΜΟΥ

« Καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμέ τέλος ἔχει (Λουκᾶ κβ', 37) »

Ἐν ὀνόματι τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ζωοποιοῦ καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος, τοῦ Πατρός καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν.

Ἐν Ἀθήναις σήμερον τῇ 16ῃ Ἀπριλίου τοῦ σωτηρίου ἔτους χιλιοστοῦ ἑνεακοσιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ δευτέρου, 1982, ἡμέραν Παρασκευὴν (Μεγάλην Παρασκευὴν, καθ' ἣν ἑορτάζομεν τὰ Ἁγία καὶ Φρικτὰ Πάθη τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ), καὶ ὥραν 12. 30' μ.μ., ἐν τῇ οἰκίᾳ μου κειμένη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑστίας 34 καὶ Σεβαστουπόλεως 66 (Συνοικία Ἀμπελοκήπων) ὁ ὑπογεγραμμένος Μητροπολίτης πρώην Λήμνου Βασίλειος (κατὰ κόσμον Κωνσταντῖνος) Γεωργίου Ἀτέσης, γονυπετήσας πρὸ τοῦ Ἐσταυρωμένου Σωτῆρος μου, καὶ τό ἔλεος αὐτοῦ ὀλοθέρμως ἐκζητήσας, ἔλαβον τὴν γραφίδα εἰς τὴν χεῖρα μου, ἵνα, εἰς τό ὄνομα τῆς Παναγίας, Ὁμοουσίου καὶ Ζωοποιοῦ καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος, τοῦ Πατρός καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διακανονίσω τὰ κατ' ἐμέ, καὶ ἐν ἐλευθέρᾳ συνειδήσει, αὐτοπροαιρέτῳ γνώμῃ, ἰδίᾳ βουλῇ καὶ ἀπαραβιάστῳ θελήσει, προέβην εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ἰδιογράφου ταύτης διαθήκης μου, διὰ τῆς ὁποίας ἀποφαίνομαι τὰ κάτωθι:

Ἀκίνητον περιουσίαν δέν ἔχω, εἰ μὴ μόνον τὴν ἐπιχαρπίαν τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑστίας 34 καὶ Σεβαστουπόλεως 66 οἰκίας, εἰς ἣν διαμένω, ἢ ὁποία παύει ὑφισταμένη διὰ τοῦ θανάτου μου.

Ἐάν μετὰ τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημίαν μου ἤθελον τυχόν εὐρεθῆ χρήματα, ταῦτα κληροδοτῶ κατ' ἰσομοιρίαν εἰς τὰ κάτωθι εὐαγῆ Ἰδρύματα...

Ἄρχιερατικά ἄμφια, ἐγκόλπια, σταυρούς καί ἕτερα συναφή ἀντικείμενα δέν ἔχω εἰς ἀριθμόν πολλά, διότι ἐλάχιστα ἐκ τούτων ἀπέκτησα κατά τήν ἐξέλιξιν τῆς ἀρχιερατικῆς μου διακονίας καί σταδιοδρομίας, ἐξ ὧν ἐδώρησά τινα εἰς προσφιλεῖς μοι κληρικούς. Τά τυχόν ὅμως, μετὰ τήν πρός τόν Κύριον ἐκδημίαν μου, εὐρεθησόμενα τοιαῦτα ἐκχωρῶ εἰς τήν τέως ἐν Ἀγίῳ Ὁρει (ἸΑθω) Μετάνοιάν μου, Ἱεράν Μονήν Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου, εἰς ἣν πρό ἐτῶν ἐδώρησα καί τόν καινουργῆ ἀρχιερατικόν μου Μανδύαν.

Βιβλία: Εἰς τήν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει (ἸΑθω) Ἱεράν Μονήν τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου ἔχω δωρήσει τό μεγαλύτερον μέρος τῶν βιβλίων μου, ἀνεξαρτήτως τῶν, καί εἰς ἄλλα προσφιλῆ μοι πρόσωπα καί Ἰδρύματα, δωρηθέντων τοιούτων ὅσα δέ ἐξ αὐτῶν ἤθελον εὐρεθῆ μετὰ τόν θάνατόν μου, τά κληροδοτῶ εἰς τήν οἰκογένειαν Παναγιώτου Βασιλείου Μπουγαῖ μέ τήν παράκλησιν, ἵνα, ἀφοῦ ἐκ τούτων κρατήσῃ ὅσα θεωρεῖ καί εὐρίσκει χρήσιμα καί ἐπωφελῆ δι' αὐτήν, τά ὑπόλοιπα ἐκχωρήσῃ εἰς τήν αὐτήν, ὡς εἴρηται, ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Ἱεράν Μονήν τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου.

Εὐχαριστῶ τῷ Κυρίῳ καί Θεῷ μου, διότι μέ ἤξιωσεν, ἵνα ἐν τῇ ἀναξιότητί μου ὑπηρετήσω εἰς τό ἱερόν Αὐτοῦ θυσιαστήριον καί ἀνέλθω ἐπί τήν ὑψίστην τῆς Ἀρχιερωσύνης βαθμίδα.

Εὐγνώμονας εὐχαριστίας ἐκφράζω πρός τήν αἰμίμηστον μητέρα μου Ἄνναν, ἥτις, ἐκ νεαρωτάτης ἡλικίας ἐν χηρείᾳ διατελοῦσα καί μέ τόν πικρόν ταύτης ἄρτον τρεφομένη ἀφιέρωσεν ἑαυτήν ὀλοφύχως ἐπί τήν διακονίαν τῆς αὐτοθυσίας χάριν ἐμοῦ, συντελέσασα εἰς τήν, κατά Χριστόν, ἠθικήν διαπαιδαγώγησίν μου. Διάπυρον δ' ἀναπέμπω πρός τόν Κύριον καί Θεόν μου τήν παράκλησιν, ὅπως, ὡς ἰλαρόν θυμίαμα καί ἀντίδωρον πνευματικόν τῆς πρός ἐμέ ὑπερτάτης θυσίας της, κατατάξῃ τήν ψυχῆν αὐτῆς, ὡς καί τοῦ ἀοιδίμου πατρός μου Γεωργίου, ἐν σκηναῖς δικαίων.

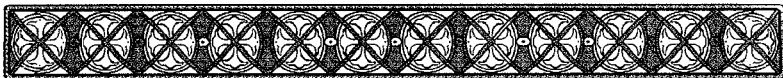
Ἄπο βάθους τῆς ψυχῆς μου δίδω τὴν εὐχὴν καὶ συγχώρησιν εἰς ὄλους ἐκείνους, οἵτινες λόγῳ ἢ ἔργῳ ἢ ἄλλαις αὐτῶν πράξεσι μὲ ἠδίκησαν ἢ μὲ παρεπίκραναν ἢ ἄλλως πῶς μοι προὔξενησαν θλίψεις, πικρίας, ἀπογοητεύσεις, στενοχωρίας, ἅς ἐκζητῶ καὶ ἐγὼ παρ' αὐτῶν καὶ παρὰ πάντων ἀνεξαίρετως.

Τοὺς καθ' οἰονδήποτε τρόπον εὐμενῶς παρασταθέντας κατὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἐπιγείου ζωῆς καὶ διαδρομῆς μου, θερμῶς καὶ εἰλικρινῶς εὐχαριστῶ.

Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκεν, εἰς τὴν ἄπειρον τοῦ ὁποίου ἀγάπην, εὐσπλαχνίαν, ἀγαθότητα καὶ ἔλεος, ὅλον ἑμαυτὸν παρατίθημι καὶ συνιστῶ ἵνα παραλάβῃ τὴν ταπεινὴν μου ψυχὴν ἐν ἐξομολογήσει, μετανοίᾳ καὶ ταπεινώσει.

Ἡ κηδεῖα μου ἐπιθυμῶ νὰ εἶναι τελείως ἀπέρριτος· κατ' αὐτὴν οὔτε ἐπικήδαιοι λόγοι νὰ ἐκφωνηθοῦν, οὔτε στέφανοι νὰ κατατεθοῦν, οὔτε στολισμός νὰ γίνῃ, καὶ μόνον παρακλητικῶς οἱ κατ' αὐτὴν εὐρεθησόμενοι ἢ ἄλλως πως ἐκτιμῶντές με νὰ προσευχηθοῦν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς μου, ἢ δὲ νεκρώσιμος ἀκολουθία νὰ φαλῆ ὑπὸ τοῦ ἑφημερίου τοῦ, ἐν Παλαιῷ Φαλήρῳ, νεκροταφειακοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν ἁγίων ἐνδόξων πρωτοκορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου...»

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΑΘΟΥΝ, ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΞΕΡΟΥΝ...

Ἡ μεταστροφή τοῦ Γεωργίου Λεσιέρ στήν Ὁρθοδοξία

Μέ τόν τίτλο αὐτό δημοσιεύουμε ἐπιστολή τῆς κας Αἰκατερίνης Λεσιέρ, μέ τήν ὁποία ἐκφράζει τίς εὐχαριστίες της γιά τήν συμβολή τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας στήν ἐπιστροφή τοῦ μακαριστοῦ συζύγου της Γεωργίου Λεσιέρ στήν Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία, τήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία μας.

Χρησιμοποιήσαμε τόν τίτλο αὐτό, γιατί ἀποτελεῖ λόγο τοῦ ἰδίου τοῦ Γεωργίου Λεσιέρ πού ἐκφράζει τόν πόνο του γιά τούς ὁμοεθνεῖς του, καθότι ὁ ἴδιος Γάλλος, καί γιατί πιστεύουμε ὅτι μέ τό δημοσίευμα αὐτό βοηθοῦμε καί αὐτούς πού δέν ἔχουν ἀκόμη γνωρίσει καί γευθῆ τήν Χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἡ ἐπιστροφή τοῦ Γεωργίου, βεβαίως, εἶναι κατ' ἐξοχήν ἔργο τῆς θείας Χάριτος. Εἶναι ἡ ἀνταπόκρισις τοῦ Θεοῦ στήν ἀγαθή προαίρεσί του, στόν προσωπικό του πνευματικό ἀγῶνα, πού δέν ἦταν παρά ἐκφρασις τῆς προσδοκίας γιά τήν συσσωμάτωσί του στήν Ἁγία Ἐκκλησία. Εἶναι ἀναμφισβήτητα καρπός τῆς ἀγάπης καί τῆς ἐμπόνου προσευχῆς τῆς εὐλαβοῦς συζύγου του καί τῶν πνευματικῶν πατέρων καί ἀδελφῶν, πού ἐπωνύμως καί ἀνω-νύμως ἀναφέρονται στήν ἐπιστολή τῆς κας Λεσιέρ.

Ἡ προσφορά τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας ἐγχεῖται στήν κατά θεία πρόνοια λειτουργία τοῦ ἐν Νέῳ Μαρμαρᾷ Χαλκιδικῆς Μετοχίου Αὐτῆς κατά τά τελευταῖα ἔτη.

Πιστεύουμε ότι ο Γεώργιος, όπως τό έζήτησε, διεφύλαξε καθαρό τόν χιτῶνα τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος καί τώρα ἀναπαύεται ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Κυρίου. Πρεσβεύει γιά τήν οἰκογένειά του, τούς πνευματικούς του ἀδελφούς, ἀλλά καί γιά τό κατά σάρκα γένος του. «Πρέπει νά μάθουν, γιατί δέν ξέρουν» ἔλεγε, ὅταν ἀναφερόταν σ' αὐτούς. Ἦθελε νά γνωρίσουν, εἰ δυνατόν ὅλοι, τήν Χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πού αὐτός ἔντονα ζοῦσε μετά τό Ἅγιο Βάπτισμα. Ἐκ πείρας πλέον ὠμιλοῦσε ὁ Γεώργιος. Γι' αὐτό ἦταν τόσο πειστικός, ἀλλά καί ἔγινε τόσο ἀποδεκτός ἀπό τό στενό οἰκογενειακό του περιβάλλον καί ἀπό ὅσους ἐκ τοῦ γένους του τόν ἐγνώρισαν.

Εὐχόμεθα ὁ Θεός νά ἀναπαύῃ μετά Δικαίων τό πνεῦμα του, καί τόν παρακαλοῦμε νά προσεύχεται πρὸς τόν Θεό καί γιά μᾶς πού τόν ἀγαπήσαμε.

* * *

N. Μαρμαρᾶς 15.3.93

Σεβαστέ μου γέροντα Γεώργιε, εὐλόγησον.

Γνωρίζω ὅτι ὁ χρόνος σας εἶναι πολύτιμος, γι' αὐτό ζητῶ νά μέ συγχωρέσετε πού θά ἀναγκασθῆτε νά ἀφιερῶσετε λίγη ὥρα διαβάζοντας τό γράμμα μου.

Προσωπικά σᾶς εὐχαριστῶ γιά τήν προσφορά τοῦ πνευματικοῦ σας ἔργου στό Μετόχι τοῦ N. Μαρμαρᾶ. Ἰδιαιτέρα εὐχαριστῶ ἐσᾶς καί ὅλους τούς πατέρες τοῦ Μοναστηριοῦ, πού βοηθήσατε τόν σύζυγό μου Γεώργιο νά γνωρίσει τήν Ὁρθοδοξία καί νά βαπτισθεῖ στά ἐξήντα πέντε του χρόνια. Πραγματικά πιστεύω πώς ἔζησα ἓνα θαῦμα, γιατί εἶχα νά κάνω, στά εἴκοσι χρόνια τῆς συζυγικῆς μου ζωῆς, μέ ἓναν ἄνθρωπο πολύ δύσκολο, εἰδικά στά θρησκευτικά θέματα.

Όταν μετά τόν γάμο μας –εὐτυχῶς ἐτελέσαμε ὀρθόδοξο γάμο– ἔμαθα ἀπό κάποιον Πνευματικό ὅτι εἶναι βαρὺ παράπτωμα πού παντρεύτηκα ἕναν ἑτερόδοξο, καί μάλιστα ὅπως τόν ἀπεκάλεσε αἰρετικό, συγκλονίσθηκα καί ἄρχισα νά αἰσθάνομαι τό βάρος τῆς εὐθύνης καί τῆς ἐνοχῆς. Μοῦ συνέστησε ὁ Πνευματικός ἐκεῖνος νά τόν βοηθήσω νά γνωρίσει τήν Ὁρθοδοξία καί ἴσως ἂν γινόταν Ὁρθόδοξος νά τακτοποιῶνταν τό θέμα.

Προσπάθησα ὅσο μπορούσα, ἀλλά στάθηκε ἀδύνατον. Ἡ ἐπίσκεψή μας στήν ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ ἦταν ἀποτυχημένη, καί δέν ἤθελε οὔτε νά τοῦ ξαναμιλήσω ποτέ γι' αὐτά τά θέματα.

Σταμάτησα τήν προσπάθεια καί ἄρχισα νά προσεύχομαι νά τόν φωτίσει ὁ Θεός, γιατί ἔβλεπα ὅτι ἦταν πιστός, προσευχότανε, διάβαζε τήν Βίβλο, ἔκανε κομποσχοίνι, εἶχε Πνευματικό στήν Θεσσαλονίκη, πού τόν ἐπισκεπτόταν τακτικά, καί συχνά κοιωνοῦσε.

Όταν ἦρθαν τά παιδιά μας στόν κόσμο, γεννήθηκε μέσα μου καί ἡ ἐλπίδα πώς, ἂν βαπτίζαμε τά παιδιά μας Ὁρθόδοξα, θά γινότανε κάτι καί γιά ἰκεῖνον. Δυστυχῶς ὅμως, ὄχι μόνο δέν σκέφτηκε κάτι τέτοιο, ἀλλά ἀντίθετα δέν ἤθελε νά βαπτισθοῦν οὔτε τά παιδιά. Ἐπέμενε νά ἀκολουθήσουν τόν Ρωμαιοκαθολικισμό καί ἀπειλοῦσε πώς θά ἔπαιρνε τό ἕνα παιδί καί πώς θά χωρίζαμε. Κόντεψα νά τρελλαθῶ ἀπό τήν στενοχώρια μου καί τήν συμφορά πού ἀπειλοῦσε νά διαλύσει τήν οἰκογένειά μου. Κανείς δέν ἤξερε καί οὔτε ὑποψιαζόταν τίποτα. Μόνη μου καταφυγή ἡ Κυρία Θεοτόκος. Προσευχόμεον θεομά καί τήν παρακαλοῦσα νά μᾶς βοηθήσει καί νά μᾶς δγάλει ἀπό τό ἀδιέξοδο. Προσευχόμεον, παρακαλοῦσα καί περιμένα γεμάτη ἀγωνία καί πόνο νά φανερώσει ἡ Γλυκιά Μητέρα τοῦ Κυρίου μας τό θαῦμα της.

Καί ἡ ἀπάντησις δέν ἄργησε. Φώτισε τόν σύζυγό μου νά ἐπισκεφθεῖ τόν Πνευματικό του γιά νά τόν συμβουλευθεῖ. Ἦταν μιᾶ πολύ δύσκολη μέρα πού θά μείνει ἀξέχαστη. Ἡ ἐπιστροφή τοῦ συζύγου μου μέ γέμισε χαρά. Εἶχε ἀποφασίσει νά βαπτισθοῦν τά παιδιά Ὁρθόδοξα. Ὅλα ἔσβυσαν σάν κακό ὄνειρο καί ἡ καρδιά μου ξεχείλισε ἀπό τήν δοξολογία καί τήν εὐχαριστία πρὸς τήν Παναγία μας γιά τήν βοήθειά της.

Σιγά-σιγά ἀρχίσαμε νά ἐπισκεπτόμαστε τό Μετόχι τῆς Μονῆς σας. Ἡ καρδιά τοῦ συζύγου μου μαλάκωσε. Ἀναπαυόταν καί ἤθελε νά πηγαίνομε συχνότερα. Ἐπισκεπτόταν τά γύρω Μοναστήρια καί πήγαινε τακτικά στό Ἅγιον Ὅρος. Γύριζε πάντα πολύ χαρούμενος καί μᾶς διηγόταν τό κάθε τι πού ἄκουγε ἀπό τούς πατέρες. Μεγάλῃ ἐντύπωση τοῦ ἔκαναν οἱ θαυματουργές εἰκόνες, καί δάκρυζε ὅταν διηγόταν κάτι γι' αὐτές.

Καταλάβαινα πὼς ἡ Θεία Χάρις ἀρχισε νά τόν ἐπισκέπτεται. Εἶχε μεγάλο πόθο νά μάθει ὅσα μπορούσε περισσότερα. Ἔκανε φοβερό ἀγῶνα. Κοιμόταν σχεδόν ἐλάχιστα, προσευχόταν πολύ, νήστευε καί σχεδόν δέν ἔτρωγε τίποτα, καί τά βράδια ἔκανε κομποχοῖνι.

Παρακαλοῦσα τήν Παναγία μας νά τοῦ δίνει ὑπομονή, νά δυναμώνει τήν πίστη του καί νά τόν βοηθήσει μέχρι τό τέλος –τήν βάπτισή του.

Ὅταν πῆρε τήν μεγάλη ἀπόφασις νά βαπτισθεῖ, ἡ χαρά μας δέν περιγράφονταν. Ἀλλά καί οἱ πειρασμοί καί τά ἐμπόδια ἀσταμάτητα μᾶς πολεμοῦσαν μέρα-νύχτα. Ἐδῶ πρέπει νά εὐχαριστήσω θεοῦ τούς πατέρες, πού ἐκείνον τόν καιρό ἦταν στό Μετόχι, καί νά τούς ζητήσω συγχώρεση γιατί τούς εἶχαμε κουράσει πάρα πολύ.

Ἡ ἀγάπη, ἡ ὑπομονή καί ἡ θερμή ἀνυπόκριτη συμπαράστασις τῶν πατέρων στό Μετόχι ἔκανε βαθειά ἐντύπωση στόν σύζυγό μου. Τούς ἐπισκεπτόταν καθημερινά πλέον, τούς ἀγαποῦσε καί τούς σεβόταν πάρα πολύ. Ἐνιωθε βαθύ σεβασμό

γιά τούς άγιορειτες πατέρες καί τόν όρθόδοξο μοναχισμό. Άνακάλυπτε καινούρια πράγματα πού σάν Ρωμαιοκαθολικός δέν είχε νιώσει. Γι' αυτό όταν δύο νέα παιδιά, πού ήρθαν από τήν Γαλλία, τόν επισκέφθηκαν λίγο μετά τήν βάπτισή του, τούς είπε: "Μή ρωτάτε πολλά για τήν Όρθοδοξία. Μόνο διαστείτε νά βαπτισθήτε, γιατί έγώ έκανα λάθος πού περιμένα τόσο καιρό". Οί νέοι αυτοί σήμερα ντυμένοι μέ τό μοναχικό σχήμα ύπηρετοϋν τόν Κύριο κάπου στό Άγιον Όρος.

Μετά από πολλά έμπόδια καί συνεχεις άναβολές —ας σημειωθεί ότι τήν ήμέρα πού όρίστηκε ή βάπτιση έκανε σφοδρή κακοκαιρία, χιονισε πολύ, καί γι' αυτό άναβλήθηκε—, ήρθε ή πολυπόθητη μέρα για τόν Γεώργιο, ό όποιος επιτέλους θά γινόταν Χριστιανός Όρθόδοξος. Η λαχτάρα του ήταν τόσο μεγάλη, πού όταν τοϋ πρότεινε ή Γερόντισσα τής Ί. Μονής τοϋ Ευαγγελισμού τής Θεοτόκου Όρμυλίας νά βαπτισθεί τό Πάσχα πού ό καιρός είναι πίο ζεστός, ό Γεώργιος άπάντησε: "Δέν μπορώ νά περιμένω άλλο· αν άρνηθείτε νά μέ βαπτίσετε, θά μείνω έδω στό βαπτιστήριο ώσπου νά μέ βαπτίσετε".

"Ετσι μέ τήν δοήθεια τοϋ Θεοϋ, τίς προσευχές τών πατέρων καί τήν άγάπη τών δικών του, ό Γεώργιος προσήλθε στό Ίερό Μυστήριο ξημερώνοντας ή Κυριακή τής Όρθοδοξίας, στίς 07. 00' τό πρωί. Η θερμοκρασία αρκετούς βαθμούς κάτω από τό μηδέν. Τό βαπτιστήριο ήταν ύπαίθριο καί τό νερό παγωμένο. Τόν ρωτήσαμε πώς αισθάνθηκε, καί μās είπε ότι ένιωθε πάρα πολύ ώραία καί πώς τό νερό ήταν ζεστό. Τό πρόσωπό του έλαμπε εκείνη τήν στιγμή. Γελούσε εύχαριστημένος καί χαιρόταν σάν μικρό παιδί. Πολλοί από τούς παρισταμένους δακρύσαμε εκείνη τήν ώρα πλημυρισμένοι από μιά άλλιώπιχη, ούράνια, χαρά. Τά χείλη μου έστελναν έγκάρδια δοξολογία καί θερμή εύχαριστία πρós τόν Θεό καί τήν καλή μας Παναγία για τήν εύλογία πού μās έδωσαν, καί δέν έπαυσα νά τούς δοξάζω μέχρι σήμερα.

Ὁ Γεώργιος ἄλλαξε τίς ἐπόμενες μέρες. Ἦταν χαρούμενος, ἥρεμος, εὐδιάθετος, ἓνας ἄνθρωπος ἐντελῶς ἀντίθετος ἀπὸ ἄκείνον πού εἶχα ζήσει, ἐντελῶς καινούριος. Αὐτό μοῦ ἔκανε πολλή ἐντύπωση καί τὸν ρωτοῦσα νά μοῦ πει τί αἰσθανόταν μετὰ τὴν βάπτισή του, τί ἄλλαξε, ποιά ἡ διαφορά. Καί ἄκείνος κουνούσε τὸ κεφάλι του καί ἀπαντοῦσε: "Λυπᾶμαι πού δέν μπορῶ νά σοῦ ἐξηγήσω νά καταλάβεις αὐτό πού αἰσθάνομαι. Δέν μπορῶ νά τό πῶ μέ λόγια, δέν ξέρω πῶς νά τό περιγράψω. Μόνο ἓνα θέλω νά πῶ τώρα: νά μέ πάρει ὁ Χριστός μαζί του. Θέλω νά πεθάνω, γιατί ἂν μείνω θά χάσω αὐτό πού ἔχω μέσα μου, θά μοῦ φύγει ἡ Θεία Χάρις".

Ὁ καλὸς Θεὸς τὸν ἄκουσε. Μετὰ ἀπὸ λίγους μῆνες ἀρρώστησε βαρειά μέ καρκίνο στόν πνεύμονα, καλπάζουσας μορφῆς, καί οἱ γιατροὶ προέβλεψαν δύο περίπου μῆνες ζωῆς. Φύγαμε γιὰ τὴν Γαλλία πολὺ βιαστικά καί δέν κατορθώσαμε, ἂν καί προσπαθήσαμε, νά πάρουμε τὴν εὐχή σας, πατέρα Γεώργιε, καθὼς καί τὴν εὐχή τοῦ πατρὸς Γρηγορίου, ὁ ὁποῖος ἦταν ὁ πνευματικὸς μας πατέρας. Ὁ μακαριστὸς σύζυγός μου ἔτρεφε πολλή ἀγάπη καί σεβασμὸ γιὰ σᾶς, καθὼς καί πρὸς ὅλους τοὺς σεβαστοὺς πατέρες τῆς Ἱ. Μονῆς σας. Τελευταῖο καί πολὺτιμο ἐφόδιό του ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἦταν ἡ Θεία Κοινωνία πού ἔλαβε στό Μετόχι.

Οἱ μέρες μας στὴν Γαλλία ἦταν πικρές καί δύσκολες. Οἱ γιατροὶ μᾶς προετοίμασαν πῶς μέχρι τὸ τέλος μᾶς περιμένουν καί δυσκολώτερες. Ἀμέσως ἔγινε μετάσταση στό κεφάλι καί ὁ Γεώργιος παρέλυσε κατὰ τὸ ἥμισυ. Παρ' ὅλη τὴν δύσκολη θέση του, δέν ἔπαυε νά κηρύττει στοὺς γιατροὺς καί τοὺς συγγενεῖς, καθὼς καί στό νοσηλευτικὸ προσωπικό, γιὰ τὸν Χριστό καί τὴν Ὁρθοδοξία. Ὅταν τὸν συμβούλευα νά μὴ μιλάει, ἐκείνος μοῦ ἀπαντοῦσε: "Πρέπει νά μάθουν, γιατί δέν ξέρουν". Μαζευόταν γύρω ἀπὸ τὸ κρεβάτι του καί ἄκουγαν μέ ἀπορία πῶς οἱ ἅγιες εἰκόνες θαυματουργοῦν καί πῶς μιὰ ἀγρυπνία στό Ἅγιον Ὄρος κρατᾶει δέκα μέ δώδεκα ὥρες,

καί ρωτοῦσαν καί μένα γιά νά ἐπιβεβαιώσω τά λεγόμενά του. Παράδοξα καί πρωτόγνωρα πράγματα γι' αὐτούς. Ἀκόμα τούς προξενοῦσε κατάπληξη τό γεγονός ὅτι προσευχόσασταν ἐσεῖς στό Μοναστήρι γιά μᾶς. Καθησύχαζε τήν ἀδελφή του λέγοντας πώς προσεύχονται πολλοί ἄνθρωποι στήν Ἑλλάδα γι' αὐτόν, καί πώς ὁ Θεός εἶναι μαζί του.

Σ' ἕναν ἀπό τούς γιατρούς του πού εἶχε μεγάλη μόρφωση καί ἦταν πολύ μεγάλος ἐπιστήμων, τοῦ εἶπε πώς ἀφοῦ δέν ἐπισκέφθηκε τό Ἅγιον Ὄρος καί δέν γνώρισε τήν Ὁρθοδοξία, δέν ἔχει κάνει τίποτα στήν ζωή του.

Ἐπίσης τούς ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση ἡ συμπαράσταση τοῦ πατρός Ἡλίας, ὁ ὁποῖος ἐρχόταν τακτικά, ἄν καί μᾶς χῶριζε ἀπόσταση διακοσίων περίπου χιλιομέτρων, γιά νά μᾶς βοηθήσει, νά τόν ἐξομολογήσει, νά τόν κοινωνήσει καί νά μᾶς κρατήσει συντροφιά. Μᾶς βοήθησε πάρα πολύ ὁ πατήρ Ἡλίας, καθῶς καί οἱ ἀδελφές τοῦ Μοναστηριοῦ ἐκεῖ.

Μέ τήν δοῆθεια τοῦ πατρός Ἡλίας εἶπαμε στήν ἀδελφή τοῦ Γεωργίου πώς βαπτίσθηκε Ὁρθόδοξος καί, ἐνῶ περιμέναμε ἄσχημη ἀντίδραση, ἐκείνη τόν ἀγκάλιασε, τόν φίλησε καί τοῦ εἶπε ὅτι πολύ καλά ἔκανε. Ἐκεῖνος ἔκλαιγε ἀπό χαρά. Τήν ἴδια ἡμέρα ἐξομολογήθηκε, κοινωνήσε καί, ἀφοῦ ἔφυγε ὁ πατήρ Ἡλίας, κάθησα μόνη μου στό δωμάτιο κοντά του. Ὁ Γεώργιος κοιμόταν ἤρεμος. Ξαφνικά ἔνιωσα μιᾶ ὑπέροχη εὐωδία νά ἀπλώνεται στόν χῶρο σάν θυμίαμα καί, ἐνῶ ἀναρωτιώμουν ἀπό πού ἄραγε νά προέρχεται, γυρίζω καί βλέπω τό πρόσωπο τοῦ Γεωργίου νά λάμπει φωτεινό μέ ἕνα γλυκό χαμόγελο. Σέ λίγο χάθηκε ἡ ὠραία εὐωδία.

Κάποια ἄλλη μέρα κουρασμένη, λυπημένη καί ἴσως θά τολμοῦσα νά πῶ ἀπελπισμένη, κάθησα στήν πολυθρόνα δίπλα στόν ἄρρωστο γιά νά ξεκουραστώ. Μόλις πού θά εἶχα κλείσει τά βλέφαρά μου καί βλέπω μιᾶ κοπελίτσα νά ἀνοίγει τήν πόρτα, νά μπαίνει μέσα, νά ἔρχεται κοντά μου, νά μέ πιάνει ἀπό τόν ὄμο καί νά μοῦ λέει ὅτι δέν πρέπει νά στενοχωριέμαι,

γιατί θά ἔμενε ἐκείνη μαζί μας ὡς τό τέλος. Ἦταν μιά κοπέλα μετρίου ἀναστήματος μέ καστανά μαλλιά, ἀνοιχτό μπλέ φόρεμα καί ζώνη καλογερική. Ἦταν πολύ ὁμορφη καί γλυκιά μεταξύ δεκαοκτώ καί εἴκοσι ἐτῶν. Εὐπνήσα καί τήν ἀναζήτησα καί ἐνίωσα πώς δέν πρέπει νά μέ κυριεύει ἡ ἀπελπισία. Αὐτό συνέβη στίς 10 ἢ 11 Νοεμβρίου –(σημ. ἐκδ.: ἡμέρα τῆς Παναγύρεως τῆς ἁγίας Ὁσιοπαρθενομάρτυρος Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας στήν Ἱ. Μονή Ὁσίου Γρηγορίου, δηλ. 29 Ὀκτωβρίου μέ τό παλαιό ἑορτολόγιο).

Πλησίαζε τό τέλος ὁ Γεώργιος. Πονοῦσε πολύ. Οἱ μέρες κυλοῦσαν μαρτυρικές. Ὅμως δέν βαρυνγομοῦσε. Μόνο σάν προσευχή ἔλεγε: "Χριστέ μου εἶμαι κουρασμένος· μόνο ἐσύ ξέρεις πόσο". Τό βάρος του ἔφτασε τά 35 κιλά. Στίς 25 Δεκεμβρίου, ἀνήμερα τῶν Χριστουγέννων, ὁ Κύριος κάλεσε κοντά του τόν Γεώργιο, ἡμέρα πού πρὶν 66 χρόνια ἀντίκρυζε γιά πρώτη φορά τό φῶς. Ἐλπίζω καί εὐχομαι ὁ Πανάγαθος Κύριος νά ἀναπαύει τήν ψυχή τοῦ μακαριστοῦ συζύγου μου, καί σᾶς παρακαλῶ σεβαστέ μου πατέρα Γεώργιε νά εὐχεσθε καί σεῖς γιά ἡεῖνον, γιά τά παιδιά του καί τέλος γιά μένα τήν ἀδύναμη, πού ἔχανα τήν ὑπομονή μου. Εὐχεσθε νά μέ ἐλεήσει ὁ Θεός καί νά μέ συγχωρέσει.

Ἀξίζει νά σημειωθεῖ ὅτι κατά τήν τέλεση τοῦ 40μέρου μνημοσύνου τοῦ συζύγου μου, τό ὁποῖο ἔγινε στό Μοναστήρι τῆς Ὁρμύλιας, ὅπου ἐδαπτίσθη ὁ Γεώργιος, πολλές μοναχές τόν εἶδαν ἀνάμεσά μας λαμπροφορεμένο καί χαμογελαστό.

...Εὐχαριστοῦμε γιά μιά ἀκόμη φορά καί σᾶς καί τούς πατέρες, πού μᾶς ἀνέχεστε καί μοιράζεστε μαζί μας τά προβλήματατά μας.

Εὐχόμεθα ὁ Πανάγαθος Θεός νά σᾶς δυναμώνει, νά σᾶς προστατεύει καί νά σᾶς φωτίζει πάντα.

Μέ σεβασμό καί ἐκτίμηση

Αἰκατερίνη Λεσιέρ

Κατά τόν μήνα Ὀκτώβριο τοῦ παρελθόντος ἔτους 1992 ἡ Ἁγιώνυμος ἡμῶν Πολιτεία εἶχε τήν ιδιαίτερη χαρά καί ἐξαιρετική εὐλογία τῆς ἐπισήμου ἐνταῦθα ἐπισκέψεως τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου. Οὗτος συνοδευόμενος ὑπό Σεβ. Ἀρχιερέων καί ἄλλων κληρικῶν τοῦ Θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως καί ἀρχίζοντας τίς ἀπό τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων ἐξόδους αὐτοῦ καί πρὸς τήν Κρήτη κατευθυνόμενος διήλθε γιά λίγες ἡμέρες ἀπό τό Περιβόλι τῆς Παναγίας, γιά νά προσκυνήσῃ –τό πρῶτον ὡς Οἰκουμενικός Πατριάρχης– τήν Χάρι τῆς Ἐφόρου αὐτοῦ Κυρίας Θεοτόκου καί λάβῃ τήν εὐλογία Της, ὡς ρητῶς ἐδήλωσε, ἀλλά καί γιά νά εὐλογήσῃ τοὺς ἐνταῦθα ἐνασκουμένους ἀγιορείτας Πατέρας, τονίζοντας τοιουτοτρόπως καί τήν τιμή καί σημασία πού ἀποδίδει ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία στήν Μοναχική Πολιτεία τοῦ Ἄθωνος καί τήν θεολογική καί πνευματική παρουσία του στόν Ὀρθόδοξο κόσμο μας σήμερα.

Κατά τά ἀπ' αἰῶνος ἀγιορειτικά εἰωθότα ἐπεφυλάχθη στήν Α.Θ.Π. ἐνθουσιώδης ὑποδοχή μέ βυζαντινὴ μεγαλοπρέπεια. Πλήν τῶν ἄλλων ἐτελέσθη, τήν ἡμέρα τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου Δημητρίου, λαμπρό ἀρχιερατικό συλλεΐτουργο μέ τοὺς ἁγίους Καθηγουμένους τῶν Ἱ. Μονῶν, μέ προεξάρχοντα τόν Προκαθήμενο τῆς Ὀρθοδοξίας, στόν ἀνσπεπτο Ἱ. Ναό τοῦ Πρωτάτου τῶν Καρυῶν. Ἐν συνεχείᾳ ἐπηκολούθησε δεξίωσις καί Ἐκτακτος Ἱερά Σύναξις στήν αἴθουσα συνεδριάσεων τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος πρὸς τιμὴν τοῦ Ὑψηλοῦ Ἐπισκόπου. Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Παναγιωτάτου καί τῆς τιμίας Αὐτοῦ συνοδείας ἐψάλη Παράκλησις ἐνώπιον τῆς Ἱ. Εἰκόνος τῆς Θε-

ομήτορος "Ἄξιόν Ἔστιν" πρὸς ἐνίσχυσι καὶ κατευόδωσι αὐτῶν.

Ἡ παρουσία τοῦ Παναγιωτάτου ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ἐμπνέει καὶ στηρίζει τὸν ταπεινὸ ἀγῶνα τῆς ἀσκήσεώς μας ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, ἀλλὰ καὶ συσφίγγει ἔτι περισσότερο τοὺς ἀπὸ παραδόσεως στενοὺς δεσμούς μας μέ τὸ Σελτὸ Κέντρο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μας, πρὸς ὄφελος πιστεύουμε ἀμφοτέρων τῶν μερῶν.

Ταπεινῶς καὶ υἱικῶς εὐχόμεθα, καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς πάλιν, τὴν ἐξ ἕψους δύναμι, φωτισμὸ καὶ μακροήμερουσι στὸν Παναγιώτατο Πατριάρχη μας, γιὰ τὴν ἐπιτέλεσι τῆς τόσο ὑψηλῆς καὶ δυσκόλου ἀνθρωπίνως ἱερᾶς ἀποστολῆς του ἐν ἡμέραις πονηραῖς ἀποστασίας καὶ διχασμοῦ, πρὸς εἰρήνη, ἐνότητα, πνευματικὴ αὔξησι καὶ σωτηρία τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, ἀλλὰ καὶ μαρτυρία τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτης καὶ μόνης ἀληθοῦς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ πρὸς τίς λοιπές χριστιανικὲς Ὁμολογίες καὶ τὸν σύμπαντα κόσμον.

* * *

Ἐτίς 19. 11. 1992 ἀπῆλθε πρὸς Κύριον ὁ ἀδελφὸς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας Ἱερομόναχος Χρυσόστομος σέ ἡλικία 59 ἐτῶν. Ἡ σύντομη, ἀλλὰ ὀδυνηρὴ ἀσθενεία του τὸν ἐδοκίμασε ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτηρίῳ. Ὁ π. Χρυσόστομος ἀπεδείχθη ὄντως καθαρὸ χρυσάφι. Ἡ θαυμαστὴ του ὑπομονὴ καὶ ἡ ἀδαμάντινη καρτερία στοὺς φρικτοὺς πόνους τῆς ἀσθενείας, μέχρι τοῦ σημείου πού νά μὴ ἀκουσθῆ ὁ παραμικρὸς γογγυσμὸς ἀπὸ τὰ χεῖλη του, φανέρωσαν τὴν κρυφὴ ἀρετὴ του.

Εἶχε ζῆσει ἀθόρυθα, ταπεινά. Ἀγαποῦσε τὸν ναό, τίς ἀκολουθίες, τὴν εὐταξία στὴν Ἐκκλησία, τὴν τήρησι τοῦ Τυπικοῦ. Ἦταν εὐλαβὴς καὶ προσεκτικὸς λειτουργὸς. Ἔδειχνε πολλὴ ἀγάπη πρὸς ὄλους, ἰδίως ὅμως πρὸς τοὺς ἀρχαρίους μοναχοὺς. Μέ χαριτωμένα ἀστεῖα διασκέδαζε τοὺς λογισμοὺς των καὶ τοὺς παρηγοροῦσε. Πρὸς τοὺς ἄλλους ἦταν ἐπιεικὴς, ἐνῶ πρὸς

τόν ἑαυτό του αὐστηρός. Κατέβαλλε ὑπεράνθρωπους σωματικούς κόπους ὑπηρετώντας στά διάφορα διακονήματα καί ἐκτός αὐτῶν. Ἔφησε μνήμη εὐλαβοῦς ἱερομονάχου καί γενναίου ἀθλητοῦ τῆς μοναχικῆς πολιτείας. Γιά τόν ἀείμνηστο παπα- Χρυσόστομο ταιριάζει τό γραφικό: «τελειωθείς ἐν ὀλίγῳ ἐπλήρωσε χρόνους μακροῦς, ἀρεστή γάρ ἦν Κυρίῳ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ»

Ἦν 6. 1. 1993, ἀνήμερα τά Θεοφάνεια, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ὁ ἀδελφός τῆς Μονῆς μας γέρον Δαμιανός σέ ἡλικία 82 ἐτῶν, μετά ἀπό μακρά ἀσθένεια. Τούς τελευταίους μήνες παρέμενε κατάκοιτος, ἀλλά μέ ἐμπιστοσύνη στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ περιέμενε τήν ἀπ' ἐδῶ ἀναχώρησι μέ ἐλπίδα γιά τήν σωτηρία του.

Ἀπό τήν νεαρή του ἡλικία, ὁ δυναμικός του χαρακτήρας τόν συνέδεσε μέ τίς χειρωνακτικές ἐργασίες τῆς Μονῆς. Συνεργάσθηκε ἀκούραστα μέ τόν μακαριστό Καθηγούμενο Βησσαρίωνα γιά νά κρατήσουν τήν Μονή ἀνθηρά σέ χρόνους λειψανδρίας καί παρακαμῆς. Πολλά ἔργα στήν Μονή φέρουν τήν σφραγίδα τῆς δικῆς του προσωπικῆς ἐργασίας καί τῆς φροντίδος του. Ἀπό τῆς θέσεως τοῦ προϊσταμένου συνέβαλε γιά τήν ἐπάνδρωσι τῆς Μονῆς ἀπό τήν νέα συνοδεία, ἐστήριξε τήν νέα ἀδελφότητα καί συμπαραστάθηκε στό ἔργο τοῦ Καθηγουμένου αὐτῆς.

Ἄν καί ἦταν ἐκ χαρακτῆρος σκληρός καί τραχύς, εἶχε ὅμως ψυχὴ λεπτὴ καί εὐαίσθητη. Χαρακτηριστικό εἶναι ὅτι καθημερινῶς ἔκανε ἓνα κομποσχοίνι γιά νά διαφυλάσῃ ὁ Θεός τήν ἐνότητα τῆς ἀδελφότητος. Ἡ γενναιοδωρία του εἶναι γνωστή σέ ὅσους τόν ἐπισκέπτονταν, ὅσο ἦταν διακονητής στό Δοχεῖο τῆς Μονῆς. Μέ τίς συμβουλές του ἐστήριζε καί παρηγοροῦσε τούς νέους καί ἀρχαρίους μοναχοῦς. Συνιστοῦσε νά κάνουμε ὑπομονή στό Μοναστήρι, καί ὁ ἅγιος Νικόλαος, ἔλεγε, θά μᾶς οἰκονομήσῃ.

Κατά τήν διάρκεια τῆς ἀγρυπνίας τῶν Θεοφανείων παρεκάλεσε νά μεταλάβῃ. Τοῦ εἶπαμε ὅτι θά ἦταν καλό νά κάνῃ λίγες ὥρες ὑπομονή γιά νά κοινωνήσῃ, ἀφοῦ τελειώσῃ καί ἡ Θ. Λειτουργία τῶν Θεοφανείων. Ἀπήντησε: «Ὁχι, νά μέ κοινωνήσετε τώρα, γιατί δέν θά προλάβετε, θά φύγω». Εἶχε προαισθανθῆ τόν θάνατό του. Τόν κοινωνήσαμε ἀμέσως. Τό πρωῖ, ὅταν σήμαιναν οἱ καμπάνες γιά τήν Θ. Λειτουργία, ὁ πατήρ Δαμιανός παρέδιδε τό πνεῦμα του στόν Κύριο.

Στίς 5.9.1993 μετέστη πρὸς Κύριον, σέ ἡλικία 83 ἐτῶν, ὁ Γέρον Ἱεροδιάκονος Ἰωάσαφ, ἐξαρτηματικός ἀδελφός τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας καί Γέροντας τῆς Συνοδείας τῶν Ἰωασαφαίων στίς Καρυές. Ἦταν ἐκλεκτός μοναχός. Τόν διέκρινε ἡ ταπεινωσις, τό ἀκατάκριτον καί ἡ πραότης. Ἐδειχνε πολλή ἀγάπη πρὸς ὅλους. Ἡ φιλοξενία στό Κελλί τους ἦταν ὑποδειγματική· ἀντανανκλοῦσε τήν εὐγένεια καί τήν ἀρχοντιά, πού ἐκ φύσεως ἐστόλιζαν τόν μακαριστό Γέροντα Ἰωάσαφ. Τόν εἶχε προικίσει ὁ Θεός καί μέ τό χάρισμα τῆς καλλιφωνίας, μέ τό ὁποῖο καλλιέργησε τήν βυζαντινὴ μουσικὴ μέ ζῆλο καί πόθο Θεοῦ. Ἐλάμπρυνε πολλές ἀγιορειτικὲς πανηγύρεις καί τίς ἀκολουθίες στό Πρωτάτο ψάλλοντας μέ τό ὠραῖο, παραδοσιακό, Καραωτικό ὕφος του.

Τέλος μέ τήν ὑπομονή στήν πολυχρόνια καί ὀδυνηρὴ ἀσθένειά του ἐτελειώθη, καί μεστός ἀπὸ ἀρετῆς ἀπῆλθε πρὸς τόν ποθούμενο Κύριο.

Παρακαλοῦμε τόν Κύριο νά ἀναπαύῃ τοὺς κοιμηθέντας ἀδελφούς μας ἐν σκηναῖς δικαίων καί νά ἀξιῶνῃ ἐμᾶς τοὺς νεωτέρους νά μιμούμεθα τίς ἀρετῆς, τίς ὁποῖες ἐκεῖνοι μέ κόπους καί ἀγῶνες ἐξήσκησαν. Ἀμήν.

* * *

Κατά τό τρέχον έτος 1993 προετάθη, καί ήδη εφαρμόζεται από μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες, ή κατάργησις τής άργίας τής Κυριακής.

Ό κάθε Χριστιανός γνωρίζει ότι ή άργία κατά τήν Κυριακή είναι έντολή του Θεού. Δέν είναι από τά άσήμαντα. Μέ τόν τρόπο αυτόν τιμούμε τόν Άναστάνα Κύριο μας Ίησού Χριστό καί όμολογοϋμε τήν πίστι μας σ' Αϋτόν. Όποιαδήποτε ήθελμένη παρέκκλισις θά έσήμαινε προσβολή καί βλασφημία πρós τόν ίδιο τόν Χριστό καί διακινδύνευσι τής σωτηρίας.

Μόνον άνθρωποι αντίχριστοι ή πλήρως παραδεδομένοι στόν μαμωνά μποροϋν νά θεσμοθετοϋν τήν Κυριακή ως εργάσιμη ήμέρα. Δέν μās διαφεϋγει τής προσοχής ότι ήδη τό Σάββατο άποτελεϊ άργία για τούς δημοσίους υπαλλήλους. Αυτό τό γεγονός μās ώθει νά πιστεύουμε ότι ή κατάργησις τής άργίας τής Κυριακής άποτελεϊ κατευθυνόμενο από τούς Έβραίους σχέδιο, πού άποσκοπεϊ στό νά άποκόψη πλήρως τούς Χριστιανούς από τήν λατρεία τής Κυριακής.

Ό Άγιος Κοσμάς ό Αίτωλός έμαρτύρησε για τόν λόγο ότι έπεισε τούς Χριστιανούς τής Βορείου Ήπειρου νά μεταθέσουν τό παζάρι από τήν Κυριακή στό Σάββατο, πράγμα πού προεκάλεσε τήν αντίδρασι των Έβραίων. Οί πατέρες μας έφύλαξαν τήν έντολή αυτή του Θεού μέχρι σήμερα. Ό πιστός Όρθόδοξος χριστιανικός λαός έλπίζει ότι οί υπεύθυνοι τής Πολιτείας θά φανοϋν ευαίσθητοι στό αίτημά του για τήν Κυριακή άργία, καί θά αγωνισθῆ για νά περιφρουρήση τό στοιχειώδες αυτό γνώρισμα τής όρθοδόξου χριστιανικής του ταυτότητος.

* * *

Ληπούμεθα βαθύτατα για τήν "σχετική μυστηριακή διακοινωνία", τήν όποία μεμονωμένως πραγματοποίησε ή Έκκλησία τής Άντιοχείας μέ τούς Άντιχαλκηδόνιους (Κόπτας καί λοιπούς Μονοφυσίτας). Από τόν μέχρι τουδε θεολογικό διάλογο

προέκυψε ὅτι, παρά τήν κοινή ἀποδοχή τοῦ ὀρθοδόξου φρονήματος γιά τό Χριστολογικό δόγμα, ὑπάρχουν πολλές δυσκολίες καί εὐρύτατο χάσμα στήν Ἐκκλησιολογία καί κυρίως στήν ἀποδοχή ἐκ μέρους τῶν Ἀντιχαλκηδονίων τοῦ κύρους τῶν ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων Δ', Ε', ΣΤ' καί Ζ'.

Θεωροῦμε ὅτι δέν πρέπει χωρίς τήν σύμφωνο γνώμη ὅλης τῆς Ἐκκλησίας, κλήρου καί λαοῦ ὅλων τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, νά γίνωνται τέτοιες ἐνέργειες πού προσβάλλουν τήν καθολικότητα τῆς Ἐκκλησίας καί καταργοῦν "ὄρια, ἃ οἱ Πατέρες ἔθεντο". Ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖ ἐν Σῶμα καί συγκροτεῖται ἀπό τό ἐν Ἅγιον Πνεῦμα. Παρόμοιες "ἐνώσεις" δέν συνιστοῦν "ἐνότητα ἐν τῷ αὐτῷ Πνεύματι", θέτουν σέ κίνδυνο τήν ἴδια τήν σωτηρία καί, ἐπιπλέον, δέν βοηθοῦν τοῦς αἰρετικούς νά ἐπιστρέψουν στήν Ἁγία Ὀρθόδοξο Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

* * *

Ο ὀρθόδοξος Σερβικός λαός, πού σκληρά δοκιμάζεται τά τελευταῖα τρία χρόνια, δέχθηκε ὡς βάλσαμο παρηγορίας τήν ἐπίσκεψι τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, τόν περασμένο Αὐγούστο. Ὅταν ἡ Δύσις, παρασυρμένη ἀπό τήν ἀντορθόδοξη τοποθέτησι τῶν θρησκευτικῶν καί πολιτικῶν ἀρχηγῶν τῆς, κατασυκοφαντῆ τοῦς Σέρβους, δέν μένει παρά οἱ ὀρθόδοξοι λαοί νά συμπαρασταθοῦν στόν δίκαιο ἀγῶνα τους. Εἶναι γνωστή ἡ ἀμέριστη συμπαράστασις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀπό τίς πρῶτες ἀκόμη ἡμέρες τῆς δοκιμασίας τους. Ὅχι μόνον ἡ ὕλική, πού στίς περιπτώσεις αὐτές εἶναι ἀνεκτίμητη, ἀλλά κυρίως ἡ ἠθική, πού προκύπτει ἀπό τήν κοινή ὀρθόδοξο Πίστι μας καί τήν ἀπό κοινοῦ ἄρσι τοῦ σταυροῦ τῆς πάντοτε ἐσταυρωμένης Ὀρθοδοξίας.

Ἀπό τό Ἅγιον Ὄρος ἀναπέμπονται πρός τόν Θεό προσευχές καί ἱκεσίες, ὥστε Ἐκεῖνος νά ἐνισχύῃ τόν ἀγωνιζόμενο γιά τά δίκαιά του λαό, νά ἐλαφρύνῃ τά δυσβάστακτα δεινά

τῆς προσφυγιάς καί νά τόν στηρίξη στήν ἀγία ὀρθόδοξο Πίστι του. Μᾶς συγκινεῖ ἡ εἶδησις ὅτι ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης τῶν Σέρβων κ. Παῦλος νηστεύει καί λειτουργεῖ καθημερινῶς, ἀφ' ὅτου ἄρχισε τό μαρτύριο τοῦ λαοῦ του. Μᾶς συγκινεῖ τό ἡρωϊκό καί θυσιαστικό πνεῦμα τῶν σεβαστῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας, οἱ ὁποῖοι μέ κίνδυνο τῆς ζωῆς των συμπαρίστανται στόν δοκιμαζόμενο λαό.

Εὐχόμεθα ὁ Κύριος νά εἰσακούσῃ τήν προσευχή τῆς Ἐκκλησίας Του γιά τήν εἰρήνη τοῦ σύμπαντος κόσμου καί νά ἀποστείλῃ τό ἔλεός του, νά εἰρηνεύσῃ τούς ἐμπολέμους, γιά νά ἐπικρατήσῃ τό δίκαιο, ἡ ὁμόνοια καί ἡ συνεργασία μεταξύ τῶν λαῶν πρός δόξαν Θεοῦ καί ἐπίγνωσιν τῆς Ἀληθείας.

* * *

Τό Ἅγιον Ὅρος συμμετέχει ἐνεργά στόν ἀγῶνα τῆς Ἐκκλησίας γιά τήν ἀποτροπή τῆς ἐκδόσεως τῶν νέων ἠλεκτρονικῶν ταυτοτήτων καί γιά τήν ὑποχρεωτική ἀναγραφή τοῦ θρησκευματος στήν ταυτότητα. Στήν ἀνακοίνωσί της (5/18 Μαρτίου 1993) ὑπογραμμίζει ὅτι ἡ ἔκδοσις τῶν νέων ἠλεκτρονικῶν ταυτοτήτων «θά ἀνοίξῃ τήν εἴσοδον εἰς μίαν πράγματι "Νέα" καί ἐφιαλτικήν ἐποχήν. Διά τῆς καταγραφῆς κάθε ἐκφάνσεως τῶν σχέσεων κράτους-πολίτου, ὡς καί κάθε ἄλλης ἐν γένει συναλλαγῆς, θά ἐπιδιωχθῇ ἡ πλήρης οἰκονομική καί πνευματική ὑποδούλωσις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τά ὑπερεθνικά κέντρα ἐξουσίας καί εἰς τούς διεθνεῖς ἐγκληματίες τῶν κομμιοῦτερ, οἱ ὁποῖοι ἤδη δροῦν παγκοσμίως προετοιμάζοντες τήν ἔλευσιν τοῦ Ἄντιχρίστου».

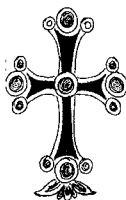
Οἱ πιστοί Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί δέν μποροῦν νά παραλάβουν ταυτότητα, γιά τήν ὁποία ὑπάρχει ἡ ὑποψία ὅτι θά ἔχη τήν σφραγίδα τοῦ Ἄντιχρίστου (666).

Ὅσον ἀφορᾷ τήν ἀναγραφή ἢ μή τοῦ θρησκευματος, ὠρισμένοι Ἕλληνες διανοούμενοι ἐπιχειρηματολογοῦν ὑπέρ τῆς

μή αναγραφῆς, ἐπικαλούμενοι τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα γιά τίς ἐβραϊκές, χιλιαστικές καί ρωμαιοκαθολικές μειονότητες στήν Ἑλλάδα. Ἡ ἐπιχειρηματολογία, ἐάν δέν εἶναι ἀφελής, ὁπωσδήποτε ὑποκρύπτει δόλο. Διότι οἱ ἀνωτέρω μειονότητες δέν προβάλλουν καμμία ἀντίδρασι στήν ἔκδοσι τῶν νέων ἠλεκτρονικῶν ταυτοτήτων, διά τῶν ὁποίων, ὄχι μόνον τό θρησκευμά τους, ἀλλά καί ὅλα τὰ προσωπικά τους στοιχεῖα θά μπορούν νά γίνωνται γνωστά στά ὄργανα τῆς Πολιτείας. Ἐπομένως, ἡ μή ἀναγραφή τοῦ θρησκευματος δέν ἱκανοποιεῖ κάποιον ἀνθρώπινο δικαίωμά τους, ἀλλά ἀποσκοπεῖ στό νά προκαλέσῃ σύγχυσι στά στατιστικά δεδομένα ὡς πρός τήν ὀρθοδοξία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἀντίθετα, στοιχειῶδες δικαίωμα τῆς πλειοψηφίας τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶναι νά γνωρίζῃ μέ ποιόν συνεργάζεται στούς διαφόρους τομεῖς τῆς δημόσιας ζωῆς, καί κυρίως τῆς παιδείας καί τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Εἶναι ἀδιανόητο νά παρεισφρύνουν σέ τέτοιους νευραλγικούς τομεῖς ἄτομα, τῶν ὁποίων τὰ θρησκευτικά φρονήματα δέν εἶναι ἐπισήμως καί ὑπευθύνως γνωστά. Εἶναι φανερό ὅτι στήν ἀντίθετη περίπτωσι ἐκθέτει (ὁ λαός) τόν ἑαυτό του στήν προσηλυτιστική δραστηριότητα τῆς ὁποιασδήποτε ἐχθρικής πρός τήν Ὄρθοδοξία ὀργανώσεως ἢ αἰρέσεως.

Ἐνα τελευταῖο στοιχεῖο ὡς πρός τήν στρατηγική τῆς ὅλης ὑποθέσεως εἶναι ἡ προβολή τῆς ἀναγραφῆς ἢ μή τοῦ θρησκευματος ὡς προπέτασμα καπνοῦ, ὥστε ὁ λαός νά ἐπικεντρῶσῃ ἐπ' αὐτοῦ τήν ἀντίδρασί του καί νά μή ἔχη τήν ἐτοιμότητα νά ἀντιδράσῃ σ' αὐτήν τήν ἴδια τήν ἔκδοσι τῶν νέων ἠλεκτρονικῶν ταυτοτήτων. Χρειάζεται λοιπόν προσοχή καί ἐπαγρύπνησις.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ ΣΑΧΑΡΩΦ	5
Καθηγουμένου Ἱ. Μονῆς Ἰβήρων Ἀρχιμ. Βασιλείου: ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ	20
Καθηγουμένου Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἀρχιμ. Γεωργίου: Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ	29
Κοσμᾶ Μοναχοῦ: ΑΘΩΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΣ	56
ΕΟΡΤΙΟΙ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ	63
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΤΕΣΗΣ	71
«ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΑΘΟΥΝ, ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΞΕΡΟΥΝ...»: Ἡ μεταστροφή τοῦ Γεωργίου Λεσιέρ στήν Ὁρθοδοξία	85
ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ	93

**Κεντρική διάθεση και διακίνησις
Ἐκδόσεις «Ὁρθόδοξος Κυψέλη»
Ἑρμού 34 τηλ. 266755
546 23 Θεσσαλονίκη**

ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ-ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ «ΜΕΛΙΣΣΑ»
ΑΣΠΡΟΒΑΛΤΑ τηλ. (0397) 23 313